KB

HEEMKRING OKEGEM

MEDEDELINGEN

1975

13 DE JAARGANG

NRS. 1-2-3

M E D E D E L I N G E N

TIJDSCHRIFT VAN HEEMKRING OKEGEM

Redactieadres en verantwoordelijke uitgever : J. Van der Speeten
Guldenboom 9
9400 NINOVE (Okegem)

Uitgeven met de steun van het Stadsbestuur van Ninove en van het Provinciebestuur van Oost-Vlaanderen.

D E R T I E N D E J A A R G A N G 1988 NRS. 1-2-3

I N H O U D

- Parochieleven & Geloofsbeleving vroeger en nu.
  - Godsdienstige viering en sacramenteel leven blz. 3
  - Parochiale devoties. blz. 42
  - Parochiale verenigingen en werkgroepen blz. 72
- De bibliotheek van Okegem van "boekerij naar uitleenpost". blz. 105

Geacht Lid,

Vele trouwe lezers van ons Mededelingenblad stelden ons verschillende weken geleden al vragen over het verschijnen van het tijdschrift van Heemkring Okegem.
Eindelijk hebt U het in handen en kan U zich nog eens verdiepen in het rijke Okegemse verleden.
In het laatste nummer van vorige jaargang las U dat Heemkring Okegem stopte met uitgeven van het tijdschrift bij gebrek aan vaste medewerkers.
U las ook dat de kring zijn activiteiten verder zou zetten door het uitgeven van een "Jaarboek" waarin enkele bijdragen zouden samengebracht worden. Het bestuur was echter van oordeel dat het beter was de lijn verder door te trekken en deze uitgave als "Mededelingen" jaargang 1988 te betitelen, maar dan als een samenbundeling van de nummers 1, 2 en 3.
U merkt ook in de inhoudstafel dat het grootste gedeelte van deze jaargang handelt over het parochiaal leven.
Als U de voorgaande jaargangen napluist vindt U dat er regelmatig bijdragen verschenen zijn over onze parochie.
We hadden U deze bijdrage nog beloofd en U beschikt nu over een bijna volledige parochiegeschiedenis. We geven U de raad deze deeltjes samen te bundelen want in 1996 kan het 900-jarig bestaan van de parochie Okegem gevierd worden.
Tot onze grote spijt moeten we U nu melden dat het bestuur van Heemkring Okegem beslist heeft te stoppen met het uitgeven van de Mededelingen en dit om organisatorische redenen. Het bestuur hoopt dat U hiervoor begrip kan opbrengen en vraagt U dan ook geen bijdrage of lidmaatschap meer te storten.

Het bestuur, dat het ledenbestand bijhoudt, zal U verder op de hoogte houden van mogelijke veranderingen.

Het dankt U zeer oprecht voor Uw jarenlang vertrouwen en medewerking.

Het bestuur.

PAROCHIELEVEN - GELOOFSBELEVING, VROEGER EN NU.

Inleiding.

Er zijn een paar uiterlijke tekenen die min of meer een licht werpen op de overtuiging en de geestesgesteldheid van de mensen in verband met de geloofswaarheden en geloofswaarden.
In de eerste plaats geldt de *zondagsheiliging* : het bijwonen van de mis en het naleven van de wet op de zondagsrust.
Verder is er het sacramenteel leven en het gebruik van de sacramenten vooral wat de *paasplicht* betreft en de devotiecommunie in de loop van het jaar.
Ook de interesse voor kerkelijke instellingen zoals *broederschappen*, die tot doel hadden het godsdienstig leven bij de gelovigen te bevorderen, en de waardering van de *processies* verdienen onze belangstelling.
We ontkennen ook de waarde niet van de *volksdevoties* en godsdienstige gebruiken zoals *reliekverering* en *bedevaarten* en *beewegen*. (1)

° ° °

Met deze bijdrage willen we aantonen hoe een levende parochiegemeenschap rond het voorvaderlijk geloof als bezielend element samen geleefd en gewerkt heeft.
Wie de gegevens van vroeger vergelijkt met deze van nu krijgt te maken met de grondige evolutie die zich voltrokken heeft in mens, maatschappij en Kerk.
Misschien zullen vrome zielen bij het lezen van dit alles met enige weemoed terugdenken aan een vervlogen tijd van vespers en lof, van florerende godsdienstige genootschappen en processies, van lange rijen biechtelingen bij gelegenheid van hoogdagen.

I. GODSDIENSTIGE VIERINGEN EN SACRAMENTEEL LEVEN.

1. Zondagsviering (na het concilie van Trente).

De 15de eeuw was een tijd van zedelijk verval. De Bourgondische hovelingen leefden in pracht en wellust. Met de adel en geestelijkheid was het niet veel beter gesteld en de lagere stand, burgerij en boeren bekommerden zich nog weinig om geboden en verboden.
De kerken liepen leeg en de Heilige Eucharistie was oorzaak van spot, heiligschennis en verachting.
De ineenstorting kwam dan ook vrij spoedig. De stoot werd gegeven door Luther, Calvijn, e.a. Er volgde een tijd van nieuwlichters en betweters die het volk misleidden. Een groot deel van de kunstschat die de christelijke middeleeuwen hadden voortgebracht werd op korte tijd geplunderd of verwoest.
De repressie op deze rebellie liet niet lang op zich wachten.
Philips II stuurde vanuit Spanje een leger van 20 000 soldaten met als aanvoerder de alomgevreesde hertog van Alva. Deze wist de muiters op te sporen en vreselijk te straffen.
De Katholieke Kerk begon zich toen ook te bezinnen en het Concilie van Trente (1563) luidde de Contra-reformatie in. De besluiten die er genomen werden dreef men nadien met ernst en kordaatheid door.
Wat het bijwonen van de Misviering betrof aanvaardde het Concilie de regeling die in voege was vóór de reformatie. Voortaan was het echter een zware zonde vrijwilig op zon- en wettelijke feestdagen de Mis te verzuimen en slafelijke arbeid te verrichten.

Welke waren dan de wettelijke feestdagen die toen moesten gevierd worden ?

Vooreerst waren er de "grote feestdagen" waarop men verplicht was mis te horen en zich te onthouden van alle "slafelijk" werk.

Dit waren : De Besnijdenis van de Heer (1 januari), Driekoningen (6 januari), Onze-Lieve-Vrouw-Lichtmis (2 februari), Onze-Lieve-Vrouw-Boodschap (25 maart), Tweede Paasdag, Onze-Lieve-Heer-Hemelvaart, Tweede Pinksterdag, Sacramentsdag, Geboorte van de Heilige Joannes de Doper (24 juni), Heilige Petrus en Paulus (29 juni), Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaart (15 augustus), Onze-Lieve-Vrouw-Geboorte (8 september), Allerheiligen (1 november), Onze-

Lieve-Vrouw-Onbevlekt-Ontvangen (8 december), Kerstdag (25 december), Tweede Kerstdag en het patroonfeest van de kerk (21 november).

Verder waren er ook nog feestdagen waarop de gelovigen verplicht waren mis te horen doch wel handenarbeid mochten verrichten. Het waren de zogenaamde "Misdagen".

Sint-Jozef (19 maart), Derde Paasdag, H.H. Filippus en Jacobus (1 mei), H. Kruisvinding (3 mei), Derde Pinksteren, H. Jacobus (25 juli), H. Bartholomeus (21 september), H. Mattheus (21 september), H. Aartsengel Michaël (29 september), H.H. Simon en Juda (28 oktober), H. Andreas (30 november), H. Thomas (21 december), H. Johannes (27 december) en H.H. Onnozele Kinderen (28 december).

Na het concordaat in 1801 tussen Napoleon en paus Pius VII afgesloten werden behalve Onze-Lieve-Heer-Hemelvaart, Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaart, Allerheiligen en Kerstmis alle wettelijke feestdagen afgeschaft. Daarmee verviel de kerkelijke verplichting van op deze dagen mis horen en zich te onthouden van slafelijke arbeid. Vanaf die tijd spreekt men dan van "afgestelde heiligdagen".

Wat beoogde de Kerk feitelijk met al die verplichte feestdagen ?

In een tijd van zware en langdurige dagarbeid hield de kerk eraan dat er buiten de zondagen ook nog anderen rustdagen voorkwamen die dan vooral afgestemd waren op het geestelijke (2).

Uit de dekanale verslagen weten we dat tijdens de eerste helft van de 17de eeuw de *misgelegenheid* op verscheidene parochies onvoldoende was. Sommige pastoors waren b.v. deservitor van een naburige parochie en het bineren was nog niet toegestaan. Vond de pastoor een helper dan waren de financiële middelen van de parochie niet toereikend. De parochies waar geen onderpastoor was moesten het stellen met één Mis op zon- en feestdagen. Slechts op enkele parochies hadden de gelovigen de keuze tussen een *vroegmis* en een *hoogmis*. In landelijke parochies genoot de vroegmis de voorkeur omdat ze niet lang duurde en dat de landlieden daarna de verzorging van het vee konden doen. Sommige mannen verkozen de hoogmis omdat ze daarna in een of andere herberg zich konden vermaken. Er dient opgemerkt dat de herbergen tijdens de misviering moesten gelosten blijven.

Welke misgelegenheid hadden de parochianen te Okegem en hoe is die geëvolueerd tot deze van vandaag de dag ?

Tot het begin van de 17de eeuw was er op zon- en feestdagen slechts één mis nl. de hoogmis. Tijdens het pastoraat van Augustinus De Clerck (1640) werd de vroegmis ingevoerd, waarvoor de pastoor een vergoeding kreeg.
Er bestond reeds van in de 14de eeuw een fundatie van het Onze-Lieve-Vrouwlof te doen op de voornaamste feestdagen en dit werd nu verandert in het lezen van de vroegmis.
Pastoor Van Elshoudt zette dit gebruik voor drie jaar verder.
Zijn opvolgers schaften waarschijnlijk de vroegmis af.
Het dekanaal verslag van 1729 vermeldt dat de hoogmis op zon- en feestdagen in de zomer om 9 u. en in de winter om 10 u. plaatsheeft. Of de mensen die wilden communiceren in de hoogmis nuchter bleven weten we niet.
Waarschijnlijk deelde de pastoor de communie uit op een vroeg uur zoals dit tot voor enkele tientallen jaren nog gebeurde.
Vanaf het laatste kwart van de 18de eeuw is er opnieuw spraak van de vroegmis die in de winter om 7 u. en in de zomer om 6 u. begon.
De hoogmis werd toen om 9 u. in de zomer en om 10 u. in de winter gehouden.
Die misregeling werd waarschijnlijk in de 19de eeuw behouden. We vonden alleen een vermelding in het Register van Ontvangsten en Uitgaven dat pastoor Bicqué in 1896 een vergoeding van 100 fr. krijgt voor de tweede mis op zon- en feestdagen.

In de twintiger jaren van deze eeuw was de vroegmis om 6.30 u. en de hoogmis om 9.30 u. Reeds vanaf 6 u. 's morgens deelde de pastoor de communnie uit. De weekdagse missen geschieden om 6.30 u.

Vanaf de veertiger jaren - als Okegem een zondagonderpastoor had - is er een misgelegenheid om 8 u. bijgekomen. Er werden dus drie missen gecelebreerd de zondag nl. om 6.30 u. en om 9.30 u. De bondsmis van de Bond van het Heilig Hart werd om 8 u. gehouden.

Na het tweede Vaticaans Concilie kwam er in de misgelegenheden een grote verandering. Pastoor Houtman hield op 13 augustus 1967 een opinie-peiling bij de kerkgangers. Zij moesten te kennen geven welke voorkeur ze gaven aan de zondagmis die ofwel de zaterdagavond of de zondagavond kon gebeuren.
74 % van de kerkgangers verkozen een zaterdagavondmis die vanaf september 1967 doorging om 18 u. en gold voor de zondagverplichting.

Vanaf september 1967 was de misgelegenheid op onze parochie als volgt :

Maandag : 19.30 u.
Dinsdag : 7 u.
Woensdag : 7 u.
Donderdag : 7 u.
Vrijdag : 19.30 u.
Zaterdag : 18 u.
Zondag : 6.30 u. - 8 u. - 9.30 u.

Pastoor Van Daele voerde in 1971 terug een hele wijziging door en toen zag het uurrooster van de missen er als volgt uit :

Maandag : 19 u.
Dinsdag : 19 u.
Woensdag : 8 u.
Donderdag : 19 u.
Vrijdag : 19 u.
Zaterdag : 18 u.
Zondag : 8 u. - 9.30 u. - 11 u.

Vanaf 1979 werd omwille van de ziekte van pastoor Van Daele de zondagse mis van 8 u. afgeschaft en bleven er slechts nog twee missen over nl. de mis van 9 u. en de mis van 11 u.

Pastoor Van Avermaet bracht ook nog een kleine wijziging aan : de zaterdag-avondmis werd met een halfuur vervroegd en de woensdagmorgenmis werd om 9 u. opgedragen.

o
o o
o

De pastoor werd op hoogdagen en grote feestdagen in het Ancien Regime bijgestaan door bedelmonniken die als vergoeding hiervoor een bedeltocht hielden binnen de parochiegrenzen. Dit werd als "stationarii" betiteld in de dekanale verslagen of prediking van een "statie".
De paters Karmelieten van Aalst hielden een "statie" op het feest van de Heilige Antonius Abt (17 januari), op Pinksteren en met Kerstmis.
De paters Recoletten van Ledeberg (Pamel) hielden hun "statie" op het feest van de verheffing van de relieken van de Heilige Antonius Abt (derde zondag na Pinksteren of kleine kermis).

De pater stationaris moest op de overeengekomen dagen de pastoor behulpzaam zijn in de kerk voor biechthoren en de mis op te dragen. Als tegenprestatie mocht hij een omhaling in natura op het grondgebied van Okegem houden. Wat precies toen die giften in natura waren is ons niet bekend.

° ° ° °

Over het *bijwonen van de Misviering* in vorige eeuwen zijn we maar schaars ingelicht. Afwezigheid was toen eerder een gevolg van moeilijke omstandigheden dan wel van onverschilligheid.

De *manier van het mishoren* liet echter te wensen over ; dat blijkt uit de vele kerkelijke vermaningen.
De mishoorders waren nogal passief aanwezig. Er was immers een kloof tussen de celebrant, die de mis in het Latijn opdroeg en bovendien met zijn rug naar de aanwezigen stond, en de op afstand staande kerkgangers. Alleen tijdens de preek, de offergang en enkele gebeden waren de gelovigen bij het gebeuren betrokken.

Er werd ook veel gepraat zodat de devote gelovigen gestoord werden in hun gebed. Op het eind van de 18 de eeuw waren er reeds velen die een gebedenboek bijhadden.
Het bekende gebrek aan comfort (b.v. zitplaatsen) was ook niet bevorderlijk voor aandacht en bezinning. Vanaf de 18 de eeuw kwamen er banken in de kerken zodat de gelovigen konden neerknielen en zitten.

De mannen dienden plaats te nemen langs de epistelzijde en de vrouwen langs de evangeliekant.

Sedert wanneer staan er stoelen in onze kerk ?

Bij gebrek aan nodige documenten is het moeilijk een juist tijdstip te bepalen.

De eerste vermelding betreffende stoelen in de kerk vonden we in het Ontfancboek. Hierin staat genoteerd dat er in 1842 maar 74 kerkstoelen waren. In 1843 werden er 80 nieuwe "leenstoelen" en 24 kleine stoeltjes bijgeplaatst, zodat er in de nieuwe kerk 178 stoelen stonden.

De gegoede stand kocht zelf een eigen stoel die op een vaste plaats in de kerk bleef staan. Hiervoor diende echter een vergoeding betaald

te worden.
De oudste vermelding van eigen stoelen vonden we in het Ontfancboek onder de hoofding "Ontfanc der stoelen" en dateert van 1828. Toen betaalden de eigenaars van stoelen 14 stuivers. Eigenaardig is dat 12 namen van vrouwen staan opgetekend en slechts 1 man nl. Antoon Vander Straeten die voor zichzelf, zijn vrouw en zijn dochter betaalde. Cornelia Hendrickx betaalde voor 3 stoelen. Dit maakte dus een totaal van 17 stoelen.
Doch een gewone eigen stoel bleek algauw niet voldoende en weldra kwamen er "kussenstoelen" in de kerk. De naam van de eigenaar stond er op vermeld en dit gebeurde op verschillende wijzen. De naam werd in sierlijke letters in de bovenplank gebrand of werd er met koperen nagels ingeklopt. Er werd ook een koperen plaatje waarop de naam stond aan de voorkant van het steunplankje bevestigd.
Het aantal eigen stoelen vermeerderde van jaar tot jaar. We geven u enkele cijfers waaruit de evolutie duidelijk merkbaar is.

1860 : 24	1896 : 74	1949 : 210
1886 : 63	1939 : 193	

De omhaler van het stoelgeld diende ook het staangeld van de eigen stoelen ten huize te gaan innen.
De regeling van het stoelgeld gebeurde bij wet in 1809 en in principe bestaat ze nog steeds.
De kerk moest steeds voor iedereen open zijn maar stoelen mocht men verhuren tegen een prijs die werd vastgesteld door de kerkfabriek.
Deze kon dit "recht op huur" verpachten : de stoeltjeszetter betaalde een bepaald bedrag aan de kerkfabriek en wat hij ophaalde was dan voor hem.
In het begin van vorige eeuw werden de kerkstoelen openbaar verpacht op de eerste zondag van maart. Adriaan Van Pissoort pachtte in 1837-1838 de kerkstoelen en betaalde in verschillende malen het huurgeld af aan de Kerkfabriek.
Later kwam er een nieuwe functie in de kerk bij nl. die van stoelzetter en omhaler van het stoelgeld die er ook voor vergoed werd. Enkele jaren geleden werd ook die functie afgeschaft en legden de gelovigen hun bijdrage (min 2 fr.) bij het binnenkomen in een mandje dat achteraan aan zijdeuringangen staat.

In 1966 vroeg pastoor Houtman om alle eigen stoelen uit de kerk te willen nemen. De bekende kleine stoeltjes werden verkocht en er kwamen ca. 200 nieuwe stoelen in de kerk.

In 1968 stonden er ongeveer 400 stoelen in de kerk zodat iedere aanwezige een plaats vond.

De rust op zon- en feestdagen werd bij plakkaat van aartshertogen in 1607 gesanctioneerd. Ieder "slafelijk werk" werd onder bedreiging van boete verboden. Wel werkten de boeren tijdens de hooi- en oogsttijd waarvoor ze dispensatie kregen, behalve tijdens de hoogmis.

In 1642 verminderde de paus het aantal feestdagen met 10. Tot dan waren er 44 waarvan een tiental in de hooi- en oogsttijd vielen. Paus Benedictus XIV stond pas in 1751 toe dat op 16 van de 33 feestdagen lichamelijke arbeid werd verricht. Verplichting tot mishoren bleef evenwel. In 1771 schafte paus Clemens XIV ook de misverplichting op deze feestdagen af.

Vespers en lof.

Begin 17 de eeuw werden de pastoors door de dekens aangemaand op zon- en feestdagen de vespers en het lof te zingen "om de luiheid en het drankmisbruik tegen te gaan". Ze werden daarbij verzocht catechismus-onderricht te geven.

Enkele jaren later werd dit gebod versoepeld en werd aan de pastoors voorgesteld de vespers en lof te zingen "om aldus bij te dragen tot de heiliging van die dagen door de gelovigen".
Het was toen verboden gedurende die godsdienstoefeningen in de herbergen te zijn of aan publieke spelen te doen.
Aan die lange traditie van vespers en lof bij te wonen kwam vanaf het tweede Vaticaans Concilie een eind.

2. Sacramenteel leven.

Doopsel.

De kerkelijke voorschriften eisten dat het kind binnen de drie dagen na de geboorte ten doop zou worden gehouden.
De pastoor was verplicht de naam van de dopeling, van de vader en moeder, de peter en meter evenals de geboorte- en doopdatum in een speciaal register aan te tekenen.
Het houden en bijhouden van parochieregisters (dopen, huwelijken en overlijdens) werd door het Concilie van Trente in 1563 aan de pastoors opgelegd en werd in 1570 door het Concilie van Mechelen herhaald.
Voor Okegem beginnen de registers van dopen in 1601. Het register van dopen 1615-1653 is in de 17 de eeuw verloren geraakt. Vanaf 1654 zijn er nog 4 registers die doorlopen tot het einde van het Ancien Regime. Die registers worden in het Rijksarchief bewaard.
De registers van de 19 de en de 20 ste eeuw worden op de pastorie bewaard.
In de parochieregisters van het Ancien Regime staan ook de dopen, huwelijken en overlijdens vermeld van het gehucht Impegem dat tot de wereldlijke jurisdictie van Liedekerke behoorde.
Vanaf 1718 noteerde de pastoor steeds de geboorteplaats van de dopeling.

De registers van huwelijken beginnen in 1602 en lopen door tot 1804.
Het optekenen van overlijdens begint in 1621 en eindigt in 1801.
Hier en daar zijn er lacunes. De toevallige weglatingen zijn tijdsgebonden en houden waarschijnlijk verband met ziekte of nalatigheid van de pastoor. Ook oorlogsomstandigheden en epidemieën zijn in de registers duidelijk merkbaar.
In de parochieregisters noteerden de pastoors alleen degenen die in de parochie verbleven. Met tijdelijke uitwijking werd geen rekening gehouden (3).

Een paar dagen na de geboorte werd de boreling naar de kerk gebracht om gedoopt te worden. Dit gebeurde meestal op de eerste zondag na de bevalling na de vespers. De "bunjeles" droeg het goed "ingebunjeld" kind naar de kerk, geflankeerd door peter en meter, waar ze achteraan wachtten.
De doopvont stond toen nog rechts achteraan in de kerk en was met een hek afgesloten.
De pastoor vergezeld van de koster die de nodige rekwisieten bij had

Ego Maximiliaanus Schoonjans
Abbatiæ Ninoviensis Canonicus, olim
franciscani ignominiæ indignus sum parochiæ
Noviderhoghem Campiæ vicar. 22 februarii
1805

Registrum Baptismorum

8 martii hoc loco adscribo Helenam natam et hodie hora
decimâ Baptizatam et Isabellam filiam adriani Van der
Specten et Catharinæ Van Hoeder. Conjugatos in oligheim
habitantium; Susceptores adriani Van der Specten
ex oligheim et Alexandrina de Schepper ex oligheim.
M. Schoonjans pastor.

Registrum Matrimonio junctorum
a me Maximiliano Schoonjans abbatiæ
Ninoviensis Canonico et pastore in oligheim
inchoatum anno 1805 22 februarii.

Die 30 maji sponsalia celebrata contrahentes Arnoldus de pril
ex liedekerke, et joanna magdalena ex oligheim coram me
in fra scripto pastore proprio, testibus judoco magdalena pater
sponsæ, et franciscus de pril frater sponsi.
M Schoonjans past.

16 junii prævijs sponsalibus solemnibus, et nullo impedimento
Matrimonium contraxerunt coram me. in fra scripto pastore
proprio Arnoldus de pril ex liedekerke et maria joanna
magdalena. Cum consensu quorum interest habitatori in liedekerke
testibus judoco magdalena pater sponsæ, et franciscus de pril fratre
sponsi.
Maximil Schoonjans
pastor.

Registrum Mortuorum anno 1804

Decimâ septimâ decembris obiit Coram hora quartam pomeridianam
Reverendus adm. Dnus franciscus Emanuel Corickx
nunc Antonius ex oligheim per quatuor decim.
Annos ætatis suæ quinta septimo annum, sepultus per Rev.
adm Dominum judocum franciscum Lingsveld dek. Vilvordiæ
et pastorem in oligheim.

1805

Die decimâ tertia januarii obiit Anna Catharina in fundo Cornelii
Van der Specten et Alexandra de Schepper.
Vigesimâ quinta januarii obiit judocus jacobus maritus annæ
Catharinæ Van den berg ætatis 56 annorum.
eodem die obiit petrus de Schepper maritus Catharinæ Van der peere.
hi mihi sunt tempore dek. Vilvordiæ
funus ducimus a me pastore. Maximil Schoonjans. sepultus.

begaf zich naar de vont waar de doopceremonie kon beginnen.
Peter en meter hadden het soms wat lastig met het opzeggen van de geloofsbelijdenis en het beantwoorden van de bezweringsformules.
Nadat het kind gedoopt was werd het ingeschreven in het doopregister dat door peter en meter ondertekend werd. Wie zijn naam niet kon schrijven tekende met een kruiske.
Als bewijs dat ze nu gelukkig die blijde gebeurtenis verder zouden vieren kregen pastoor en koster wat "drinkgeld".

Negen dagen na de geboorte deed de moeder haar kerkgang.
Ze kwam dan in de vroege ochtend naar de kerk en nam plaats voor het altaar van Onze-Lieve-Vrouw (links vooraan). De "bunjeles" droeg het kind dat toegedekt was met een grote sjaal.
Naar aloude vrome gewoonte kwam de moeder naar de kerk om God te danken en de Godszegen af te smeken voor haar kind.
Vóór de mis was er een kort ritueel waarbij de moeder met brandende kaars in de hand naar het altaar geleid werd.

Biecht.

Het was vroeger een strenge plicht dat de gelovigen minstens eenmaal per jaar te biecht gingen bij de pastoor van de parochie waar ze woonden. Niet alleen de communicanten (gelovigen die tot de passcommunie waren gehouden) maar ook de kinderen die hun eerste communie nog niet hadden gedaan waren door die verplichting gebonden. De namen van de volwassen biechtelingen werden door de biechtvader zorgvuldig opgetekend.

Buiten de paasbiecht moest aan de parochianen biechtgelegenheid geboden worden vooral rond de grote feestdagen. De bloeiende broederschappen hebben de vermenigvuldiging van de biechtpraktijk in de hand gewerkt.
Volgens het dekanaal verslag van 1740 hoorde de pastoor de biecht van de kinderen op het feest van de Onschuldige Kinderen (28 december), in de paastijd en Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaart.

Over de biechtgelegenheid van vorige eeuw zijn we minder ingelicht.
Wel vonde we enkele interessante gegevens in het boek van de "afroepingen" waarin de orde van de goddelijke diensten staan van b.v. 1928.

Een eerste bijzondere biechtgelegenheid was er op de dag vóór het feest van Sint-Antonius-Abt (17 januari). Toen werd er biecht gehoord met twee biechtvaders vanaf 14.30 u.

In de Goede Week was er op maandag, dinsdag en woensdag biechtgelegenheid een half uur vóór de ochtendmis begon.
De maandag- en dinsdagnamiddag vanaf 16 u. De woensdagnamiddag van 15 tot 19 u. en de zaterdagnamiddag van 14 tot 19.30 u.
's Zaterdags voor Pinksteren was er biechtgelegenheid vanaf 16 u. Op de vigiliedag van Allerheiligen hoorde de pastoor biecht van 10 tot 12 u. en in de namiddag vanaf 15 u.
De dag vóór de biddag (21 november) was er terug een grote boetedag : er werd biecht gehoord door twee biechtvaders in de voormiddag van 10 tot 12 u. en in de namiddag vanaf 15 u.

Na W.O.-II waren er de maandelijkse biechtgelegenheden voor de leden van de Heilig Hartbonden, waar soms tot vervelens toe moest aangeschoven worden.
In de zestiger jaren (in de post-conciliaire tijd) kregen de gelovigen nog iedere week de gelegenheid hun biecht te spreken en dit één uur voor de zaterdagavondmis. Maar het aantal biechtelingen verminderde van jaar tot jaar.

<u>De Paascommunie</u>.

Ten tijde van de Contra-Reformatie heeft de kerkelijke overheid de waardigheid en de waarde van de Eucharistie in het leven van de gelovigen sterk benadrukt. Dit gold zowel voor de bewaring ervan (tabernakel - godslamp) en de openbare verering bij de processies als voor de paasplicht, de eerste communie en de devotie-comunie.
Jaarlijks moest de pastoor vóór Pasen het decreet betreffende de paasplicht voorlezen. Het gebod van de Kerk luidde immers : "En nut rond Pasen 't Brood des Heren".
Bijna alle gelovigen volbrachten dan ook hun paasplicht.
De deken vermeldde in 1595 dat alle parochianen van Okegem hun paasplicht vervulden.

In die tijd was de Paascommunie voor de gelovigen boven de 12 jaar de enige Heilige Communie van het jaar, ze ging dan ook met grotere plechtigheid gepaard dan heden.
Van de "communicanten", zo werden de personen genoemd die ter Heilige Tafel naderden, werden zorgvuldig de namen door de pastoor genoteerd.

Het aantal communicanten werd dan telkens opgetekend door de deken in zijn verslag voor de bisschop. Het aantal paasplichtigen of communicanten vormde in het Ancien Regime ongeveer de 2/3 van de bevolking en de niet-paasplichtigen (kinderen tot 12-14 jaar) maakte de rest uit. Met deze cijfers kunnen we dus het benaderd bevolkingscijfer van de parochie berekenen. We zeggen wel "benaderd" omdat het communicantencijfer meestal een afgerond getal is.
Hieronder vindt U een lijst van communicantencijfers die we terugvonden in de dekanale verslagen.

1574 : 190
1592 : 50
1614 : 143
1625 : 200
1630 : 180
1632 : 200
1635 : 190
1653 : 250
1671 : ca 200
1688 : ca 170
1696 : ca 200
1716 : 190
1723 : 200
1729 : 243
1734 : ca 300
1775 : 400
1778 : 405
1779 : 400

Pastoor De Brouwer berekende met die communicantencijfers het aantal inwoners van o.m. de parochie Okegem (4).

Jaar	1620	1650	1700	1750	1800
Aantal inwoners	295	400	292	513	443

De gelovigen werden voorzichtig aangespoord buiten de paastijd "meermalen per jaar" te communiceren.

De broederschap van de Heilige Rozenkrans werkte de veelvuldige communie in de hand. Volgens de statuten waren de leden verplicht maandelijks te communiceren.

De eerste communie.

Volgens de voorschriften van de Kerk dienden de kinderen op de eerste communie voorbereid te zijn. Theoretisch werden ze in het Ancien Regime tot de communie toegelaten op de leeftijd van 12 jaar maar in de praktijk was het evenwel 14-16 jaar in de 17de eeuw met een trage evolutie naar 13-14 jaar tijdens de 18 de eeuw.
De gezamelijke eerste communie geschiedde niet op dezelfde dag voor alle parochies. In 1763 schreef de aartsbisschop voor dat de eerste communie binnen de veertien dagen rond Pasen moest plaatshebben.

Het catechismusonderricht - een voorbereiding op de eerste communie - was in de 18 de eeuw beter georganiseerd en er werd een grotere zorg aanbesteed dan in de 17 de eeuw.

Het had meestal plaats op zondagnamiddag voor de Vespers.
De kinderen kregen verscheidene jaren lang catechismusonderricht maar op het platteland slachts enkele maanden per jaar, het meest in de winter (tijdens advent en vasten).

Het dekanaal verslag van 1729 vermeldt dat de pastoor van Okegem catechismusonderricht geeft op zon- en feestdagen volgens de Mechelse catechismus en dit vóór de vespers.
De deken schrijft ook dat de pastoor zich ernstig bezighoudt met de opleiding van de jeugd en vooral met degenen die hun eerste communie moeten doen.

De deken noteert in zijn verslag van 1740 dat er als voorbereiding op de eerste communie dagelijks catechismusles gegeven wordt vanaf Laetare-zondag (halfvasten of de vierde zondag van de vasten) tot zondag in Albis (Beloken Pasen) en tijdens de laatste twee weken zelfs tweemaal per dag.

Waarschijnlijk had de eerste communie toen op Beloken Pasen of de zondag na Pasen plaats.

De eerste catechismus voor de kerkprovincie Mechelen verscheen te Antwerpen in 1609 en was opgesteld door de Jezuïet Ludovicus Makeblijde. Hij was in 49 lessen ingedeeld.
In 1623 werd deze catechismus vervangen door een nieuwe van de hand van de Jezuïet Guillielmus De Pretere, die herzien werd door de Antwerpse bisschop Joannes Malderus. Hij was ditmaal ingedeeld in 41 lessen.
In 1774 is de bekende catechismus van 1623 nogmaals goedgekeurd en bevestigd.

Voor de 19de eeuw zijn we schaarser ingelicht. We beschikken alleen over een dekanaal verslag van 1871. Hierin staat vermeld dat er catechismus-onderricht gegeven wordt elke zondag een uur vóór vespertijd. Verder vermeldt de deken dat de kinderen te Okegem twee jaar voor hun communie opgetekend worden en ijverig onderwezen. Vanaf Septuagesima (70 dagen vóór Pasen) is er dagelijks onderricht.

Pius X vervroegde in 1910 het bereiken van de "jaren van verstand" of de "jaren des onderscheids" met enkele jaren. De eerste communie ("kleine communie") gebeurde van dan af als het kind ongeveer 7 jaar oud was en voor de "grote" communie werd dan een nieuwe naam gevonden nl. de Plechtige Communie. In het postconciliaire tijdvak (na 1963) kreeg deze gebeurtenis terug een nieuwe naam nl. "Plechtige hernieuwing van de doopbeloften") en is meestal gekoppeld aan het Vormsel.

De eerste communie, "de schoonste dag van het leven", markeerde vroeger een belangrijke overgang in het leven.
De jongens en de meisjes werden na die heuglijke gebeurtenis als volwassen beschouwd. Ze werden in het arbeidsproces ingeschakeld en liepen zeker geen school meer tot het verplicht onderwijs ook daaraan verandering bracht.

Tot de zestiger jaren van deze eeuw gebeurde de plechtige communie op Passiezondag (de zondag vóór Pasen).
De ouders, broers en zusters konden op die dag reeds hun "Pasen" houden.
De plechtige communicanten vertrokken vanuit het klooster en kwamen paarsgewijze (jongen en meisje) de kerk binnen onder het zingen van het Veni Creator.
Tijdens de vespers werd de vernieuwing van de doopbeloften gedaan.
's Maandags was er om 9 u. een mis met offer die uit dankbaarheid vanwege de communicanten opgedragen werd. Na de mis waren de communicanten en ouders uitgenodigd op de pastorie waar ook de herinneringsdiploma's uitgereikt werden.
Vanaf het midden der zestiger jaren werd de plechtige communie gehouden op de vierde zondag na Pasen en nadien op de vijfde paaszondag.
De voorbereiding op de Plechtige Communie duurde vroeger twee jaar en werd door de pastoor gegeven die vooral controleerde of de meisjes en jongens de catechismusvragen goed uit het hoofd kenden.
Twee weken na Pasen moesten de jongens en meisjes die vóór 1 april 10 jaar geworden waren "hun briefje indragen" d.w.z. ze moesten zich laten inschrijven bij de pastoor die de leeftijd controleerde.

CATECHISMUS

OF CHRISTELIJKE LEERING

VOOR DE KATHOLIEKE JONKHEID

in het Bisdom Gent

MET HET

BIJVOEGSEL voor de Eerste Communicanten

Deze uitgave voldoet aan het bisschoppelijk besluit, verschenen in de *Godsdienstige Week*, den 23 November 1896.

DRUKKERIJ VAN HET BISDOM
UITGEVERIJ
VAN FLETEREN, HOOGPOORT, 34, GENT.

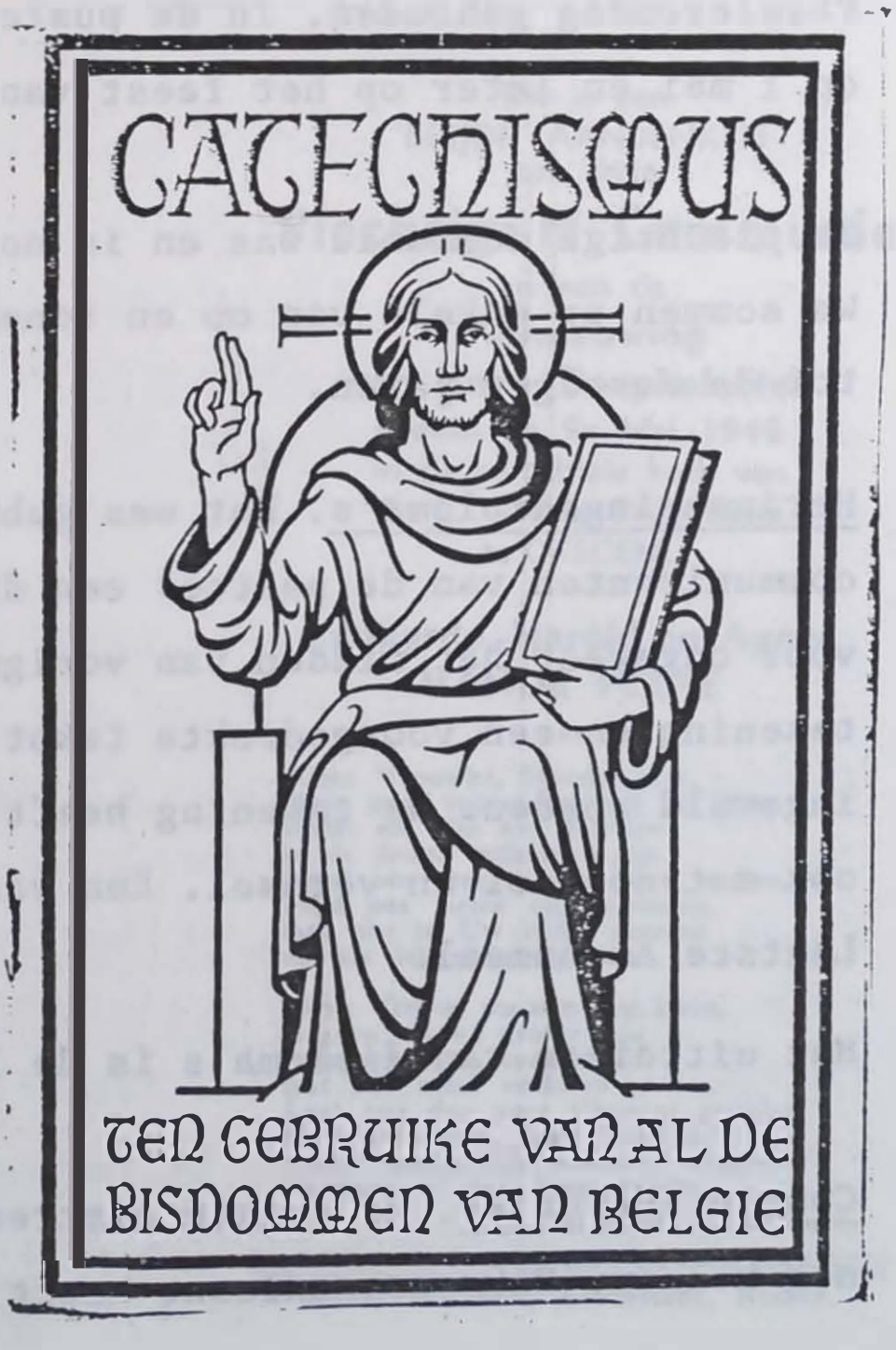

Daarna moesten ze twee jaar lang wekelijks naar de lering gaan en de laatste zeven weken vóór de plechtige communie was er dagelijks lering.

De catechismus die toen helemaal diende gekend te zijn was de Gentse catechismus die in voege was vanaf 1802. Hij bevatte de gewone gebeden, de christelijke lezing die ingedeeld was in 41 lessen, een bijvoegsel voor de eerste (plechtige) communicanten, een onderzoek van conscience (gewetensonderzoek) voor eerste communicanten en een manier om de Heilige Mis te dienen.

In het vierde en vijfde provinciaal concilie van Mechelen werd de uitgave van één en dezelfde catechismus voorgeschreven die verplichtend was voor heel het land. Deze werd bij decreet van 10 april 1946 uitgeven. De catechismustekst was ingedeeld in twee reeksen vragen : in vetjes stonden de vragen die uit het hoofd dienden gekend te zijn en de in kleine letters gedrukte vragen dienden alleen gronding verklaard te worden.

Eind de jaren zeventig vroeg de pastoor om geholpen te worden bij de catechese. Een groep catechisten heeft van toen af dit parochiaal werk op zich genomen.

De "klein" of eerste communie werd tot W.O.-II op de donderdag vóór Passiezondag gehouden. In de postconciliaire tijd werd die dag vastgelegd op 1 mei en later op het feest van Onze-Lieve-Heer-Hemelvaart.

De plechtige communie was en is nog steeds aan traditie's gebonden.
We sommen er enkele van op en tonen de ontwikkeling van de gebruiken tot de zestiger jaren.

Herinneringsdiploma's. Het was gebruikelijk dat de eerste (plechtige) communicanten van de pastoor een diploma kregen. Dit gebruik komt reeds voor ongeveer het midden van vorige eeuw. Het diploma bevat een mooie tekening en een voorgedrukte tekst waarbij de naam en datum kunnen ingevuld worden. De tekening heeft iets te maken met de communie maar ook met doopsel en vormsel. Een vast thema van de 20ste eeuw is het Laatste Avondmaal.

Het uitreiken van diploma's is de laatste decennia sterk teruggelopen.

Communieprentjes. Ze duiken omstreeks 1855 op in de vorm die we nu nog kennen. Elke communicant heeft thans een eigen prentje met een

TOT AANDENKEN

MIJNER

PLECHTIGE H. COMMUNIE

GEDAAN IN DE

PAROCHIALE KERK VAN

OKEGEM

OP ZONDAG 9 APRIL 1916

De schoonste dag van gansch mijn leven,
Verheugt, verblijdt mijn hart en ziel !
Want heden werd aan mij gegeven
Wat de Engelen nooit ten deele viel

Met goddelijke glans omstraald,
Omgeven met der heem'len praal,
Is Jezus in mijn hart gedaald,
En sprak mij Zijne zoete taal.

Aan U mijn Jezus is mijn hart
En wees Gij 't leven van mijn leven
Mijn heil, mijn troost in vreugde en smart,
Het eenig doel van al mijn streven.

Maria Van de Perre.

Pamel-Ledebergh, J. Van de Perre-De Ro.

BLIJDE GEDENKENIS

DER

Plechtige H. Communie

VAN

GISELA VAN SNICK.

GEDAAN IN DE

Parochiale kerk van Okegem

den 29 Maart 1936

Al ben ik klein,
Mijn hertje rein,
Mocht heden U ontvangen.
O Jesus zoet,
Die eindloos goed,
Voldeed aan mijn verlangen.

Al 't geen vandaag
Ik Jesus vraag
Hij moet. Hij zal 't mij geven ;
Nu ik mij Hem
En al da 'k bem
Gegeven heb voor 't leven.

Geef, Vader, Heer,
En Moeder teer
Geef familie, allen,
In overvloed
Al wat hun goed
En zalig mag bevallen.

BLIJDE HERINNERING

AAN DE

Plechtige H. Communie

VAN

Antoon en Frans Asscherickx

gedaan in de kapel van 't Pensionaat te St- Lievens-Hautem; den 29 Mei 1941.

Als twee gebroeders, zij aan zij
Mocht plechtig gij uw God ontvangen.
Als ridderknapen schenken blij
Uw Koning heel uw hartverlangen.

Want ziet, als Zon kwam Jezus nu
Als Zon uw hart en ziel doorstralen.
O Antoon en Frans, laat in U
Die Zon steeds rijzen en nooit dalen

Dan wordt uw helder frissche jeugd
Voor d' ouders, broers, zusters die U zoo beminnen
Een dubbele bron van diepe vreugd,
Nu Jezus troont bij U daarbinnen.

Druk. J. Van Mieghem, Denderleeuw.

Dit is een
BLIJDE AANDENKEN
aan onze

Plechtige H. Communie

en aan de

Hernieuwing

van onze Doopbeloften

gedaan de 9e Mei 1948

in de parochiale kerk van
O. L. Vrouw Presentatie
te OKEGEM.

Ludgarde, Harold en Agnes

VANDE PERRE

Lieve Vrouwke, Moeder teer,
wees onz' voorspraak bij de Heer
opdat elk zijn eed getrouw
in de deugd volharden zou.
Hoed ons steeds voor boze zonden,
houd ons zielen ongeschonden,
laat ons in Uw liefde groeien
en als leliën openbloeien.

Lieve Vrouw, we zijn nog klein,
morgen als we groter zijn
en alleen in 't leven staan,
laat ons nooit verloren gaan...
Laat ons dan voor Christus strijden,
Hem beminnen, Hem belijden,
zonder blaam Zijn standerd dragen
doorheen al ons levensdagen.

Gustaaf V. d. Perre.

N. V. Drukkerij Anneessens, Ninove.

aangepaste religieuze tekening of foto en op het verso een gedrukte tekst.
Een overgangsvorm misschien tussen herinneringsdiploma en communie-prentje is een prentje met kanten rand waarop een communicant met kaars in de hand staat afgebeeld.
Zeker tot vóór W.O.-I was het drukken van communieprentjes alleen in gebruik bij de gegoede burgerij. Na 1920 zakte het gebruik snel af naar de bredere volkslagen.

Communiegeschenken (voorwerpen). Naast diploma's en gedrukte souvenirs was en is het nog de gewoonte voorwerpen en boeken aan de communicanten te schenken.
In de 19 de eeuw en in de 20ste eeuw tot vóór het concilie kregen de communicanten veel religieuze geschenken : een kerkboek of missaal, een mooie paternoster, een wijwatervaatje, een kruisbeeld, een Onze-Lieve Vrouwbeeld onder stolp, enz...

Recenter schonk men : leesboeken, foto-album, mooie vulpen of balpen, versierd briefpapier, enz...

Vooral sedert het beklemtonen van de hernieuwing van de doopbeloften op die dag is het gebruik tot stand gekomen doopsuiker te schenken aan de peter en meter van de communicant en ook aan de disgenoten van de feestmaaltijd.

Communiefoto's. Het gebruik speciale communiefoto's te maken is alweer afgezakt van de betere standen naar de lagere standen.
Vooral na W.O.-I is dit gebruik veralgemeend.
Recent is het gebruik foto's te maken van het toedienen van het vormsel door de bisschop waarbij we zien dat de peter en meter de hand op de schouder van de vormeling houden (5).

Het vormsel.

Aansluitend bij de eerste (plechtige) communie dienen we ook de toediening van het Vormsel te vermelden.
In de dekanale verslagen van het Ancien Regime vinden we nergens hierover iets geschreven.
Wel troffen we in het Liber Memoriales van Okegem de namen van de neo-communicantes opgetekend. De pastoor begon hiermee van in het jaar 1841 en het optekenen eindigt in de dertiger jaren van deze eeuw.

De meeste pastoors noteerden ook waar en wanneer het Vormsel plaatshad.
Dit gebeurde voor de jaren 1844 en 1848.
Van dan is er een hiaat en vanaf 1885 noteerde de pastoor dag en plaats van de toediening van het vormsel.
In de 19de eeuw en tot het eerste kwartaal van deze eeuw kwam de bisschop om de vier jaar het Vormsel in de streek toedienen. De vormelingen werden te Okegem, te Ninove, te Denderleeuw of te Iddergem gevormd.
In die plaatsen kwamen dus heel wat jonge mensen samen.

Vanaf 1923 kwam de bisschop om de twee jaar vormen in Okegem of in een van de kerken uit de buurt.

Sedert enkele jaren komt de bisschop of zijn afgevaardigde elk jaar enkele dagen na de hernieuwing van de doopbeloften in Okegem het Vormsel toedienen.

Vroeger was ook bij het toedienen van het Vormsel één peter en een meter aanwezig. Dit waren meestal vooraanstaande personen uit de parochie waar de bisschop kwam vormen. Na de plechtigheid werd meestal aan de gevormden iets aangeboden.

De ziekencommunie.

Het derde provinciaal concilie van 1607 schreef voor dat de pastoor de Communie naar de zieken moest brengen met passende eerbied, bekleed met superplie en stool, voorafgegaan door de koster bekleed met superplie, licht en bel meedragende.

Begin 18de eeuw geschiedde de bediening van de zieken met een zekere plechtigheid : de pastoor werd niet alleen vergezeld door de koster die met licht en bel vooropging maar ook door enkele parochianen die fakkels of flambeeuwen droegen.

De bediening van de zieken in de paastijd werd in de loop van de 18de eeuw uitgebreid tot de voornaamste feestdagen van het jaar.

Nu nog wordt de Communie gebracht naar de zieken rond de vier hoogdagen van het jaar.
Sommige dekanale verslagen geven ons hierover enige commentaar.
In 1595 gaat de pastoor naar de zieken om hun biecht te horen en de communie te dragen.
De deken schreef in 1729 dat de Communie op degelijke wijze naar de zieken gedragen wordt en met licht indien het uur en de toestand van

de wegen het toelaten.

De berechting of toediening van de laatste sacramenten (biecht, communie en Heilig Oliesel) aan wie in stervensgevaar verkeerde werd vroeger op de parochie beleefd als een zeer belangrijke gebeurtenis.
Bij de afkondiging van de diensten in de kerk werd zelfs en wordt nog een gebed gevraagd voor degenen die berecht zijn.

Volgens het dekanaal verslag van 1729 heeft in Okegem het toedienen van de laatste sacramenten plaats volgens de ceremonieën van het pastorale van Mechelen.
In 1877 schrijft de pastoor aan de bisschop dat de Heilige Oliën op gepaste plaats achter slot bewaard worden en de Heilige Olie van de zieken wordt in de pastorie bewaard in een passend doosje en op eervolle wijze.
Berechting of bediening was een niet liturgische naam voor de kerkelijke ritus bij een stervende. Het sacramenteel deel (Biecht, Heilig Oliesel en het Viaticum of Heilig Teerspijs) werd gevolgd door de zegening en de gebeden van de stervenden.
De ontboden priester, getooid met witte stola en met Heilige Hostie, Heilige Olie in handen begaf zich in gezelschap van koster of misdienaar (met berechtingslantaarn) naar het sterfhuis.
Onderweg liet de koster de berechtingsbel schellen. Voorbijgangers ontblootten het hoofd, knielden neer en baden.
In het sterfhuis waren de toebereidselen getroffen en stond een tafeltje klaar gedekt met wit laken waarop de gewijde Lichtmiskaars gezet was, watten voor de zalving, het kruisje van de goede dood, een kruisbeeld, wijwater en een palmtak.

De berechtingsritus begon met een zegenwens en de besprenkeling met wijwater van huis, sterfkamer en zieke. De stervende kon nu biechten als dit nog mogelijk was. Na de biecht vervolgde de priester met het Confiteor. Daarna volgde de uitreiking van de Communie (Viaticum of reis- teerpenning). Dan volgde het toedienen van het Heilig Oliesel terwijl de stervende de gewijde kaars in de handen hield volgde de handoplegging en de zalving van ogen, oren, neus, mond, handen en voeten met Heilig Olie.
De zalving werd besloten met een kort smeekgebed waarin om genezing word gesmeekt.

In aansluiting met berechting willen we het ook even hebben over vroegere doods- begrafenis- en rouwgebruiken.

Onmiddellijk na het overlijden werd de dode afgelegd, d.i. gewassen en andere kleren aangetrokken.
In elke parochie of in de buurt waren er mannen of vrouwen die dit werk deden. In het sterfhuis werden de uurwerken stilgelegd en de luiken (blaffeturen) dichtgemaakt.
De koster werd verwittigd die "over dood luidde". Dit was voor de bevolking een verwittiging dat iemand overleden was. Er werd vroeger 's morgens na de mis, 's middags en 's avonds geluid drie pozen lang.

Er golden toen twee gebuurteverplichtingen die men stipt volbracht : aanwezig zijn op de rozenkrans en het bijwonen van de lijkdienst.
Iemand (meestal een vrouw) nodigde de mensen uit de gebuurte uit om de rozenkrans en de lijkdienst bij te wonen.
Elisa De Bruyn (echtgenote van Aloïs Van de Perre) deed dit vele tientallen jaren tot 1958.
Het voorbidden van de rozenkrans de dag voor de begrafenis was een soort ambt en meestal door een vrouw gedaan. Zezat vooraan in het midden van de kerk. Na enkele voorbeden werden drie rozenhoedjes gebeden.
Meestal werd de voorbidster beantwoord door een helper of helpster.
Daarna volgde nog de litanie van Onze-Lieve-Vrouw en tenslotte werden de 4 akten gebeden.

Vanaf 1967 werd de rozenkrans vervangen door een Eucharistieviering die als "dodewake" doorging.
De avond voor de begrafenis werd het lijk gekist of gelichterd. Dit gebeurde door de schrijnwerker en een paar helpers. De kist werd dan geplaatst op een tafel of op twee stoelen of op de grond te midden van de kamer ten ware de familie een rouwkapel had besteld. Dit gebruik dateert van na W.O.-II.

Het verwittigen van familieleden en uitnodigen tot de begrafenis gebeurde door een lid uit het gezin van de overledene. Die waren dan ook op de begrafenismaaltijd uitgenodigd. Het gebruik van rouwbrieven "doodsbrieven" werd na de tweede Wereldoorlog algemeen.

Tot de zestiger jaren dekten begrafenis en uitvaart zowat dezelfde inhoud : het overbrengen van het lijk van sterfhuis naar kerk, eventueel dodenofficie, de requiemmis met absoute en tenslotte de tocht naar het kerkhof.

In de eerste tijden was de uitvaart de optocht van hen die het lijk volgden van het sterfhuis naar het graf. Er is in de loop van de tijden een begripsverschuiving ontstaan waarvan de oorsprong dient gezocht in het inlassen van een halte in de kerk binnen het globale traject

sterfhuis-kerkhof.

Op het einde van de Middeleeuwen werden het lijk uit elitaire families en de stoet de kerk binnengeleid. Armen droeg men rechtstreeks van het sterfhuis naar het kerkhof, waar het lijk met een absoute in de grond werd bijgezet.
Het is pas vanaf de 15de eeuw dat men het etiket uitvaart ging kleven op het volledig verloop van de begrafenisceremonie. Om hygienische redenen b.v. in tijden van pest liet men de kerkelijke plechtigheid achterwege en de begraving greep onmiddellijk na het overlijden plaats.
Het kerkelijk liturgisch ceremonieel gebeurde dan een hele tijd nadien.
Deze lijkdienst, uitvaart genoemd, werd een zelfstandige plechtigheid die ook buiten de plaats van overlijden van de persoon in kwestie kon gehouden worden.

Het gebruik om de kerkelijke plechtigheden een tijd na de begraving te organiseren bleef bestaan tot in de 19de eeuw.
Op vele doodsprentjes, vooral uit het begoed milieu, lezen we dat de uitvaartmis soms enkele weken na het overlijden plaatsvond. De pastoor noteerde dit ook in het register van overlijden.
Pastoor Schoonjans noteerde zelfs een paar bijzonderheden in verband met de overledene. Een paar voorbeelden hiervan in vertaling :

- op 11 juli 1810 overleed Nicolaus Van Havermaet voormalig meier van deze parochie. De volgende dag werd hij begraven met twee plechtige missen. Op 21 augustus werd van Nicolaus Van Havermaet de uitvaart plechtig gevierd.

- op 25 april 1817 overleed Joannes Hendrickx, 77 jaar oud, die eertijds verschillende jaren baljuw en meier van deze parochie was. Hij was gesterkt met de laatste sacramenten en is begraven met een plechtige mis.
  Het was een achtenswaardig man die heel wat lof verdient.
  Op 21 mei 1817 werd zijn uitvaart gevierd met drie plechtige missen.

We keken enkele oude doodsprentjes na uit onze collectie en vonden enkele voorbeelden hiervan :

- Alexandrina De Brabanter overleed op 11 november 1868. De plechtige uitvaart geschiedde op 2 december 1868 om 9 u.

- Amandus Baeyens stierf op 25 april 1872. De uitvaart had plaats op 26 mei 1872.

✝

Bidt voor de Ziel

VAN JOFVROUW

ALEXANDRINA DE BRABANTER,

GEBOREN TE OKEGEM

den 3 September 1794 en aldaar overleden den 11 November 1868.

Zalig zijn de vreedzamige want zij zullen kinderen Gods genoemd worden. MAT. V. 9.

De regtvaardige gaan met een verheugd gemoed naar de dood, als tot het einde van hunnen strijd, zij omhelzen die met blijdschap om dat de dood, hun van de vrees der zonde verlost. H. DENYS. L'AREOP.

O Jesus! vol barmhartigheid, geef aan hare ziel de eeuwige rust. (300 dagen aflaat.)

De plegtige Uitvaart zal geschieden in de kerk van Okegem, den 2 december 1868, om 9 uren en des anderdags ten 7 uren de dertigste.

R. I. P.

Ninove Drukkerij van Avoux-Mulkers.

De hooge ouderdom is eene eerekroon die op den weg der gerechtigheid gevonden word.
Ps. XVI. 31.

✝

BID VOOR DE ZIEL

van AMANDUS

BAEYENS,

weduwenaar van

Johanna Maria De Decker;

geboren te Okegem den 6 Februari 1791, aldaar overleden den 25 April 1872; voorzien van de HH. Sacramenten der stervenden.

Ik heb droevige maanden gehad en rustelooze nachten geteld; want geene smarten waren aan de mijne gelijk. Mijne oogen zijn van het weenen bezweken, en mijne lenden zijn ganschonsteld geworden. Job VII, Jerem. 1.

Benauwdheid en pijnen overvielen mij, doch! ik heb den naam des Heeren aanroepen.
Ps. CXIV; — 4.

Vaarwel, lieve Kinderen! bemint elkander; blijf standvastig in het ware geloof, en vergeet mij niet in uwe gebeden....

o God van barmhartigheid! Maria, Moeder van genade! geef uwen dienaar AMANDUS de eeuwige rust. Amen.

Zoete en minnelijke Harten van Jezus en Maria, wees mijn toevlucht. (100 dagen aflaat.)

De uitvaart zal plaats hebben den 26 Mei 1872, in de kerk van Okegem.

Drukkerij van Avoux-Mulkers. Eiermarkt te Ninove.

Bewaar in uw hart de gedachtenis van uwen vriend. Eccl. 34.

✝

Bid voor de Zielrust

van Mijnheer

JOANNES-PHILIPPUS

VAN DEN BERGHE,

weduwenaar van Dame

JOANNA-CATHARINA DE VIDTS

oud-Burgemeester van Okegem, vereerd met het Burgerkruis van eerste klas,

geboren te Okegem, ontsliep hij aldaar in den Heer op 16 September 1887, in den ouderdom van 82 jaren en 4 maanden, na met godsvrucht en onderwerping zijne H. H. Rechten ontvangen te hebben.

Hij was een rechtzinnig, eenvoudig en rondborstig man, voorzichtig in zijnen handel, minzaam en zacht in zijne samenspraak. Gel. Can.

Eene rijke ondervinding is de kroon der ouderlingen, en de vrees des Heeren is hunne eer.

Geliefde bloedverwanten en vrienden, ik ga den weg in mijner voorzaten: hebt dank over uwe bewezene diensten. Wat ik nu van uwe liefde verzoek, is mij ter hulp te komen door uwe gebeden.

Mijn Jesus barmhartigheid. (100 dagen aflaat.)

R. I. P.

De plechtige lijkdienst op 4 October, om 9 1/2 ure in de kerk van Okegem.

Sneldr. Wed P. Jacobs, Ninove.

Het is zoet te sterven als men wel geleefd heeft.
H. Aug.

✝

Bid voor de Ziel

van zaliger

ISABELLA-BENEDICTA THESIN,

dochter van wijlen

Pieter en Maria Geersemeter,

geboren te Okegem, den 20 Augusti 1814 en aldaar godvruchtig overleden, den 24 Juli 1900, voorzien van de H.H. Sacramenten der stervenden.

Zij was eene vrouw zonder geveinsdheid, recht in haren handel, getrouw aan de oefeningen van haren godsdienst en daarom wierd zij van God en van de menschen bemind, en is hare gedachtenis in zegen.
Parab. XXXI 17. Eccl. XIV. 1.

Zij zag hare laatste uur naderen met volle onderwerping en gerustheid, hetgeen voor een stervende de kostbaarste genade en voor de overlevenden de zoetste troost is. H. Aug.

Maria blijft de opene deur des Hemels.
Kerk. get.

Dierbare bloedverwanten en vrienden, hetgeen ik van u vraag is dat ge mij zoudet indachtig wezen in uwe gebeden.

Barmhertige Jesus, geef haar de eeuwige rust.
(7 jaren en 7 quadr. afl.)

De Uitvaart, den Donderdag 29 November, ten 8 ure.
s' Anderdaags ten 6 1/2 ure de Namis.

Drukk. Annessens, Ninove.

- Joanna Wets overleed op 13 juli 1875. Ze werd op 13 juli begraven en de uitvaartmis had op 24 juli 1875 plaats.

- Isabella-Benedicta Thesin stierf op 24 juli 1900. De uitvaart had slechts op 29 november 1900 plaats om 8 u. en de namis 's anderendaags om 6.30 u.

Vanaf ca. 1900 lezen we ook al dat de plechtige uitvaart gevolgd wordt door de begrafenis.
b.v. Barbara Covens ontsliep in de Heer op 24 september 1901.
De plechtige uitvaart gevolgd van de begrafenis had plaats op zaterdag 28 september om 9 u. en 's maandags nadien om 6 u. de namis.

In het "Tarief der diensten in de parochiekerk van Okegem" dat in 1883 in voege trad wordt er nog altijd het verschil gemaakt tussen begrafenis en uitvaart en die op een verschillend tijdstip gebeuren.
De laagste klasse (vierde) wordt uitvaart op lijk genoemd.
Daarmede bedoelde de pastoor dat uitvaartmis en begrafenis op dezelfde dag geschiedde.

Nadat het lijk een tijdlang in het sterfhuis had opgebaard gestaan om aan de familieleden en vrienden de gelegenheid te bieden de afgestorvene een laatste groet te brengen werd het stoetsgewijze van het sterfhuis naar de kerk gebracht. Onder het luiden van de doodsklok bereikte de lijkstoet de kerk. Bij de hoogste klasse begrafenis werd het koor behangen met zwart fluweel.
Eeuwenlang werden de doden naar de kerk en het graf gedragen met een berrie of baar. Men nam echter geen voldoening meer met het plaatsen van de kist vóór het altaar en er ontstond het gebruik van een katafalk.
Het was een laat-middeleeuwse uitwas van de baar bedoeld als eerbetoon aan belangrijke personen.
Het was een met een baarkleed beklede en met kaarsen omgeven stellage waaronder bij uitvaartdiensten de lijkkist werd geplaatst. Zelfs in de uitvaart (zonder lijk) werd de katafalk opgesteld.

Naarmate de klasse van de uitvaart in rang steeg verhoogde het aantal kaarsen. In een koordienst b.v. was de kist weggemoffeld onder een kapel van licht.

De kosten van het waslicht kwamen ten goede aan de pastoor, aan de koster of aan de kerk. In de totale onkostenrekening voor de uitvaart was het percentage van de uitgaven bestemd voor de was bepaald hoog. Bovendien duurde de uitvaart niet lang genoeg om alle kaarsen op te

branden en de restanten bleven aan de kerk.
Het tarief der diensten in de parochiale kerk van Okegem opgesteld in 1883 geeft ons hiervan een duidelijk bewijs.
De uitvaart eerste klas gaf 55 pond was à 3,50 fr. per pond, wat 192,50 fr. uitmaakte. De totale kosten voor uitvaart en begrafenis liepen op tot 365 fr. De kosten voor de was vertegenwoordigden dus bijna 53 % van de kosten.
Bij de uitvaart tweede klas was er 25 pond nodig en bij de derde klas dienst nog 8 pond.

Bij de kosten van de koordienst ingevoerd in 1909 (beginnend om 10.30 u.) werd er 60 pond was aangerekend à 3,5 fr. per pond. Dat vertegenwoordigde een som van 210 fr. op een totaal van 424,50 fr.

De christelijke uitvaart bestond uit drie delen :

a) het afhalen van het lijk ;

b) getijden (vigiliën) van de overledenen en mis ;

c) de begrafenisplechtigheid (absolute bij de lijkbaar en gebeden bij het graf).

Bij belangrijke diensten ging de geestelijkheid het lijk aan het sterfhuis afhalen om in processie naar de kerk te stappen.
In andere gevallen kwam de clerus de stoet onderweg tegemoet en bij een eenvoudige dienst werd het lijk aan de ingang van de kerk opgewacht.

Pastoor Houtman schafte in 1969 dit gebruik af en wachtte voor elke dienst de lijkstoet op in het kerkportaal.

Vanaf de zeventiger jaren wordt er een rouwkapel in de kerk opgesteld door de begrafenisondernemer.

Het dodenofficie ging aan de lijkdienst (mis) vooraf. Vóór W.O.-II was het gebruik de Metten en de Lauden vóór de lijkdienst te zingen algemeen. Voor een hoogste dienst werd de drie Nocturnen en de Lauden gezongen, voor een middelbare dienst twee Nocturnen en de Lauden en voor de laagste dienst werd slechts één Nocturne en de Lauden gezongen. De lijkdiensten duurden dan ook vrij lang.

Na het office begon de eigenlijke lijkdienst. Tijdens de offergang (ten offer gaan) was het vroeger gebruikelijk bij koordiensten of diensten eerste klasse dat de familieleden met een brandende kaars in de hand ten offer gingen.

Het gebruik van "doodsbeeldekens" uit te reiken bij de offergang nam na W.O.-I fel toe. Vroeger hield dit gebruik gelijke tred met de klasse van de dienst. Na W.O.-II was het uitzonderlijk dat iemand zonder "doodsbeeldje" werd begraven.
Zeker vanaf de tweede helft van de 17de eeuw komt het voor dat op prentjes een gebed gevraagd wordt voor een overledene. Dit zijn de oudste exemplaren van wat men tegenwoordig bidprentjes noemt. Bidprentjes, ook doodsprentjes genoemd, komen vrijwel uitsluitend voor bij katholieken. Het gebruik ze uit te reiken is ontstaan in de Nederlanden en heeft zich vandaar verbreid over andere landen. Zij zijn allereerst bedoeld als een opwekking tot gebed voor de overledene. Pas op de tweede plaats - en dit element doet ook eerst later zijn intrede - dienen deze prentjes om de herinnering aan de overledene levend te houden en de nabestaanden te troosten.

Gezien de bestemming heeft het bidprentje letterlijk en figuurlijk twee kanten : de tekstzijde en de beeldzijde. Aan beide zijden moeten wij aandacht schenken.

De gewoonte om bij de begrafenis bidprentjes te geven is pas rond het midden van vorige eeuw algemeen geworden. Aanvankelijk geschiedde dit slechts voor leden van aanzienlijke of welgestelde families en voor priesters. Hierop stond slechts naam en sterfdatum vermeld.
Langzamerhand ging men meer levensbijzonderheden vermelden.
Aan de naam en sterfdatum werden toegevoegd : de leeftijd (vaak tot op de dag nauwkeurig), de datum en plaats van geboorte, de naam van degene met wie de overledene gehuwd was en de datum van de uitvaart waarop deze had plaatsgevonden. Soms werden ook functie('s) vernoemd, het lidmaatschap van vrome verenigingen. Daaronder volgt dan een kort gebed : Heer, geef hem de eeuwige rust of Requiescat in Pace (afgekort tot R.I.P.).

Onder deze biografische gegevens plaatste men al spoedig een of meer citaten uit de bijbel of uit het werk van kerkelijke schrijvers. Bedoeling hiervan was de achterblijvenden te troosten en de persoon en het leven van de afgestorvene te typeren.
Een bezwaar tegen vele van deze teksten is dat zij vaak zo onwaarachtig zijn : de overledene blijkt ineens een toonbeeld van deugd geweest te zijn.
Gelukkig zijn er ook goede, eerlijke bidprentjes tot stand gekomen wanneer de schrijver er zijn tijd voor nam citaten zorgvuldig bijeen te zoeken.

De laatste tientallen jaren werd van Schriftteksten afgeweken.
In eenvoudige woorden en met vermelding van kleine levensbijzonderheden wordt "de mens" getekend, persoonlijk en levensecht.

Wat kon men op de beeldzijde van een bidprentje zien ?

Op de oude prentjes (17de-18de eeuw) staan er afbeeldingen die betrekking hebben op dood en vergankelijkheid : zinnebeelden van de korstondigheid van het leven als schedel, zandloper, bloemen. Ook kwamen er taferelen uit het vagevuur op voor.
Eind 18de begin 19de eeuw zijn het taferelen uit het Oude en Nieuwe Testament en ook voorstellingen van heiligen en emblemen.

Rond 1830 begon men voor het bidprentje de nieuwe technieken zoals lithografie en staalgravure te gebruiken.

Op de beeldzijde komt dan de zgn. "kerkhofsymboliek" voor : graven met treurende naastbestaanden, engelen die een krans neerleggen enz.
In feite waren het sentimentele en lugubere voorstellingen.

De zwarte rand waarmee vanaf 1870 bijna alle prentjes omgeven zijn verschijnt het eerst rond 1855. Rond 1940 kwam er mede onder invloed van de liturgische beweging verzet tegen deze sombere zwarte omlijsting.
Op de modernere prentjes is hij dan ook vaak weggelaten of vervangen door een smal paars of grijs randje.
Vanaf 1850 kan men op de doodsprentjes van vooraanstaande personen een portret in steendruk zien.

Sedert 1910 worden nieuwe soorten bidprentjes in de handel gebracht vaak reproducties van oude meesters of werk van eigentijdse kunstenaars.
De invloed van de liturgische beweging vindt men terug in prentjes met symbolen en teksten die speciaal op overledenen van toepassing zijn (6).
De bid- of gedachtenisprentjes van bloedverwanten en vrienden werden meestal bewaard in het kerkboek.
Vroeger werd in de uitvaartmissen met late uur geen communie uitgereikt.
Er waren immers strenge bepalingen omtrent het eucharistisch vasten (nuchter zijn voor de communie). In de 20ste eeuw kwam hierin versoepeling.

Na de mis volgde de preek of lijkrede. Dit gebeurt nu tijdens de misviering.
De priester trok na de misviering de zwarte koorkap aan en begaf zich met de diaken naar de lijkbaar. Hier werd dan de "Absoute" gezongen, d.i. een kerkelijke bede voor de overledene. Nadien begeleidde de officiant het lijk naar de laatste rustplaats op het kerkhof dat rond

de kerk gelegen was. De grafmaker maakte meestal het kruisbeeld dat op de lijkkist was vastgemaakt los en gaf het aan een van de familieleden. Het werd nadien thuis opgehangen.

Eeuwenlang zijn broodbedelingen een onderdeel van de begrafenisceremonie geweest. Dit gebruik ontstond uit de opvatting dat de doden kunnen geholpen worden door hetgeen traditioneel als goede werken omschreven werd : gebed, versterving en naastenliefde. In de volksmond waren de laatste twee onder de noemer offer en aalmoes gesteld.
Bijgevolg kregen na de uitvaart niet enkel familieleden, vrienden en geburen een maaltijd.
Welstellenden lieten ook brood uitreiken aan de behoeftigen van de parochie. Het aantal uitgereikte broden of de hoeveelheid graan was afhankelijk van de stand en fortuin. De organisatie van een broodbedeling werd meestal aan de armenmeester toevertrouwd. Hij kende immers de families die bij het Bureel van Weldadigheid of Armenbureel ingeschreven stonden.

Na de uitvaart en begrafenis van Alexandrina Van de Perre, overleden te Okegem op 14 november 1788 en echtgenote van Henricus Covens, werden 6 zakken graan (in brood gebakken) uitgedeeld aan de armen. Dit vertegenwoordigde een waarde van 48 gulden. Daarbij werd nog 28 g. in geld uitgedeeld.
Het was een uitvaart eerste klasse waarvoor 53 g. betaald werd plus nog 39 g. voor het waslicht.

Nadienst, zielemissen, jaargetijden, dertigsten.

Met de contra-reformatie werd de vagevuuridee door de geestelijke overheid gepropageerd. Van dan af werd het gebed voor de zielen in het vagevuur de meest verspreide devotie binnen de Katholieke Kerk. In alle kerken werden voor deze intentie devotiekapellen opgericht. In het testament werd gestipuleerd dat een bepaald deel van de nalatenschap voor het zieleheil moest aangewend worden.

De nadienst, die in de kosten van de lijkdienst inbegrepen was, gebeurde enkele dagen na de begrafenisdienst.
Het aantal zielemissen die de naastbestaanden voor de overledene lieten opdragen was wijd uiteenlopend. Sommigen namen hun voorzorgen en bespraken in hun testament dat na hun overlijden een bepaald aantal missen moest

opgedragen worden. De dertigdaagse missen die ook op de doodsbrieven vermeld staan, zijn nog niet zo lang op de landelijke gemeenten ingevoerd. De zielemissen die hier het veelvuldigst voorkomen zijn de jaargetijden.

Bijna in alle oude parochies zijn er de gestichte jaargetijden. Ingevolge een schenking van een stuk grond of van een som geld aan de Kerkfabriek of aan de Heilige Geesttafel (Armen) hadden de besturen de last van deze stichting. (Verschenen in vorig nummer).

De jaargetijden die de kinderen als een piëteitsvolle daad tegenover hun ouders stellen komen nu het meest voor.

De herinnering aan de overledenen van de parochie komt sterk tot uiting door het bijwonen van de dienst voor de overleden parochianen op de tweede kermisdag.
Er is nog een ander gebruik waarin de herinnering aan de overledenen tot uiting komt nl. in het jaargebed.
De namen van de afgestorvenen werden van op de preekstoel iedere maand afgelezen met de aanbeveling deze in een gebed te gedenken. Het volk hield eraan zijn geliefde doden te horen vernoemen.

Het was vroeger ook gebruikelijk dat de aflaat van Portioncula voor de overledenen verdiend werd. Dit kon van Allerheiligennamiddag tot Allerzielenavond. Na gebiecht en gecommuniceerd te hebben kon men bij elk bezoek aan een kerk een aflaat verdienen toepasselijk op de zielen van het vagevuur. Men diende telkens 5 onze vaders en 5 weesgegroeten te bidden. Zo zag men vroeger na de lange vespers van Allerheiligen tot in de avond heel wat mensen "posjonkelen" d.w.z. telkens de kerk binnenkomen en terug buitengaan (7).

Het huwelijk.

Tot voor het Concilie van Trente werd de huwelijksinzegening als bijkomstig aanzien. Het Concilie stelde dat de inzegening van het huwelijk voortaan zou gebeuren voor de pastoor van de parochie en twee getuigen. Het zou wel enkele decennia duren vooraleer alle gelovigen dit als een dwingende verplichting aanzagen.
Aan de huwelijksinzegening ging de verloving of de belofte binnen afzienbare tijd met elkaar te trouwen vooraf. Die belofte of ondertrouw hield de morele verplichting in te trouwen binnen de zeven weken na de kerkgeboden (geboden van de huwelijkse staat werden afgeroepen vanop de preekstoel).

De pastoor moest de verloofden ontvangen en hen ondervragen over het vrij aangaan van het huwelijk. Daarop volgden op drie verschillende zondagen de roepen in de kerk.
Wanneer een van de beide verloofden tot een andere parochie behoorde moesten daar ook de roepen gebeuren om te vernemen of er geen bezwaar tegen het huwelijk was.
Het provinciaal concilie van 1607 loofde de gewoonte het huwelijk in te zegenen tijdens de hoogmis en schreef voor dat de huwelijken in een register dienden ingeschreven te worden. Het was in het Ancien Regime verboden te huwen tijdens de vasten en de advent.
De huwelijksviering gaf veelal aanleiding tot allerlei misbruiken waartegen de kerkelijke overheid in 1710 om maatregelen verzocht vanwege wereldlijke overheid.
De bruiloftsmalen groeiden niet alleen uit tot een dorpsfeest, maar leidden zelfs tot buitensporigheden. Het huwelijksfeest bracht zware uitgaven mee voor de familie van de jonggehuwden, want het duurde soms van zondag tot donderdag of vrijdag.

In 1801 werd op het Concordaat tussen paus Pius VII en Napoleon beslist dat het huwelijk eerst voor de ambtenaar van de burgerlijke stand dient geregistreerd te worden die bij deze gelegenheid een attest aflevert. Pas daarna kan het kerkelijk huwelijk ingezegend worden.

Rond het burgerlijk huwelijk zijn weinig volksgebruiken te noteren.
De enige herinnering die het paar aan deze plechtigheid overhoudt is het trouwboekje.
Het hoogtepunt is nog altijd de dag van het kerkelijk huwelijk. Veel aandacht wordt nu besteed aan de bruidskledij, wat vroeger niet het geval was. De witte bruidsjapon werd eerst gedragen bij de burgerij en dit eind de 19de eeuw. Dit witte bruidskleed is na W.O.-I in bijna alle lagen van de bevolking ingebrugerd. Toch draagt de bruid bij ons nog na de W.O.-I een zwart lang kleed, een zwart gebloemde hoed en hoge knopbottines.
De kledij van de bruidegom was veel eenvoudiger : hij droeg een zondagskostuum en een bolhoed.

Als het bruidspaar aan de kerk aangekomen was, werden zij opgewacht door de priester. Tijdens de kerkelijke plechtigheid zijn er weinig of geen volksgebruiken.

Een van de hoogtepunten is het uitwisselen van de huwelijksring. Het gebruik van de trouwring zou overgenomen zijn van de Romeinen. Aanvankelijk

droeg alleen de vrouw een ring en pas na W.O.-I zal ook de man een ring dragen.
Volgens het Rituale Romanum van 1897 moet de bruidegom de ring over de linkervinger van de bruid schuiven.

Het huwelijk was vooral de gelegenheid om de sociale status aan de gemeenschap te laten zien.
De kerkdienst illustreerde de belangrijkheid van de familie. Hoe later de huwelijksmis, hoe hoger de kostprijs, dus hoe rijker.
Het tarief der diensten te Okegem ingevoerd in 1883 geeft ons hiervan een duidelijk voorbeeld.
Een paar uit de gewone stand betaalde 7,50 fr. Welstellenden moesten 12 fr. betalen voor een gevraagd uur. Voor rijken was er dubbel tarief, op het gewone uur werd 15 fr. gevraagd en voor een buitengewoon uur moesten de trouwers 25 fr. betalen.
Er werd dus duidelijk onderscheid gemaakt voor de drie standen. Bij het tarief staat niet bij wat het gewoon of buitengewoon uur was.

Na de mis trok men gezamenlijk naar de herberg waar menigmaal getrakteerd werd. Vooral bij het gewone volk was de deelname van de buurt kenschetsend. De rijkeren hielden het meer in beperkte kring.
In de 19de eeuw beperkte het feest zich tot één dag. Tussen de diverse gangen in werden gelegenheidsversjes voorgedragen, liedjes gezongen, toespraken gehouden.
De huwelijksreis is pas de laatste decennia gemeengoed geworden.
Bij het gewone volk beperkte de reis zich meestal tot een uitstapje naar de grootstad.
In het volkse milieu was het helpen bij de inrichting en het betrekken van de nieuwe woonst een buurplicht. De grappen die met het bed of met de woonst werden uitgehaald verklaart men als vroegere inwijdingsrituelen. Ook het over de drempel dragen van de bruid heeft daarmee iets te maken.
Na het feest gingen de jonggehuwden familie en vrienden bezoeken om hen te bedanken. Zij werden daar ontvangen op het zg. "wittebrood" met koffie, vandaar de naam "wittebroodsweken".
Bij de gewone stand ging men echter zo vlug mogelijk opnieuw aan het werk (8).

3. Onderhouden van de vasten- en onthoudingsdagen.

De Kerk en ook de pastoor hield de gelovigen voor dat er op sommige dagen diende "gevast" te worden of zich te onthouden van sommige spijzen. Dit hebben velen van ons nog horen afroepen vanop de preekstoel (vastenbrief en schikkingen voor de vasten) en het werd ons ingehamerd in de catechismusles.
Die strenge wetten zijn in de loop der eeuwen heel wat versoepeld.
Op straf van zonde waren de volwassen gelovigen gehouden aan de strenge vastenwet : op al de weekdagen van de vasten (van Aswoensdag tot Paaszaterdag), op de quatertemperdagen en op enkele vigiliedagen slechts één volle maaltijd per dag gebruiken en tijdens de andere maaltijden slechts "wat" voedsel.
Oorspronkelijk begon de vasten op onze eerste zondag van de vasten.
De eigenlijke liturgische voorbereiding op het Paasfeest begon vanaf de 8ste eeuw op Aswoensdag omdat de zondagen niet meer als vastendag golden. Vanaf die tijd werd ook het gebruik van de asoplegging op Aswoensdag algemeen. Het zich bestrooien met as is bij alle volken een teken van boete en rouw. De christenen namen dit gebruik over en het werd in de Kerk een wezenlijk deel van de liturgische boeteritus.
Sinds de 14de eeuw ontstond het gebruik om de palmtakken die het jaar voordien op Palmzondag gewijd waren te verbranden en die as te gebruiken bij de asoplegging. In deze liturgie is de oude boeteritus - aantrekken van boetekleed en bestrooien met as - verschraald tot het kleine assekruisje. Een algemeen verspreid volksgezegde luidde : "Wie zijn assekruisje tot Pasen op zijn voorhoofd bewaart, krijgt een nieuw kostuum van de pastoor".

Vóór het begin van elk seizoen werden de quatertemperdagen gehouden op woensdag, vrijdag en zaterdag. Een vigiliedag werd gevierd de dag voor een hoogdag of een belangrijk feest.
Gedurende heel de vastentijd was het verboden vlees of eieren te eten. Zuivel was ook niet toegelaten op Aswoensdag en de laatste vier dagen van de Goede Week. Op de overige vastendagen was zuivel toegelaten als men een stuiver per dag stortte in de vastenblok of dagelijks één Onze Vader en één Weesgegroet bad.

Onthoudingsdagen waren ook het feest van de Heilige Marcus (25 april) en de kruisdagen (maandag, dinsdag en woensdag vóór Onze-Lieve-Heer-Hemelvaart.

Andere onthoudingsdagen waren al de vrijdagen en zaterdagen van het jaar. Dan was het gebruik van vlees en vleesnat verboden. Het was dus een zware vastenwet in de 17de en 18de eeuw en de pastoors zaten er erg verveeld mee. Ze vroegen regelmatig dispensatie voor hun parochianen vooral in tijden van nood.
Ook na het Concordaat van 1801 bleven vele vasten- en onthoudingsdagen in voege tot het tweede Vaticaans Concilie.
Slechts twee vastendagen bleven behouden nl. Aswoensdag en Goede Vrijdag. Alle gelovigen tussen 21 en 60 jaar zijn op die dagen gehouden zich een gevoelige beperking van voedsel op te leggen. De Kerk houdt nu nog de gelovigen voor zich te versterven en goede werken te doen.

Vastenavondviering.

In het wetboek van de volksgebruiken staat sinds eeuwen de "vastenavond" in hoofdletters opgetekend.
Vastenavondfeesten blijven tot op onze dagen hoog in aanzien en worden uitbundig gevierd. Dat gebruik gaat ver in de geschiedenis terug.

Het vastenavondfeest zou te verklaren zijn als een voorbereiding op de lange vastentijd. De middeleeuwse mens beschouwde de vasten als een periode van totale ommekeer. Vooraf wilde hij zich eerst nog eens te goed doen aan spijs en drank.
Men wou de voorraad bederfelijke eetwaren, die men tijdens de vasten niet mocht gebruiken, opeten. Omdat bij eten drinken past als men feest vierde werd alles rijkelijk met drank overgoten.

De oude benaming van de feestelijke dagen vóór Aswoensdag gaat terug tot de Middeleeuwen. Toen sprak men van Vastenavond. En zeer eng genomen gaat het hier dan enkel om de vooravond van Aswoensdag. In de plaats van "vastenavond" sprak men in Vlaanderen evenwel van "vastelavond" (in Okegem Vast'lauved).
Vastel zou een vorm van "faseln" zijn wat zoveel betekent als "gedijen" en onzinnige streken uithalen.
De drie dagen vóór het begin van de vasten werd door het volk "carnaval" genoemd. Carnaval zou ontstaan zijn uit het Toskaans "carnavale", wat zelf een afleiding van "carnelevare" zou zijn. Dit woord heeft iets te maken met het opruimen van het vlees vooraleer aan de vasten te beginnen. Het woord carnaval zou dan zoveel betekenen als "vaarwel vlees".

Meestal werden de carnavalvieringen die begonnen op quin-quagesima (zondag vóór aswoensdag) nog voortgezet tot de zondag er na (eerste zondag van de vasten). Dit betekende dan het einde van de feesten en werd er een vuur aangestoken. Een duidelijk voorbeeld hiervan is "Tonnekensbrand" dat te Geraardsbergen dan plaats heeft.
De middeleeuwse steden kenden uitbundige carnavalvieringen waaraan iedereen deelnam. Elke stand organiseerde feesten en in iedere stad was er ook een carnavalstoet.

Op het platteland werd vastenavond niet zo uitbundig gevierd. Daar was het feest verbonden met koeken- of wafelenbak. Maskeren en verkleden hoorde er soms ook bij. Men sprak van een "vast'lauvedzot".
De kerkelijke overheid zag met lede ogen de carnavalsviering gebeuren en stelde alles in het werk om een eind te stellen aan dit feestgewoel. Paus Clemens XIII vaardigde in 1765 een decreet uit waarbij het 40-uren-gebed ingevoerd werd tijdens de carnavaldagen : een openbare aanbidding van het Heilig Sacrament gedurende drie dagen die Aswoensdag voorafgaan als eerherstel voor de carnavaluitspattingen (9).

ZONDAG 19 JANUARI 1947. Wekelijksche Uitgave.

PAROCHIELEVEN

PAROCHIE OKEGEM

week van 19-1 tot 26-1-47.

Maandag 20 Januari:

Mis ter eere van den H. Antonius.

Dinsdag 21 Januari:

Mis ter eere van den H. Antonius.

Woensdag 22 Januari:

Mis ter eere van den H. Antonius.

Donderdag 23 Januari:

Mis ter eere van den H. Antonius.

Vrijdag 24 Januari:

Mis ter eere van den H. Antonius.

Zaterdag 25 Januari:

Sol. jaarg. voor Camiel Eyckens, huisvr. en overleden dochter Elisa.

Zondag 26 Januari:

8 u. Mis « De Profundis » Ruthin Van Der Donck en huisvrouw

Gestorven het H. Doopsel:

Jozef De Coninck, zoontje van Cicero en Evelyne Ghysens.

Ⅱ H. Zending: Zondag 19-1-47, 's namiddags Kruisoefening en zegening der Missie.

PAROCHIE IDDERGEM

week van 19-1 tot 26-1-47.

Maandag 20 Januari:

Om 8 u. mis ter eere van den H. Antonius, abt. Na de mis zegening met Zijne H. Relikwie.

Dinsdag 21 Januari:

Om 8 u. mis ter eere van den H. Antonius, abt. Na de mis zegening met Zijne H. Relikwie.

Woensdag 22 Januari:

Om 8 u. mis ter eere van den H. Antonius, abt. Na de mis zegening met Zijne H. Relikwie.
Biecht der zieken en der ouderlingen.

Donderdag 23 Januari:

Om 8 u. mis ter eere van den H. Antonius, abt. Na de mis zegening met Zijne H. Relikwie.

Vrijdag 24 Januari:

Om 8 u. mis ter eere van den H. Antonius, abt. Na de mis zegening met Zijne H. Relikwie.

Zaterdag 25 Januari:

Om 9 u. Jaargetijde van Maria-Hubertina Herman.
Biecht voor den Vrouwenbond van 6 tot 7 ½ u.

Zondag 26 Januari:

Algemeene Communie van den Vrouwenbond. Al de leden in de mid-[illegible]. Mis voor Casimir Baeyens, huisvrouw en kinderen.

Gestorven in den Heer:

Frans Coppens, Hoogstraat.

N. V. Drukk. Annoncen, Thorn.

Persdrukkerij Nr 8 25-1-47

ZONDAG 28 September 1952 Wekelijkse Uitgave

PAROCHIELEVEN

ORDE DER GODDELIJKE DIENSTEN

PAROCHIE **OKEGEM**

MAANDAG 29
6.30 u. Mis de prat voor Maurice Vermeiren.

DINSDAG 30
6.30 u. Sol. jgt. voor Julia Cosmas.

WOENSDAG 1
6.30 u. Sol. jgt. v. Isidoor Van Der Perre en hvr.

DONDERDAG 2
6.30 u. Sol. jgt. v. Eerwaarde Zuster Anna.
Biecht van 6 tot 7 u.

VRIJDAG 3
Eerste Vrijdag. 6.30 u. Mis ter ere v. het H.Hart
6.30 Lof

ZATERDAG 4
6.30 u. mis voor Bernard Broeckaert.

ZONDAG 5
6.30 u. Bonamis ter ere v. de H. Antonius
9 u. Gelezen mis
9.30 u. Hoogmis en Procesie
2 u. Vespers, en Lof

HUWELIJKEN:
Michiels Frans uit Lieshout en De Brabanter Francine uit Okegem.
Rombout Hector uit Aalst en De Bonneux Nelly uit Okegem.

Druk. Ketnemus, Leuven, Okegem.

4. Parochieblad en Onthaalbrochure.

Om de band tussen parochie en parochianen te verstevigen komt wekelijks het parochieblad in de bus.
Het parochieblad zoals wij het nu kennen met zijn melding van Eucharistievieringen en parochiale mededelingen is niet altijd zo geweest.
Het oudste exemplaar in ons bezit dateert van 19 januari 1947 en draagt de titel "Parochieleven". Het is een weekblaadje formaat 28,5 x 21,5 cm dat slechts 4 blz. telt. Op de voorpagina staat de "orde van de goddelijke diensten" vermeld van de parochies Okegem en Iddergem. Het valt duidelijk op dat de pastoor van Iddergem heel wat meer bijzonderheden over de misvieringen geeft. De voorpagina van het parochieblad werd toen in de drukkerij Anneessens van Ninove gedrukt.

Een tweede exemplaar van "Parochieleven" dateert van zondag 28 september 1952. Op de voorpagina staat alleen nog de "orde der goddelijke diensten" van de parochie Okegem en is nu gedrukt in de drukkerij Excelsior (koster G. Vernaillen) te Okegem. Deze schikking werd gehouden tot medio 1966.

Toen werd een vaste cliché voor de eerste pagina van het parochieblad gemaakt door L.V. (Leo Vernaillen) waarop drie herkenbare symbolen van onze parochie voorkomen : de kerktoren een afbeelding van Onze-Lieve-Vrouw (patrones van de parochie) en Sint-Antonius-abt (bijzonder vereerd te Okegem).

Naast deze tekening die op de linkerzijkant afgedrukt staat, kwam dan ook nog heel wat tekst. Vooreerst werden de Misvieringen van de week aangekondigd en daaronder kwam het "parochienieuws". Zelfs de zondagsdienst van de geneesheren ontbrak niet.
Vanaf 19 september 1971 werd de schikking van de eerste (laatste) bladzijde van het parochieblad gewijzigd. De opsomming van de Misvieringen, het parochienieuws en parochiale kroniek werden verspreid over twee kolommen.
Waarschijnlijk had dit feit iets te maken met de nieuwe vormgeving van het parochieblad zelf, dat dan ook onder een nieuwe titel verscheen nl. "Kerk en Leven".
De parochie kreeg alleen nog de eerste helft van de laatste bladzijde en de koster-drukker moest zorgen dat de tekst die de pastoor hem doorspeelde op die ruimte gedrukt werd.

Momenteel verschijnt "Kerk en Leven" op formaat 43 x 29 cm en telt 24 pagina's.

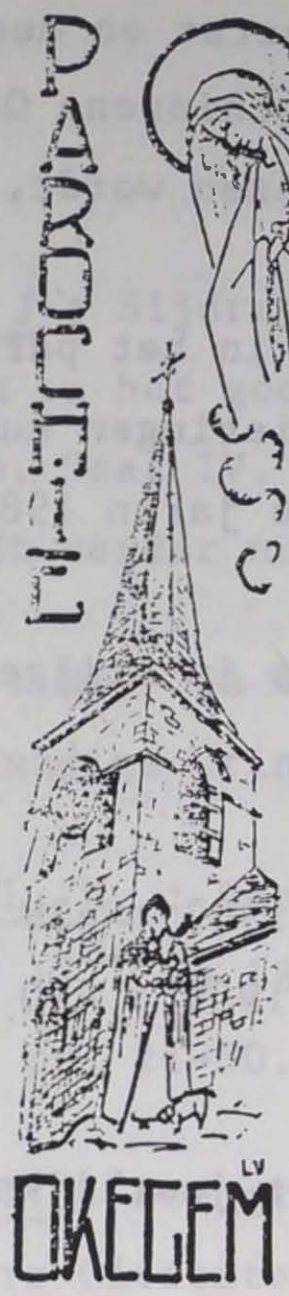

HEILIGE MISSEN

ZONDAG 21 jan.: 3e zondag na Driekoningen.
6.30u gel. mis voor Frans Vandermeulen.
8u gez. mis voor Petrus Van Isterdael.
9.30u hoogmis voor de parochianen.
MAANDAG 19.30u gez mis uit dankbaarheid.
DINSDAG 7u gez. mis ter ere v. de Goddelijke Voorzienigheid. Spc. intentie
WOENSDAG 7u gez. mis voor Jules Van den Houwe en ouders.
DONDERDAG 19.30u gez. mis ter ere v. de H.Antonius Abt. (ofterdok)
VRIJDAG 19.30u Jaargetijde voor Gustaaf De Strooper echg. en dochter
ZATERDAG 7u Jaargetijde voor Eerw. Zuster Celine.
18u gez. mis voor Samuel De Nil en echtgenote Riesemans Rosine.
biecht van 17u30 tot 18u

PAROCHIENIEUWS

DE KERKDEUR OPEN: Wanneer er 's morgens geen eucharistievering gehouden wordt, zal de kerkdeur te 8 uur geopend worden en een gewoon kerkbezoek mogelijk maken. Bij zeer koud weder gelieve men de deur met de klink te sluiten om te grote afkoeling van de kerk te voorkomen.

PAROCHIALE VERGADERING 28 JANUARI: Om aan iedereen gelegenheid te bieden zijn steentje bij te dragen en verantwoordelijkheid op te nemen bij de uitbouw van onze geliefde parochie naar de nieuwe geest die uit het jongste concilie is gegroeid wordt een belangrijke parochiale vergadering voorzien voor 28 januari te 20 u in het vernieuw vergaderlokaal in het klooster. Onderwerp ter bespreking: "Verantwoordelijkheid in de parochie" Wie de gave heeft van de profetie, hij spreke, zegt St Paulus, in overeenstemming met het geloof. Wordt de belangstelling der voorgaande vergaderingen nog overtroffen?

BOERINNENGILDE: Zondag 21 januari te 15 u in het klooster een belangrijke voordracht voor gezinnen met kinderen. E.H. Bertus leidt het onderwerp in "Begeleiding van grote kinderen" Ook de mannen zijn verwacht en alle niet-leden zijn eveneens welkom.

KOOKLESSEN: Door de zorgen van de Boerinnengilde wordt in de maand februari 's avonds van 19 tot 22u een reeks van 4 kooklessen ingericht, toegankelijk voor iedereen. Inschrijving bij de bestuursleden voor 24 januari Bijdrage in de onkosten voor deze 4 lessen: leden 80 F, niet-leden 100 F

DANKWOORD: Vorige zaterdag hebben enkele mannen zich voor enkele uren aan het werk gezet en alle kerkstoelen aan de 4 poten voorzien van rubbertopjes waardoor het draaien van de stoelen en niet langer de rustige sfeer van de kerk stoort. Proficiat voor dit degelijk werk! Meteen is de medewerkers voor het herstel van onze kerk groter geworden.

ZONDAGDIENST GENEESHEREN: 21 jan. Bij afwezigheid van de huisdokter zich wenden tot Dr Heuemans, Houtmarktstraat 45 Liedekerke. Tel. 053 66253

Vereer St Antonius Abt! Bid en werk zoals Hij

EUCHARISTIEVIERINGEN:

ZONDAG 17 JANUARI 1982 - H. ANTONIUS ABT,
HOOGFEEST VAN DE PAROCHIE:

9 u. Plechtige Hoogmis ter ere v. St. Antonius, abt.
11 u. gez. mis voor Omer Van Laeren.

MAANDAG 18 jan. - begin internationale bidweek:
19 u. gez. mis voor Karel Van Isterdael.

DINSDAG 19 januari:
19 u. gez. mis voor overledenen (L.C.) en voor Julia Uten-Zwijns (Paters Kruisheren)

Woensdag 20 jan - HH. Fabianus en Sebastianus:
8 u. gez. mis voor Irène Nuyts.

DONDERDAG 21 januari - H. Agnes, maagd en mart.
19 u. gez mis voor Gomaar Vernaillen en echtgenote.
19.30 u. Nadienst v. Jeanette De Strooper. - Vernaillen

VRIJDAG 22 jan. - H. Vincentius, diaken en mart.
19 u. gez. mis voor Benoit Vernaillen, echtgenote en kinderen.
19.30 u. gez. mis voor Z.E.H. W. Van Daele (M)

ZATERDAG 23 januari:
18 u. gez. mis voor Z.E.H. W. Van Daele en ter ere van de H. Antonius uit dank (Paters Kruisheren)
Er is biechtgelegenheid voor de H. Mis.

PAROCHIALE MEDEDELINGEN:

LITURGIE van de TWEEDE ZONDAG:
Kerk is een gemeenschap van geroepenen. Wij allemaal worden dagelijks uitgenodigd om Gods roep te volgen. Maar die klinkt niet automatisch voor iedereen hetzelfde. Elke mens krijgt een persoonlijke roeping in deze wereld. Waarin zij bestaat, dat moet iedereen voor zichzelf zien te ontdekken in zijn eigen levensomstandigheden. Vandaar dat ons de aandachtige luisterhouding van Samuel in de eerste lezing van vandaag wordt voorgehouden. 'Spreek, Heer, Uw dienaar luistert' (1 sam. 3, 9). In de H. Schrift gaat roeping altijd vergezeld van een opdracht.

De eerste leerlingen van Jezus blijken dat ten volle te beseffen. Ze aarzelen niet hun familie en vrienden deelgenoot te maken van hun ontdekking van de Messias. Zij brengen hen metterdaad naar de Kristus. Heeft u er wel eens over nagedacht of deze taak voor u is weggelegd?

FEEST en NOVEEN van de H. ANTONIUS ABT:
Op zondag 17 januari vieren wij het patroonsfeest van onze beschermheilige.
Op deze dag begint ook de noveen, die duurt tot 25 januari
Tijdens deze dagen zal de kerk steeds tot half acht geopend blijven, ook op de dag dat er geen avondmis is. Na elke H. Mis zal er gezegend worden met de relikwie van de patroonheilige.

VOOR ONZE MISSSIONARISSEN IN AFRIKA
werd vorig weekend 15 116 fr. ingezameld. In naam van onze missionarissen bedanken wij u voor uw solidariteit en uw waardering voor de missionarissen en hun werk.

BOND VAN GROTE EN JONGE GEZINNEN:
Zaterdag 16 januari 1982 om 14.30 u. in het Chirolokaal de tweede jeugdfilm: «Zes Beren en een Clown» Ouders niet geweigerd.

DE INTERNATIONALE BIDWEEK:
Van 18 tot 25 januari bidden de christenen over de ganse wereld om eenheid
Wij verenigen ons met het gebed van Christus:
'Mogen allen één zijn. Vader' Het is een blijvende opdracht in alle omstandigheden te blijven zoeken naar wat ons verbindt eerder dan te stranden bij wat mensen van elkaar scheidt.

BIDDEN WIJ VOOR ALLE JONGE MENSEN DIE ZICH GEROEPEN VOELEN JEZUS OP EEN BIJZONDERE MANIER TE VOLGEN, dat zij de edelmoedigheid en de moed mogen hebben aan die roep gehoor te geven.

WACHTDIENST GENEESHEREN:

Dr V.d.Bruggen, Opperstr. 143 Liedek. Tel 053-667479
APOTHEKERS: zie INFO NINOVE

Dat de laatste bladzijde van het parochieblad eerst en meest gelezen wordt is op te maken uit de gesprekken van de parochianen. Of de rest van het blad door de vele abonnees volledig gelezen wordt, valt te betwijfelen.
De eerste bestemming van het parochiaal nieuws in het parochieblad is voor diegenen die niet naar de Eucharistievieringen kunnen komen (ouden van dagen, zieken). Daarom werd vanaf de jaren 1980 de liturgie van de zondag ook belicht.
Het aantal abonnees op Parochieblad ging steeds in stijgende lijn. Volgende cijfers illustreren dit duidelijk.

1965 : 216	1987 : 429
1966 : 342	1989 : 410

Het abonnementsgeld voor het parochieblad wordt jaarlijks opgehaald door de bestuursleden van Kerk en Wereld.

°

° °

°

Enkele jaren geleden werd door de leden van de stuurgroep van de parochie een brochure samengesteld die afgegeven kan worden aan de nieuwe inwoners van de parochie, een zgn. onthaalbrochure.
Hierin staan een korte historiek van de parochie, de uren van de Eucharistievieringen in de parochiekerk en deze van de naburige parochies, de andere vieringen van de parochie, de parochiale organisaties en bonden.
Ook maakt een plannetje van de gemeente de nieuwe bewoners wegwijs in de wirwar van straten.

VOETNOTEN.

(1) DE BROUWER, J : Bijdrage tot de geschiedenis van de kerkelijke instellingen en het godsdienstig leven in het Land van Aalst tussen 1621 en 1796. Deel IV, pp. 759-930.
Hieruit wordt verder nog dankbaar gebruik van gemaakt.

(2) STUYVER, P. : Mis- en vastendagen vóór de Franse Revolutie. Mededelingen van de Heemkundige Kring, Mere, jg. 16, nr. 2, pp. 15-17.

(3) VAN ISTERDAEL, H. : Sociaal-economische studie van een plattelandsgemeente in de 17de en 18de eeuw : Okegem. Onuitgegeven licentiaatsthesis V.U.B. 1980, pp. 11-50.

(4) DE BROUWER, J. : Demografische evolutie van het Land van Aalst 1570-1800. Pro-Civitate. Historische uitgaven, nr. 18, p. 64.

(5) HAESERIJN, R. : Eerste en plechtige communie vroeger en nu. In Oostvlaamse Zanten, jg. 47, 1972, pp. 106-120.

(6) VERSPAANDONK : Het Hemels Prentenboek. Devotie- en bidprentjes vanaf de 17de tot het begin van de 20ste eeuw, pp. 18-21.

(7) Rendez-vous met Magere Hein. Doods- en rouwgebruiken in de 19de eeuw. Museum voor Volkskunde.

PIETERS, J. : Doods-, begrafenis- en rouwgebruiken in het arrondissement Dendermonde, 1960. Bond der Oostvlaamse folkloristen.

(8) VAN DE WALLE, R. : Enkele folkloristische aspecten van het huwelijk. In Verliefd, verloofd, getrouwd. Tentoonstellingscatalogus 1988, pp. 29-40.

(9) COLLIN, L. : Carnaval en vasten. In "Kerk en Leven", 11.02.1988, pp. 12-13.

II. PAROCHIALE DEVOTIES.

1. Kapelanieën - Stichtingen.

Naast de verplichte praktijken bestonden er nog vele gelegenheden om op een min of meer spontane en persoonlijke wijze uiting te geven aan een religieuze visie op mensen en dingen.

Onder de devoties waarbij het leven van de parochianen door officiële kerkelijke instellingen werd beïnvloed vermelden wij op de eerste plaats de kapelanieën waarvan de meeste teruggaan tot vóór de Reformatie, terwijl andere stichtingen na het Concilie van Trente tot stand kwamen.

Beide gaan uit van een of ander devoot persoon of familie die uit geloof of uit dankbaarheid een speciale devotie in hun parochiekerk wilden bevorderen.
Een kapelanie legde aan de bezitter een bepaalde verplichting op zonder zielelast waarvoor hij een vergoeding kreeg.
Door de instelling van een kapelanie trachtte de stichter de devotie tot een bepaalde heilige te bevorderen door wekelijks een aantal missen te laten celebreren ter ere van die heilige, meestal aan een altaar dat hiervoor aan hem werd toegewijd. Dit gaf op sommige parochies aanleiding tot een vermenigvuldiging van het aantal altaren. Heel wat kapelanieën werden verenigd met het pastoorschap, die hierdoor beter in zijn onderhoud kon voorzien.
De residentieplicht werd door de kapelaan weinig nageleefd en heel wat bezitters van een kapelanie droegen de voorgeschreven missen niet op, op de plaats van de stichting maar op de parochie waar zij verbleven.

In hoever de kapelanieën hebben bijgedragen tot de bevordering van het geloofsleven bij het volk is moeilijk te bepalen. De vraag is of de bevolking van de geboden misgelegenheid tijdens de week gebruik maakte.
In onze parochie was er de kapelanie (cappelrije) van de Heilige Niklaas. Ze was belast met twee wekelijkse missen aan het altaar van de Heilige Niklaas en bezet op een partij land, 17 dagwand groot, gelegen te Denderleeuw. Dit wordt reeds vermeld in het Dekanaal verslag van 1592. Deze kapelanie werd wettelijk geannexeerd aan de "cure" van Okegem door Mgr. Matthias Hovius op 12 juli 1618.

De oudste kapelanie was deze van Onze-Lieve-Vrouw, gesticht en gedoteerd in 1335 door ridder Hugo van Borst. Ze was belast met één wekelijkse mis (Dek. Verslag 1567) op zaterdag (Dek. Verslag 1598) en was bezet op twee dagwand akkerland te Pamel, drie dagwand te Denderhoutem en 5 pond parisis op een hoeve te Ninove, het Dweershof. Volgens het Dek. Verslag van 1592 doet de pastoor de mis en ontvangt ook het beneficie.

Er was ook nog de fondatie of stichting van de Heilige Anna met als last één mis per maand te doen (Dek. Verslag 1693).
Ze was bezet op 5 dagwand land gelegen te Meerbeke.
Verder is er ook sprake van een stichting om het Onze-Lieve-Vrouwlof te zingen. Deze stichting was bezet op de hofstede van Jacques Van de Perre en gaf jaarlijks 4 gulden 10 stuivers rente.
Begin 17de eeuw werd die stichting verandert in het doen van de vroegmis op zon- en feestdagen (1).

2. Broederschappen of Confrerieën.

Een broederschap (confrerie, confraternitas) was een louter godsdienstige vereniging die openstond voor alle katholieke gelovigen ongeacht hun professionele of maatschappelijke hoedanigheid. Zij was toegewijd aan de Heilige Drievuldigheid of aan één van de goddelijke personen, aan Onze-Lieve-Vrouw, aan een bepaalde heilige, een sacrament, een relikwie, een christelijk mysterie, een kerkelijke feestdag of een bepaald godsdienstig werk.
Zij die de kanoniek ingesteld te zijn in een kerk, een kapel of een openbaar bedehuis. Zij spande zich in voor de intensivering van de godsdienstbeleving waarbij men zowel het eigen zieleheil als de bevordering van de publieke eredienst op het oog heeft (2).

Hoe verliep de stichting en de oprichting van een broederschap ?

Bepaalde devoties hadden succes en gaven op termijn aanleiding tot de stichting van een broederschap die dan in de eerste plaats de devotie wenste te behouden, te organiseren en te stimuleren binnen het parochiaal leven.
De stap van een bloeiende devotie naar een georganiseerde confrerie gebeurde door het opstellen van zekere gedragsregels, een soort voorontwerp van de statuten. Zij werden waarschijnlijk in beperkte kring opgesteld waarbij de pastoor als geestelijke leidsman het hoge woord voerde.
Hij bewerkstelligde ook de erkenning bij de bisschop. Dit gebeurde bij middel van een rekwest waarin men de bisschop verzocht de confrerie, de statuten ervan en eventueel de aflaten goed te keuren. In het bisdom onderwierp men de aanvraag, de statuten en eventueel de andere documenten aan een grondig onderzoek en werden nadien meestal goedgedkeurd.
Bij het initiatief van de stichting van een broederschap speelde de pastoor meestal de hoofdrol. Vanuit zijn pastorale functie kon hij bepaalde confrerieën aanmoedingen en was hij bemiddelaar bij de bisschop om de erkenning te verkrijgen. Na de oprichting bleef hij de geestelijke leider. Als bestuurslid was hij opsteller van het devotieboekje en ontvanger van de lidgelden.
De <u>aflatenpraktijk</u> was in het 17de - 18de eeuwse broederschapsleven algemeen. De confrerieën streefden er naar een pauselijke aflaat te verkrijgen, omdat die indruk maakte. De paus alleen kon een volle aflaat verlenen. De pauselijke aflaatbullen zijn heel stereotiep in woordgebruik, constructie en inhoud.

Als aflaten werden b.v. verleend : een volle aflaat, zeven jaar en zeven kwadragenen (= 40 dagen), 60 dagen aflaat, enz.
Vanuit Rome wou men met de verlening van aflaten de leden ertoe aanzetten nog meer goede werken te doen.

Lidmaatschap of deelname aan de activiteiten was geen dwingende verplichting. Het vrijwillig engagement was een evidentie. De confrerieën stonden open voor alle gelovigen die katholiek waren en tot de "jaren des verstands" waren gekomen en het Vormsel hadden ontvangen. Niet-communicanten waren in de praktijk uitgesloten gezien de vereiste van regelmatige biecht en communie.
Vrouwen werden nooit expliciet geweigerd maar ze kwamen b.v. niet voor op de lijsten van de confrerie van het Heilig Sacrament. Over de praktische en bestuurlijke organisatie van de broederschap valt niet zoveel te vertellen. Er was een confreriebestuur, er waren ledenregisters : men kon jaarlijks inschrijven of eenmaal voor het leven. Lidmaatschap van meerdere broederschappen kon ook. Dit vindt men op de bidprentjes (doodsbeeldekens) waar bij sommige mensen zelfs vermeld staat dat ze lid waren van verscheidene godsdienstige broederschappen.
De devotieboekjes gaven heel wat reglieuze raadgevingen mee aan hun leden, die ook op elke activiteit moesten aanwezig zijn.
De fondsen (financiën) werden verzameld uit collecties, offeranden (zegening met relikwie) testamenten en schenkingen.
De broederschap beschikte over een vaandel of standaard.
Op 8 april 1786 vaardigde Jozef II een edikt uit waardoor hij alle broederschappen in de Nederlanden afschafte en ze verving door één nieuwe, nl. "De Broederschap van de werkzame Naastenliefde" die op elke parochie moest bestaan.

Overzicht en historiek van de Broederschappen te Okegem.

In 1859 werd door het bisdom een vragenlijst naar de pastoors gestuurd betreffende de broederschappen.
Om alle twijfels op te lossen die er heersten omtrent de aflaten aan de vrome broederschappen toegestaan, werden de heren pastoors gevraagd hun antwoorden te sturen naar de deken.
Uit deze vragenlijst vernemen we welke broederschappen er medio de 19de eeuw in onze kerk bestonden en wanneer ze waren opgericht. Ook worden nu nog in het parochiearchief de meeste registers van de broederschappen bewaard.

De broederschap van de Heilige Rozenkrans werd gesticht in het jaar 1642. Het schilderij van het linker zijaltaar duidt op die stichting. Deze broederschap geraakte in de vergeethoek en werd door pastoor De Maseneer terug opgenomen en die gaf er een nieuwe impuls aan in 1743. De broederschap werd in dat jaar hernieuwd door de prior van de Dominicanen. Het register vermeldt een paar jaar de namen van de ingeschrevenen. Pastoor Norbertus Hendrickx schreef in het Liber Memoriales dat de Broederschap opnieuw gerestaureerd werd op 3 december 1758 door pater Thomas Raes, van het klooster der Dominikanen van Brussel. Het feest werd op de eerste zondag van de Advent gevierd. Het register (cataloog) bevat de namen van de ingeschreven tot 1838, met onderbreking van 1802 tot 1814 en van 1818 tot 1827.

Aartsbroederschap van het Heilig Sacrament.

De grote bloei van de Sacramentsbroederschappen situeert zich vooral in de 15de en 16de eeuw. Onder impuls van het Concilie van Trente hadden ook vele 17de eeuwse bisschoppen bijzondere belangstelling voor de Sacramentsdevotie.
De broederschappen van het Heilig Sacrament werd te Okegem opgericht in 1731 op de vijfde zondag na Pinksteren.
Ze werd in de loop der tijden verwaarloosd en bijna aan de vergetelheid prijsgegeven.
Maar onder het herderschap van pastoor R. Bické werd ze in 1897 door bisschop Antoon Stillemans terug heropgericht die de statuten heeft goedgekeurd. Ze worden in het kerkarchief bewaard. Dit schreef pastoor Bické in het register dat de namen bevat van ca. 80 leden die een lantaarn

(flambeeuw) dragen in de processie. Verder staan er de namen in van een vijftigtal ereleden.

Een flambeeuw is een lantaarn gemonteerd op een draagstok derwijze dat de lantaarn schommelt in een metalen vork en dus vertikaal hangt waardoor de kaars niet druipt.
Deze flambeeuwen (een 40-tal) werden bewaard in een paar rekken die vooraan in de rechterbeuk tegen de muur stonden. Momenteel staan ze in de sacristie van de misdienaars.

De staandaard of vaandel werd te Gent gemaakt en werd op 9 april 1899 plechtig ingezegend door deken François van Ninove.
Bij een begrafenis van een der ereleden waren de confreers verplicht in de begrafenis aanwezig te zijn en stoetsgewijze vanaan het sterfhuis het lijk te vergezellen. Volgens de statuten werd ook de standaard meegedragen.
Het kasboek, bewaard op de pastorie, werd bijgehouden tot 1952. Toen was er nog 1 114 fr. in kas.

Broederschap van de Gedurige Aanbidding.

De wortels van deze devotie moeten in de 16de eeuw gezocht worden toen verschillende broederschappen ter begeleiding van het Heilig Sacrament werden ingericht. Herhaalde malen werd er aan deze verenigingen een nieuwe impuls gegeven.

In het derde kwartaal van de 18de eeuw werd bepaald dat iedere dag van het jaar een andere parochie gedurende een bepaald aantal uren het Heilig Sacrament ter verering van de gelovigen zou uitstallen. De leden van de broederschap van het Heilig Sacrament en van de broederschap van de Gedurige Aanbidding zouden de bestendige aanwezigheid van minstens enkele gelovigen garanderen. Hoofdbedoeling was de eucharistische vroomheid en de eerbied voor het Allerheiligste bij het kerkvolk te bevorderen.
In 1805 besluit bisschop Fallot de Beaumont tot de reorganisatie van deze devotie omdat door de inrichting van nieuwe bisdommen de beurtlijst van de parochies enigszins verstoord was. In een brief van 24 maart 1806 beveelt de bisschop de verering warm aan bij de gelovigen en besluit hij tot de (her)-oprichting van een broederschap in iedere parochie (zie titelblad hiernaast). De bewogen jaren van de Hollandse periode hadden deze broederschap tot verval gebracht. Bisschop Van de Velde blies deze devotie nieuw leven in.
Bij brief van 4 november 1852 beval bisschop Jozef Delebecque de Broederschap van de Gedurige Aanbidding in alle parochies te vernieuwen en

OPREGTINGE

VAN HET BROEDERSCHAP DER

GEDUERIGE AENBIDDING;

VAN DEN MENSCH-GEWORDEN GODT

IN HET

ALDERHEYLIGSTE SACRAMENT DES AUTAERS,

VOOR HET

BISDOM VAN GEND,

Volgens zyne omschryving van het Jaer 1802.

TOT GEND,

By *Charles de Goesin-Disbecq*, Drukker des Bisdoms in de Majorlynstraete, littera S. N.° 5.

1806.

op te richten.
Hij schreef toen voor dat op de Biddag de diensten moesten geschieden gelijk op de grote feestdagen.
Het Heilig Sacrament moest uitgesteld blijven van 6 u. 's morgens tot 5 u. 's avonds in de zomer en van 7 u. 's morgens tot 4 u. 's avonds in de winter.
Om de aflaten te kunnen verdienen diende men zich in te schrijven in het register van de broederschap en een uur te kiezen waarop men kwam aanbidden. De pastoors moesten ervoor zorgen dat er zeker op elk uur van de dag een aantal aanbidders waren.

In 1875 stelt bisschop Bracq vast dat de Broederschap van de Gedurige Aanbidding blijkt te kwijnen in sommige parochies en zal met de medewerking van de leden der broederschap van het Heilig Hart tot nieuw leven gewekt worden.
Na de Congressen van de Eucharistische Werken heeft de devotie definitief een belangrijke plaats in het kerkelijke vroomheidsleven ingenomen.
Haar evolutie verloopt parallel met de actie van de kerkelijke overheid voor veelvuldige biecht- en communiepraktijk.
De broederschap van de Gedurige Aanbidding genoot steeds de zorg van de bisschoppen. Ze lieten er in de dekanale vragenschema's steeds naar informeren of het triduum en de uitnodiging van vreemde biechtvaders waarmee de dag van Gedurige Aanbidding (Biddag in volksmond) diende gepaard te gaan, wel degelijk had plaatsgevonden (3).

In het parochie-archief bevindt zich het register (cataloog) van deze broederschap waarin vermeld staat dat ze werd opgericht in de kerk van Okegem op 15 augustus 1771.
Hierbij staat een verdeling van de uren van aanbidding die de leden moesten doen. De aanbidding begon op de biddag reeds om 4 u. in de morgen. Voor "dit uur te lezen" staan vijf namen opgetekend. Verder schrijft de toenmalige pastoor van uur tot uur de namen op van diegenen die ter aanbidding uitgenodigd zijn. De biddag sloot om 9 u. in de avond en het Heilig Sacrament had dus 17 uur onafgebroken uitgesteld gestaan. Verwonderlijk is dat de biddag toen op 15 augustus of op de hoogdag van Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaart gepland was.
In 1806 deed de bisschop van Gent een verdeling van de "biddagen" in zijn bisdom. Okegem kreeg toen de 21ste november als dag van Gedurige Aanbidding en viel dus samen met de viering van het feest van de patrones van de parochie (Onze-Lieve-Vrouw-Opdracht). Het verslag over de toestand van de parochie van 1871 geeft ons een idee van de viering van de biddag toen.

Om 7 u. was er uitstelling van het Heilig Sacrament. Daarna werd er een mis gecelebreerd. Om 9 u. droeg de pastoor een plechtige mis op geassisteerd door een pater die ook de preek hield. Om 15.30 u. waren de vespers en lof. Na het lof werd het Te Deum gezongen en de biddag werd gesloten met de zegen.
In 1896 stelde pastoor Bické vast dat er sinds het jaar 1882 geen enkele inschrijving meer werd gedaan in de cataloog van de Gedurige Aanbidding. Hij maakte de parochianen dit feit bekend en onmiddellijk gaven heel wat mensen hun naam op en werden in het register ingeschreven.
De Biddag was tot W.O.-II een hoogdag te Okegem. Heel wat mensen kwamen op die dag een uur aanbidding doen.
De laatste tientallen jaren kwam dit gebruik meer en meer in verval. Daarom werd door de parochieraad naar een nieuwe vorm gezocht. Sedert een paar jaar zorgen de wijkverantwoordelijken ervoor dat er toch enkele mensen in de kerk zijn en verzorgen een zinvolle aanbidding.

Broederschap van de Heilige Antonius Abt.

Wanneer deze broederschap precies is opgericht is ons niet bekend. Zelfs pastoor Waegeman die in 1859 de vragenlijst over de bestaande broederschappen invulde beweert het jaar van oprichting niet terug-gevonden te hebben. Ook is deze broederschap volgens de pastoor nooit vernieuwd of opnieuw kanoniek heropgericht. Alleen vond hij de vernieuwing van een aflaat van de broederschap van de Heilige Antonius Abt door paus Pius VII in 1816.
We schreven reeds vroeger over de grote Sint-Antoniusviering in onze parochiekerk (Mededelingen 1977, nr. 2, pp. 34-47).
Hieraan heeft pastoor Jozef Berghs de grote stoot gegeven : op 6 juni 1723 werden autenthieke relieken van de heilige op plechtige wijze ingehuldigd.
Sedertdien wordt Sint-Antonius op bijzondere wijze vereerd door heel wat mensen, zelfs van buiten de parochie.
De broederschap moet dus bestaan hebben want er is een standaard en een kasregister. Dit is bijgehouden tot 1 januari 1955. Hieruit vernemen we dat er op elke eerste maandag van de maand een mis werd opgedragen ter ere van Sint-Antonius en na de mis werd er gezegend met zijn reliek. Op 17 januari (feestdag van het heilige) en acht dagen daarna (oktaaf) werden er ook missen ter zijner ere opgedragen.
Er was een vreemde pater die toen kwam assisteren.
De standaard werd in 1861 bij Charles Baeyens te Gent gemaakt, waarvoor toen 300 fr. werd betaald.

Broederschap van het Heilig Hart van Jezus.

De devotie tot het Heilig Hart werd op het einde van de 17de eeuw ingevoerd te Gent en verdween met de Franse Revolutie.
Kanunnik Trist bracht die in 1806 terug in te Gent bij de Zusters van Liefde en vandaaruit verspreidde deze devotie zich naar andere plaatsen van het bisdom.
Tijdens het episcopaat van bisschop Van de Velde werden reeds 19 confrerieën van het Heilie Hart opgericht, o.m. in Okegem in 1844.
Is dit misschien gebeurd na een missiepredeking of gebeurde dit naar aanleiding van het triduum van de Gedurige Aanbidding, we weten het niet.
Op 27 mei 1868 verleende bisschop Bracq aan alle pastoors van zijn bisdom de toelating om sodaliteiten van het Heilig Hart op te richten.
Alle parochies werden in datzelfde jaar plechtig aan het Heilig Hart toegewijd tot herstel voor de godslasteringen.
In 1871 bestond de broederschap op 81 parochies en in 1888 was er reeds in 319 parochies een broederschap opgericht.
Deze vereniging die openstond voor alle parochianen had in de eerste plaats de bevordering van de maandelijkse biecht en communie op het oog. Daarnaast moest door gebed eerherstel gebracht worden aan het Heilig Hart van Jezus voor de Hem aangedane beledigingen. Volgens het verslag van 1888 was op vele plattelandsparochies bijna de hele bevolking in het ledenregister ingeschreven. We vonden tot onze spijt dit register niet terug. Wel is er in het parochie-archief het kasboek dat bijgehouden werd tot 1 januari 1955. De inkomsten waren afkomstig van de omhaling die tijdens de mis gebeurde op elke eerste vrijdag.

Broederschap van de Gelovige Zielen (te Ninove).

De broederschap van de Gelovige Zielen in het Vagevuur werd door paus Clemens XI (1700-1721) op 5 april 1714 erkend en met aflaten begiftigd.
Te Ninove werd een broederschap opgericht in 1721 en heropgericht in 1835. Het register hiervan werd bijgehouden tot 1888. Als voornaamste feest werd Allerzielen gevierd.
We vermelden deze broederschap omdat er heel wat Okegemnaars zich te Ninove lieten inschrijven. Hun namen staan genoteerd onder volgende hoofding :

"Naemen van de broeders die geven hebben eenen gulden acht stuyvers om te profiteren eene uytvaert naer hun overlijden en deelachtig syn van maendelycksche diensten".

Aansluitend bij de Broederschappen die op de parochie bestonden waren er ook nog de "Werken van het bisdom" waaraan parochianen konden meedoen door zich te laten inschrijven en lidgeld te betalen.

Het Pauselijk Werk van de Voortplanting des Geloofs.

Bisschop Delebecque maakte dit werk voor alle parochies van het bisdom Gent zo goed als verplicht. Bij zijn bezoek aan de parochie informeerde hij er telkens naar.
De leden verplichten zich tot het dagelijks bidden van een onzevader, een weesgegroet en het schietgebed "Heilige Franciscus Xaverius, bid voor ons" alsook tot het betalen van een jaarlijkse bijdrage van 2,50 fr. ten bate van de pauselijke missiewerken.
De pastoor werd en wordt bij de ophaling van de bijdragen door medewerkers (-sters) geholpen.
Adèle Van Nerom was van 1951 tpt 1963 verantwoordelijk voor de Kattestraat en hield zorgvuldig de ledenlijst bij. Die schommelde in die jaren om en bij de 40 leden.

Het Katholiek Sint-Pieters-Genootschap (Sint-Pieterspenning).

Op 23 oktober 1859 werd te Gent het werk van het Sint-Pieters-Genootschap opgericht. Hiermee werd aangeknoopt bij de vroegere pauselijke belasting van het Ancien Regime.
In 1860 werd het in alle parochies van het bisdom ingevoerd en werden er dekanale en parochiale comités samengesteld . In minder dan vier maanden tijd werden er 360 000 inschrijvingen genoteerd en 200 000 fr. opgehaald.
De leden van de vereniging moesten er zich toe verbinden "den geest van geloof en godsvruchtigheid te onderhouden, de regten der Heilige Kerk te verdedigen en den Heilige Stoel ter hulp te komen door gebeden en goede werken".
Ze dienden dagelijks één onzevader, één weesgegroet en het Symbolum des Geloofs te bidden en jaarlijks een bijdrage van minimum 25 ct. te betalen.

Welke waren de voordelen van het lidmaatschap ?

De leden konden een volle aflaat verdienen op de dag van de inschrijving in het register Verder konden ze een volle aflaat verdienen op het feest van Maria Onbevlekt Ontvangenis (8 december), op het feest van Sint-Pieter en Sint-Paulus (29 juni) en op het feest van de Heilige Michaël, beschermer van de Kerk (29 september).
De aflaten werden verkegen nadat men gebiecht en gecommuniceerd had en gebeden voor de "eendragt der christene prinsen, voor de uitroeving der ketterijen en voor de verheffing onzer Moeder de Heilige Kerk".
Men ontving bovendien nog een "vollen aflaet in de uer des doods".
Lang heeft het Sint-Pietersgenootschap niet bestaan. Waarschijnlijk bleef het bij een eenmalige inschrijving.
Wat wel bleef bestaan is de Sint-Pieterspenning, d.i. een geldelijke bijdrage die de parochianen aan hun pastoor kunnen overhandigen ter gelegenheid van zijn jaarlijks bezoek.
De Sint-Pieterspenning was immers een oud begrip : het was de cijns of rente die aan de paus moest worden betaald door de staten die zich onder het pauselijk gezag hadden gesteld.

In het parochie-archief bevindt zich nog het register van het Sint-Pietersgenootschap. Dit register bevat 22 genummerde en geparafeerde bladen. De eerste ledenlijst is ingeschreven op 3 februari 1861 en bevat de namen van 271 leden (zowel mannen als vrouwen). De lijst is daarna nog aangevuld van nr. 272 tot en met 458. De datum van inschrijving is voor de tweede ledenlijst niet aangeduid.

Werk van de Heilige Kindsheid.

Dit werk werd in 1847 in het bisdom Gent ingesteld en richtte zich vooral tot de leerlingen van de katholieke scholen.
De leden verbonden er zich toe een bijdrage van vijf centiemen per maand af te dragen.
Van dit werk vonden we geen geschriften terug in het archief. In ieder geval bestond dit werk te Okegem want op het bidprentje van Maria Vitalina De Brabanter (+ 12 maart 1878) staat vermeld dat ze lid is van de congregatie van Maria, van het Heilig Hart en der Heilige Kindsheid.

Katholieke sociale werken.

De encycliek Rerum Novarum (1891) bepleitte de zorg voor de materiële lotsverbetering van de arbeiders. Die was tot 1893 in handen van rijke katholieke leken of van de arbeiders zelf.

In 1893 kwam de uitbreiding van het stemrecht en van toen af slaat de geestelijkheid o.l.v. de bisschop de handen aan het werk.
Uit vrees voor de verkiezingsoverwinning van de socialisten zal de bisschop zijn clerus aanzetten zich voor de morele én materiële welvaart van zijn parochianen in te zetten.
Op 16 mei 1893 beval bisschop Stillemans dan ook de oprichting van Genootschappen van de Heilige Franciscus Xaverius in alle parochies samen met maatschappijen van Onderlinge Bijstand, ziekenbeurzen, spaarkassen en ook boerenbonden.
Door de pensioenwet die ook de armen een onderstand in de oude dag verzekerde werd een nieuwe impuls gegeven aan de verenigingen van onderlinge bijstand. Het was van groot belang dat de pensioenkassen in alle parochies werden opgericht en in vele gevallen zijn bijna alle parochianen aangesloten.
De pastoor heeft hiervan de leiding in handen en doet bijna al het werk.

In Okegem werd een pensioenkas in 1899 gesticht en kreeg de naam Sint-Jozefsbond. In 1927 werd deze op nieuwe voet ingericht met Leonce Vincent als schrijver (secretaris). Hij telde toen meer dan 300 leden (aldus het Liber Memoriales).

Over de stichting van de pensioenkas te Okegem vonden we in "Recht en Vrede" 10de jaargang, nr. 29 dd 16 juli 1899 een verslag van de stichtingsvergadering. Wij lichten hier enkele alinea's uit.

"Verleden zondag had te Okegem een belangrijke vergadering plaats, het gold de inrichting eener pensioenkas, dat bij uitstek nuttig volkswerk.
De vergadering werd bijgewoond door 3 à 400 toehoorders. Nadat mijnheer Pastoor eenige woorden had gesproken om den achtbare volksvertegenwoordiger Arthur Van der Linden aan de vergadering voor te stellen nam deze heer het woord en legde heel duidelijk uit wat de pensioenkas is en hoe groot de voordelen zijn der aansluiting.

.....

Hij besloot dat het voor elken arbeider eenen plicht was van die groote voordelen te willen genieten, dat elk zich aan de Lijfrentekas moest aansluiten en daardoor enigszins bewijzen dat wij zoo spoedig mogelijk eene goede pensioenwet willen bekomen.

.....

Wij bemerken in de vergadering de heeren burgemeester, schepenen en gemeenteraadsleden der gemeente. Het spreekt hun eere zulke werken als de pensioenkassen te ondersteunen en voor te staan".

3. Processies.

De processies vormden in voorgaande eeuwen een belangrijk deel van de devoties. Zij brachten afleiding in het min of meer eentonige van het dagelijkse officie en van de zondaagse en dagelijkse mis. De aan de processie verbonden muziek en vermakelijkheden maakten ze tot een onmiskenbaar deel van het openbare leven.

De processies brachten leven en wekten de mensen tot leven, tot opgewektheid. Dat hier en daar maatregelen moesten genomen worden om oneerbiedigheden te voorkomen deed niets af aan haar populariteit. Vooral ingevolge de katholieke Reformatie werden de pastoors verzocht de gelovigen aan te sporen godsvruchtig aan de processies deel te nemen. Gedurende de 17de en ook nog tijdens de 18de eeuw schreef de kerkelijke overheid maatregelen uit en drong aan op de naleving ervan om de processies een meer godsdienstige stempel te geven. Het kostte heel wat moeite om de diep verankerde gewoonten uit te roeien. Op de eerste plaats kwam er een streven om de al te lang durende processies in te korten.

Het provinciaal concilie van 1609 prees vooral de processies aan op Sacramentsdag en op de octaafdag ervan. Buiten deze dagen mocht ze slechts uitzonderlijk worden gehouden, behalve als het om het openbaar welzijn ging. De "kijkprocessies" diende men te vervangen door "bidprocessies". De aartsbisschop verbood in 1675 beelden en relieken van heiligen mee te dragen in de Sacramentsprocessies. In 1681 wees de aartsbisschop de vele pastoors terecht die de processie van Sacramentsdag verlegden naar de daaropvolgende zondag en ook de gildebroeders die met trommels en met fluiten de processie vergezelden en zo'n lawaai maakten dat de gezangen en psalmen niet gehoord werden. Op het einde van de 17de eeuw milderde de aartsbisschop zijn houding wat betreft het meedragen van beelden in processies waarin het Heilig Sacrament werd meegedragen. Hij duldde voortaan omwille van de volksdevotie dat beelden en relieken werden meegedragen in de processie op de herdenking van de kerkwijding.

Ook nog tijdens de 18de eeuw verzochten de dekens de aartsbisschop dat hij zou optreden tegen het schieten in de processies en ook het binnenlopen van de herbergen tijdens de processie zou verbieden (1).

Aantal en samenstelling van de processies.

De processies die op het derde provinciaal Concilie werden voorgeschreven namen tijdens de 17de en 18de eeuw in aantal toe.
In alle parochies kwam er een processie bij op het feest van de herdenking van de kerkwijding (kermis), soms ook nog een ingevolge een speciale devotie zoals bv. de verheffing van de relikwieën van een heilige.

Op 10 mei 1786 vaardigde keizer Jozef II een decreet uit waarbij buiten de kruisdagen nog slechts twee processies werden toegelaten, nl. op sacramentsdag en een die de bisschop moest bepalen. In die processies mochten geen beelden meegedragen, mochten ook geen gildebroeders opstappen en geen muziek gemaakt worden.
Van oudsher bestond de gewoonte de processie af te sluiten met een godsdienstig spel. Wegens de hiermee gepaard gaande misbruiken werden dergelijke opvoeringen tijdens de 18de eeuw ten strengste verboden.
Bij bevelbrief van 19 juli 1814 verplichtte bisschop de Broglie dat in elke parochie ieder jaar op het feest van Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaart na de hoogmis een plechtige processie zou gehouden worden, waarin naast het Heilig Sacrament ook het beeld van Maria zou meegedragen worden.
Na de processie moest dan het Te Deum gezongen worden als dankzegging.
Om het Heilig Sacrament processiegewijs in de parochie rond te dragen moest de kerk over een monstrans beschikken waarin het Allerheiligste door de priester werd gedragen, gekleed met superplie, koorkap en schoudervelum. Uit eerbied voor de Heilige Eucharistie werd deze gedragen onder een baldakijn of draaghemel. Dit gebruik stamde uit de 12de eeuw : toen werd een losse doek op vier stangen bevestigd. In volgende eeuwen veranderde dit in een vaste dakvorm.
Ondanks het verbod van de aartsbisschop van het meedragen van heiligenbeelden trachtten de gelovigen te bekomen dat toch het Onze-Lieve-Vrouwbeeld mocht meegedragen worden. Meestal werd een speciaal Mariabeeld voor de processie aangekocht, rijkelijk uitgedost met een in goudbrokaat bewerkt kleed, met zilveren kroon, skepter en wereldbol voor Maria en het kind Jezus. Daarbij ontstond de gewoonte het beeld niet alleen op een berrie te dragen maar onder een gebeeldhouwde en al dan niet vergulde troon (voor Okegem wordt dit attribuut al vermeld in het Dekanaal Verslag van 1757).
De andere heiligenbeelden die in de processie werden meegedragen hielden

verband met volksdevoties die van parochie tot parochie verschilden.
In Okegem werd reeds vanaf begin 18de eeuw het beeld van Sint-Antonius meegedragen.
Een processie zonder vaandel was voor onze voorouders ondenkbaar. Trouwens de aankoop van minstens een paar werd begin 17de eeuw verplicht.
Zij werden meestal geschonken door de parochiegemeenschap of aangekocht door een broederschap. De mooiste waren met goudbrokaat bewerkt en hadden in 't midden het geschilderde beeld van de heilige tot wiens eer ze werden gemaakt.
Het was vooral de taak van de leden van de broederschappen van de Heilige Rozenkrans het Allerheiligste met flambeeuwen te begeleiden.
Die taak werd tijdens de 18de eeuw op veel parochies door de broederschap van het Heilig Sacrament overgenomen.

Bidprocessies.

Op het feest van Sint-Marcus (25 april) en op de drie kruisdagen trok een bidprocessie doorheen de straten en velden van de parochie om Gods zegen over de veldvruchten af te smeken.
De processie van de kruisdagen is van Franse oorsprong. Eeuwen geleden werd Zuid-Frankrijk door vreselijke plagen geteisterd. Toen vatte bisschop Mamertus het plan op gedurende drie dagen nl. voor Onze-Lieve-Heer-Hemelvaart een algemene bid- en boeteprocessie te houden. Dit gebruik vond weldra in andere landen navolging.
De naam kruisdagen is afkomstig van de oude gewoonte dat de priester daarbij een kruis of kruisreliek in de handen droeg.

Processies te Okegem.

Tot voor enkele jaren hadden op onze parochie heel wat processies plaats.

Vooreerst waren er de kleine processies rond de kerk als verheerlijking van het Heilig Sacrament. De leden van de confrerie van het Heilig Sacrament vergezelden het Allerheiligste met een flambeeuw.
Deze processie werd op de eerste zondag van de maand tijdens het Lof (na de vespers) gehouden. Het Heilig Sacrament werd rond het kerkhof gedragen maar tijdens de wintermaanden en in geval van slecht weer werd drie maal een rondgang in de kerk gemaakt. Wanneer de processie buiten gehouden werd stapte een misdienaar met het kruis voorop gevolgd door koster en zangers en de flambeeuwdragers. Achter de pastoor die de remonstrans droeg volgden dan de gelovigen. Heel verwonderlijk was dat tijdens de processie de litanie van Onze-Lieve-Vrouw in het Latijn gezongen werd. Deze processie geraakte vanaf de zestiger jaren in onbruik omwille van het druk verkeer.
De processie waarin het Heilig Sacrament rond de kerk gedragen werd had een lange traditie. Ze was reeds in voege vóór het concilie van Trente.

Bij de processies rond de kerk dienen er nog twee andere vermeld.

Vooreerst de processie van Palmzondag. Na de palmwijding die vóór de hoogmis geschiedde ging men processiegewijs rond de kerk. Alleen de bosjes gewijde palmtakken die de gelovigen die dag naar de kerk hadden meegebracht werden meegedragen. Voorop ging de misdienaar die het kruis droeg geflankeerd door twee dienaars die brandende kaarsen droegen.
Daarna volgde de pastoor, koster en zangers en gelovigen.
Tijdens de palmprocessie werd het Gloria Laus (hymne aan Christus Koning) en psalm 147 (Lauda Jezusalem) gezongen. Die sobere liturigische plechtigheid heeft terug veel ingeboet aan belangstelling. Er wordt nu slechts een kleine processie gehouden in de kerk.

Dan was er ook nog de processie die gehouden werd op de tweede kermis (maandag na halfoogst). Na de zielemis die opgedragen werd voor alle overleden parochianen was er een rondgang rond het kerkhof terwijl men het Miserere zong.

Als andere "kleine" processies vernoemen we de Sint-Marcusprocessie en de drie kruisprocessies.

Sint Marcus wiens feest gevierd wordt op 25 april staat als de "bonenplanter" bekend. Na de morgenmis ging de processie uit speciaal om de zegen over de vruchten van de aarde af te smeken. Vooral de mensen uit de landbouwsektor volgden de pastoor, de koster en zangers die de litanie van alle heiligen zongen. Voorop trokken de misdienaars die het kruis en de rode vanen droegen. Op de drie kruisdagen (maandag, dinsdag en woensdag vóór Onze-Lieve-Heer-Hemelvaart) werd met kruis en rode vanen na de ochtendmis een verschillende rondgang door het dorp gemaakt. Op de eerste kruisdag stapte men vanuit de kerk de Dorpplaats op naar de Kattestraat toe die men volgde tot aan de Brabandersweg. Dan stapte men langs deze voetweg tot aan de Leopoldstraat. De processie kwam nu langs de benedenkant van de Leopoldstraat naar de Dorpssplaats toe om terug in de kerk te belanden.
Op de tweede kruisdag stapte men de Dorpplaats op richting Leopoldstraat die men volgde tot voorbij het "geleeg" van de firma De Roose. Daar nam men de voetweg die leidde naar de kruising van de vijf wegen. Vervolgens stapte men het wegje in dat uitkwam op de huidige Guldenboomstraat (vroeger heette die Ijzerenwegbaan en Astridbaan) en vervolgens stapte men naar de Leopoldstraat toe. Daar stak men de spoorweg over en kwam langs de Dorpplaats terug in de kerk.
Op de derde kruisdag werd opnieuw een andere weg gevolgd. Men stapte vanuit de kerk een eindje de Plaats op tot de Kouterbaan en volgde deze straat tot aan het "Spoeltje" (tegenover dokter Meert). Men nam nu de Luypaertweg die uitgaf op de Hazeleerstraat en die werd gevolgd tot aan de Fonteinstraat. Langs deze weg bereikte men dan weer de kerk.

Tijdens elke kruisprocessie hield de pastoor even halt bij elke kapel of kapelletje waar dan het Salve Regina gezongen werd. Dit was logisch want de kruisdagen kwamen meestal in de meimaand voor.
Ook deze processies kenden na de vijftiger jaren een mindere belangstelling omdat veel Okegemnaars geen thuiswerkers meer waren. Pastoor Houtman hield daarom deze processies na de avondmis.

Vooral ingevolge het toenemend verkeer schaft pastoor Van Daele in 1971 de processies buiten af en werd de litanie van alle heiligen na de avondmis gezongen.
Pastoor Van Avermaet gaf aan de kruisdagen een nieuw élan : er werd 's avonds een kleine processie gehouden naar een bepaalde plaats in het dorp waar dan een Eucharistieviering plaats had, b.v. in 1985 had deze viering plaats in de kantine van kaatsclub De Amusanten.

Naast deze processies had Okegem ook zijn twee traditionele grote processies waarvoor de hele gemeenschap werd opgeroepen.

De eerste als verheerlijking van het Heilig Sacrament (Sacramentsprocessie) ging door na de hoogmis op de zondag na Sacramentsdag. De tweede grote processie, gehouden ter ere van Onze-Lieve-Vrouw, ging door na de hoogmis op 15 augustus.
Deze processies hadden een zeer lange traditie op onze parochie.
In het dekanaal verslag van 1729 wordt reeds de processie op het feest van de kerkwijding vermeld waarin het Allerheiligste werd rondgedragen en ook het beeld van Onze-Lieve-Vrouw.
Het dekanaal verslag van 1774 vermeldt de processie op de zondag na Sacramentsdag en op Halfoogst (15 augustus).
Vooraleer uit te weiden over de grote processies te Okegem geven we U eerst een korte historiek van de Sacramentsprocessie in de katholieke kerk.

De sacramentsprocessie was in de eerste tijden van het christendom het feestelijk dragen van het Heilig Sacrament vanuit het kerkgebouw naar de huizen van de christenen toe. Het brengen van Christus naar hen die verhindert waren om de plechtige eucharistieviering mee te maken : zieken en gevangenen.
Na verloop van de Eucharistieviering was de diaken met deze taak belast. Hij ging niet alleen want een vertegenwoordiger van de kerkgemeente vergezelde hem als de "communie" gedragen werd. Deze processiegang was een uitgesproken belijdenis van het geloof in Christus' Kerk.
In volgende eeuwen kwam deze plechtige ziekenprocessie losser van de eigenlijke Eucharistieviering te staan.
Na de instelling van Sacramentsdag, die 10 dagen na Pinksteren gevierd wordt, was de Sacramentsprocessie een uitgaan om het Heilig Sacrament te tonen (monstrans) en voor de gelovigen een gelegenheid om hun geloof in Christus' werkelijke tegenwoordigheid te belijden.
Naast de liturgische plechtigheden waren er de mysteriespelen die eerst in het koor werden opgevoerd, later in het kerkportaal en nog later op het kerkplein belandden.
De gilden namen elk een tafereel uit het leven van Jezus voor hun rekening. Zij beelden dit ook uit op drie vier plaatsen van het grondgebied van hun onderscheiden parochies. Uitgedost in hun typische klederdracht sloten zij bij de processie aan. Naast de estrade die veelal uit een brede platte wagen bestond kwam nu ook het rustaltaar staan. Bij de zegen met het Heilig Sacrament werd het mooie Pange lingua gezongen.

Van dit lange leerdicht, door de Heilige Thomas opgesteld toen het feest van Sacramentsdag werd ingesteld, zijn vooral de laatste twee strofen bekend, het Tantum Ergo.
In de 17de eeuw werden de plechtige eerste communicanten bij de processie ingeschakeld. En in het begin van deze eeuw namen ook de eerste communicanten deel aan de processie. Na het jaar van hun eerste communie bleven ze mee opstappen als lid van de E.K. (Eucharistische Kruistocht). Met de plechtige communicanten gingen zij het Heilig Sacrament voorop en strooiden hun bloemblaadjes op de straatstenen uit.
Van de oude gilden bleven in de processie de meegedragen heiligenbeelden overeind. Nieuwe parochiale verenigingen namen hun plaatsen in samen met de jeugdgroeperingen.
Van al de processiegangers zijn de lichtdragers die het Allerheiligste met hun flambeeuwen al biddend begeleiden wellicht het meest venerabel gedeelte. Zij vormen een lichtende schakel in die eeuwenoude panoramiek van de volkse eucharistische vroomheid en leggen de band van de vroegste christenheid tot op de dag van heden (5).

°
° °
°

Een grote processie inrichten vergde heel wat tijd en werk van enkele mensen en het welslagen hing dan nog af van de hemel zelf en het weer. De pastoor riep immers af "in geval van geen weer gaat de processie niet uit".
De grote medewerkers van deze processies waren vroeger de zusters van het klooster en de juffrouwen en meesters van beide scholen. Ook verdient Albert Baeyens hier extra vermelding. Hij zocht vooral naar de dragers van beelden, standaarden en hemel. Het heeft hem dikwijls heel wat geloop en kopbrekers gekost om die groep helpers te vinden.

De processie bestond op onze parochie uit verschillende gekostumeerde groepen van jongens en meisjes die bepaalde bijbelse figuren uitbeeldden en bepaalde deugden en goede werken illustreerden. Daartussen werden de beelden meegedragen van de heiligen die in de kerk stonden en ook de standaarden en vlaggen van broederschappen en verenigingen die de parochie kende. Ook de muziekmaatschappij(en) maakte(n) vanaf hun bestaan

een wezenlijk deel uit van de processie.
Het zwaartepunt lag natuurlijk bij het Heilig Sacrament. Het werd rondgedragen in de grote remonstrans door de pastoor in groot ornaat met koorkap en schoudervelum onder een baldakijn. De baldakijn of "hemel" werd gedragen door vier kloeke mannen. Vlak voor het Heilig Sacrament stapten de koster en zangers. Achter de "hemel" stapten heel wat gelovigen mee die de tocht biddend meemaakten. De twee jaarlijkse processies hadden een verschillende wegroute.
De eerste processie ging beurtelings langs de Kattestraat en Leopoldstraat uit. Hier was echter de grote moeilijkheid dat men langs dezelfde straat diende terug te keren. Wanneer de processie langs de Kattestraat ging stapte men tot de "Stoemp" waar een geïmproviseerd rustaltaar opgetimmerd stond, waarop de pastoor de zware remonstrans even kon opstellen en na het zingen van het Tantum Ergo de zegen gaf . Wanneer de processie langs de Leopoldstraat uitging werd het rustaltaar opgesteld rechtover het huis van de familie De Roose. Dit oponthoud veroorzaakte wel eens een ruimte tussen de groepen omdat men vooraan niet altijd wist of men achteraan klaar was om te volgen niettegenstaande er begeleiders waren van de groepen. De processie die op 15 augustus gehouden werd trok eerst langs de Dorpplats naar de kapel, keerde dan terug om langs de Kouterbaan verder te trekken. Aan de kapel van de familie Asscherickx-Heiremans werd afgeslagen naar de Fonteinstraat langswaar terug naar de kerk gekomen werd.
Langs deze processieweg stonden een paar kapellen die een rustaltaar hadden en daar kon de pastoor even de monstrans neerzetten. Tijdens de haltes werden de beelden geplaatst op tafels die door de inwoners langs de straat werden gesteld. Bij de terugkeer naar de kerk werd aan het kerkportaal nog een laatste keer de Benedictie aan de gelovigen gegeven.
De deelnemers aan de processie brachten dan hun kleren naar de kloosterschool waar de processiekleren in grote kasten bewaard werden.

De dagen waarop de grote processie uitging waren werkelijk hoogdagen. Dagen op voorhand waren de zusters en ijverige helpsters bezig met het nakijken van de kleren. Van op de preekstoel werd een oproep gedaan tot leden van de confrerie, de leden van kerk- en gemeenteraad om het Heilig Sacrament te vergezellen met een flambeeuw (die ze eerst een oppoetsbeurt gaven). De gelovigen werden aangespoord om hun huizen te versieren en te bevlaggen.
De gevolgde weg bood dan ook een feestelijk uitzicht : iedere bewoner stak de vlag uit en plaatste voor het venster, in de deuropening of

gewoon voor het huis een tafeltje waarop een kruisbeeld en/of heiligenbeeld met kandelaars en bloemen stonden. Men kende toen nog het gebruik van "strooien" : op de ganse lengte van de processieweg werd het straatdek bestrooid met wit of gekleurd zand en papiersnippers. Ook kwamen heel wat mensen naar de processie kijken. Vele hadden een kennis wonen langs de gevolgde weg en kregen daar een stoel om de processie in ogenschouw te nemen. Bij het voorbijtrekken van het Sacrament werd meestal geknield. De grote processies van Okegem waren stijlvol en indrukwekkend. Spijtig genoeg hebben de welvaartjaren ook het voorbestaan van deze manifestaties belet. Vooral voor de processies van halfoogst was het moeilijk geworden om deelnemers te vinden. Ook het drukke verkeer belette dat de processies nog behoorlijk uitgingen.

Sinds enkele jaren zijn de grote processies nog enkel een gebedstocht rond het Allerheiligste geworden. Dit is alleen nog vergezeld van de fanfare, de koren, de flambeeuwdragers en het volk. Alleen in de processie van 15 augustus wordt het beeld van Onze-Lieve-Vrouw meegedragen.

In 1988 werd de processie van halfoogst gehouden langs de Jan Ockegemstraat na de hoogmis, die in openlucht geschiedde. Dit gebeuren kende een onverhoopt succes.

Tot slot van dit hoofdstuk geven we u de volgorde van de grote processie zoals die tot voor enkele decenia gehouden werd.

1. Kerkbaljuw of suisse.
2. Misdienaars, die kruis en twee kandelaars met brandende kaarsen dragen.
3. Vlag van Sint-Antonius Abt.
   Beeld van Sint-Antonius Abt.
4. Chirojongens met vlaggen gevolgd door groep Chirojongens.
5. Knapen als jonge paters verkleed die mandjes met broden meedragen.
   Beeld van Sint-Antonius van Padua.
6. Groep jongens die een zwaard dragen.
   Heilige Jeanne d'Arc.
7. Herderinnetjes en Heilige Agnes.
8. Heilige Barbara gevolgd door beeld van Heilige Barbara.
9. Beeld van Heilige Rochus.
10. Jongens verkleed als schrijnwerkers.
    Beeld van Heilige Jozef.

11. Kinderen die roosjes dragen.
    Heilige Theresia gevolgd door beeld van Heilige Theresia.
12. Heilige Catharina.
13. Groep van Onze-Lieve-Vrouw van Zeven Weeën.
    Meisjes die kussentjes dragen waarop marteltuigen liggen als hamer, spijkers, spons, enz...
    Onze-Lieve-Vrouw van Zeven Weeën.
14. Groep van Onze-Lieve-Vrouw van de Heilige Rozenkrans :
    15 meisjes die schilden dragen waarop de mysterieën staan.
    Biddende kinderen met rozenkrans in de hand.
    Onze-Lieve-Vrouw van de Heilige Rozenkrans.
15. Engelbewaarder.
16. Heilige Maria Magdalena.
17. Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes met Bernadette.
    Beeld van Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes.
18. Groep van engeltjes.
    Maria, koningin van de Engelen.
19. Vlag van de congregatie van Onze-Lieve-Vrouw.
    Congreganisten.
    Beeld van Onze-Lieve-Vrouw.
20. Kindje Jezus met Sint-Jan.
    Beeld van Kindje Jezus.
21. Knapen die schilden dragen waarop de 12 beloften van het Heilig Hart afgebeeld zijn.
    Beeld van het Heilig Hart.
22. Heilige Cecilia.
    Muziekmaatschappij.
23. Groep jongens rond Heilige Tarcisius.
24. Aartsengelen met bazuin.
25. Kinderen die bloemen strooien.
26. Flambeeuwdragers.
27. Zangers.
28. Pastoor die Heilig Sacrament draagt onder "hemel".
29. Gelovigen.

Volksmissies.

Een van de meest opvallende apostolaatsmethodes die gedurende de periode 1830-1960 werd aangewend was die van de parochiale missies. Typisch is dat deze apostolaatsvorm geen 19de eeuwse uitvinding was, maar voor het eerst in onze gewesten zijn intrede deed gedurende de Contra-Reformatie. Ze werd op het provinciaal Concilie van Mechelen in 1570 aanbevolen als het meest efficiënte middel om de nasleep van de Hervorming uit te schakelen. De tijdsomstandigheden lieten niet toe dat deze beweging toen een uitbreiding zou kennen als in de 19de eeuw. Vóór de Franse Revolutie werden slechts in enkele steden missies gepredikt. In Frankrijk werd in 1806 op aandringen van de bisschoppen met de traditie heraangeknoopt door de Jezuïeten. Gedurende het Hollands Bewind waren missiepredikatie bij ons verboden.
Eenmaal de vrijheid van godsdienst afgekondigd werd er opnieuw van start gegaan. Toch zijn de Jezuïeten pas vanaf 1833 met de missieprediking begonnen in enkele stedelijke parochies o.m. in Aalst, Geraardsbergen, Sint-Niklaas, Dendermonde, Ninove, Beveren-Waas. Vanaf 1840 werd de volksmissie een vast onderdeel van de pastoraal en kwamen ook de platte-landsparochies aan de beurt. Ook seculiere priesters werden van toen af zeer actief met de predikatie. Onder bisschop Delebecque werden de missies zo goed als verplicht in het bisdom Gent. Tijdens zijn visitatie van 1842 informeerde bij in de verschillende parochies of er reeds een missie werd gehouden. In zijn instructies na zijn bezoek beval hij de organisatie van een missie op die plaatsen waar ze nog niet was gehouden. Rond 1856 hebben de meeste parochies van het bisdom Gent een missie gehad. Bisschop Bracq blies nieuw leven in de missie-predikatie. Hij verplichtte de pastoors in 1866 minstens om de tien jaar een missie te organiseren. In het dekanaal verslag werd toen telkens de datum van de laatste zending genoteerd. In 1868 werd in 80 parochies van het bisdom aan zijn oproep gevolg gegeven.
Op plaatsen waar geen missie werd gehouden, vroeg de pastoor regelmatig bijzondere predikanten naar aanleiding van de Vasten, jaarlijkse Gedurige Aanbidding, enz...
De financiële toestand van de kerkfabriek speelde ook een rol. Een missie kostte geld en betekende voor een kleine parochie een grote inspanning. Ook van de pastoor werd een financiële inspanning gevergd : hij moest voor logies en voeding van de predikanten instaan. Tussen 1834 en 1868 hadden alle parochies van het bisdom Gent minstens twee

missies gehad.
Rond de eeuwwisseling was de volksmissie een verworven goed en werd er minstens om de 10 jaar een missie gehouden op elke parochie.

Een missie houden op de parochie werd niet geïmproviseerd. Ze werd reeds enkele weken op voorhand van op de preekstoel aangekondigd, de nodige drukwerken werden besteld, de speciale volmachten aan de bisschop gevraagd en de predikanten werden ingelicht over de misbruiken, die eigen waren aan de parochie. Ook de predikanten kwamen met een duidelijk vooropgezet plan naar de parochie. Jarenlange ervaring had Jezuïeten en Redemptoristen ertoe gebracht strikte regels op te stellen voor wat betreft het verloop van de missie en de inhoud van de predikaties. Het aantal predikanten werd bepaald in verhouding tot de grootte van de parochie en de te geven sermoenen. De bedoeling van de predikanten was de totale bekering van de zondaars te bekomen door hen te wijzen op de grote waarheden van het geloof. Ook werd een terugkeer tot de praktijk van de sacramenten en traditionele devoties beoogd.
De missie eindigde meestal met de oprichting of vernieuwing van een broederschap. Dan was er ook het drukwerk. De "Gedenkenis of Gedachtenis der Heilige Zending" kon een gewoon gebedsbriefje zijn of zelfs een kleine catechismus. Het bevatte algemene richtlijnen als aansporing tot het bidden, het bijwonen van de godsdienstoefeningen, het vluchten van de gelegenheid tot zonde en het regelmatig te biecht gaan. Op het einde van de missie werd ook een missiekruis opgericht als blijvende vermaning voor de parochianen.
De missies werd bekroond met een processie. Deze vond plaats in de namiddag van de slotzondag en werd opgevat als een soort vernieuwing van de openbare getuigenis van het geloof. Ze werd door een grote menigte meegemaakt. Begeleid door de paters die de missie geleid hadden werd afwisselend gezongen en gebeden terwijl op een versierde wagen het missiekruis werd meegevoerd of gedragen.
Tot bestendiging van de vruchten van de missie gebeurde een jaar later de hernieuwing van de missie (6).

o
o o
o

Het is opvallend hoe nu geloofsdagen worden ingericht waar vroeger volksmissies werden gehouden. Het is niet toevallig dat een andere naam wordt gekozen.
De volksmissies van vroeger waren overwegend moraliserend en werd er gehamerd op verplichtingen op straf van zonde.
Nu wordt de nadruk gelegd, niet op de moraal of het recht, maar op ontmoeting ten huize van om het geloof zelf ter sprake te brengen (7).

Volksmissies te Okegem.

De eerste vermelding van een Heilige Zending of missie dateert van 1881. Hierover hebben we geen nadere inlichtingen.
We hebben wel meer gegevens gevonden over de volgende missies.

Van 12 tot 22 november 1889 werd de missie gepredikt door Paters Redemptoristen op verzoek van pastoor De Graeve. Er werden eeuwigdurende aflaten vergund aan het missiekruis dat op 22 november 1889 gewijd werd. In het Register van Ontfanc en Uytgaven is vermeld dat er toen 250 fr. uitgegeven werd voor de missie en de onkosten van de vernieuwing van de missie die in 1891 plaats vond liepen op 200 fr.

In 1900 werd de missie gepredikt door paters Redemptoristen op verzoek van pastoor Bické. De vernieuwing gebeurde in 1901. Dit staat te lezen op het prentje dat toen uitgedeeld werd. Het memorieboek vermeldt ook de namen van de paters predikanten Eerwaarde Paters De Ruyck en Marent. Evenals de vorige missie liepen de kosten op tot 250 fr. en voor de vernieuwing werd 200 fr. aangerekend.

In 1910 werd een missie gepredikt door de Eerwaarde Paters Rommelaer en D'Haese. Op het einde van deze missie werd een nieuw missiekruis gewijd dat aangekocht werd met de gelden die tijdens de missie werden geofferd. Het hing tot voor enkele jaren boven de communiebank.

De missie van 1920 werd gehouden van 14 tot 23 november en werd gepredikt door Eerwaarde Paters Redemptoristen Van Heybeeck en Libbrecht.

Parochie van OKEGEM

Gedachtenis der H. Missie

gepredikt van 14 tot 23 November 1920
door de Eerwaarde Paters Redemptoristen
B. Van Heybeeck en M. Libbrecht
op verzoek van Z. E. H. CNOCKAERT, pastoor.

Christene van Okegem wilt gij de vruchten van de H. Missie bewaren :

I. Gedenk dikwijls :

Dat gij op aarde zijt om uwe ziel zalig te maken. ziel gewonnen alles gewonnen. ziel verloren alles verloren.

Dat de dood u zal treffen, eerder dan gij het denkt, misschien op 't onverwachts : wat zal u alsdan de wereld baten.

Dat er in de eeuwigheid twee woonplaatsen zijn : de hemel voor de deugdzamen, de Hel voor de boozen. Gij moet kiezen.

II. Vlucht de gevaren van zonde :

De slechte makkers : zij zijn de moordenaars van uwe ziel.

De slechte lezingen : 't zijn vergiftige bronnen. aan welke gij zoudt drinken.

De slechte vermaken van de wereld, de danszaal, de gevaarlijke herbergen : daar verbergt de duivel zijne strikken.

III. Wees godvruchtig :

Bemin het gebed : bid 's morgens en 's avonds, hoor 's Zondags met eerbied de heilige Mis : wie bidt, wordt zalig.

Bemin Jezus: ontvang Hem dikwijls in de H. Communie : daar is de onderpand der eeuwige zaligheid.

Bemin Maria ; draag haren H. Scapulier, bid haren Rozenkrans, blijf getrouw aan de drij Wees Gegroeten 's morgens en 's avonds ; Een dienaar van Maria zal niet vergaan.

Drukkerij Van Luntschoot, Jette-Brussel.

Gedachtenis der H. Missie

gepredikt te OKEGEM
van 25 November tot 8 December 1931
door de Eerw. Paters Redemptoristen
L. TITS en A. VERCRUYSSE
ten verzoeke van E. H. K. CNOCKAERT, Pastoor.

Christene zie, wat gij de vruchten van de H. Missie bewaren

I. Gedenk :

Dat gij op aarde zijt om uwe ziel zalig te maken : *ziel gewonnen, alles gewonnen, ziel verloren, alles verloren.*

Dat de dood u zal treffen, eerder dan gij het denkt, misschien op 't onverwachts : *wat zal u alsdan de wereld baten?*

Dat er in de eeuwigheid twee woonplaatsen zijn : de Hemel voor de deugdzamen, de hel voor de boozen. *Gij moet kiezen.*

II. Vlucht de gevaren van zonde.

De slechte gezellen : *zij zijn de moordenaars van uwe ziel.*

De slechte lezingen : *'t zijn vergiftige bronnen aan welke gij zoudt drinken.*

De slechte vermaken van de wereld, de gevaarlijke cinema's en danszalen : *daar verbergt de duivel zijne strikken.*

III. Wees godvruchtig.

Bemin het gebed : bid 's morgens en 's avonds, hoor 's Zondags en ook in de week de H. Mis, woon het lof bij. *Wie bidt wordt zalig.*

Bemin Jezus : ontvang hem dikwijls in de H. Communie *daar is het onderpand der eeuwige zaligheid.*

Bemin Maria : draag haar Scapulier, bid haren Rozenkrans, blijf getrouw aan de drie Wees-gegroeten 's morgens en 's avonds. Wees lid der godvruchtige genootschappen. *Een dienaar van Maria zal nooit vergaan.*

GEDACHTENIS
aan de
HEILIGE ZENDING
gepredikt in de parochiale kerk van
OKEGEM.
door de
E.E.P.P. Capucienen Hubertien en Paschasius,
van 11 tot 19 Januari 1947
op aanvraag van
Z. E. Heer Pastoor, Van Vreckem.

God dienen en onze ziel zalig maken is onze groote levenstaak.

Daartoe moeten wij Gods geboden onderhouden ; daarom moeten wij de zonde en de gevaarlijke gelegenheden van zonde vluchten.

ECHTGENOOTEN, vervult in trouw al wat het huwelijk van U vraagt.

OUDERS, geeft aan uw kinderen een door-kristelijke opvoeding, gesteund op uw eigen goed voorbeeld.

JONGELIEDEN, eert vader en moeder. Houdt U fier, houdt U rein.

KRISTENEN, waakt en bidt ; geen dag zonder gebed en offer. Geen Zondag zonder de H. Mis.

Geen maand zonder Biecht en Communie.

Leeft in rechtvaardigheid, eendracht en liefde, als ware kinderen van God.

Heilig Hart van Jezus, ons toekome uw rijk.

H. Antonius, bid voor ons.

† "Vrede op aarde
aan de mensen van goede wil"

Kristus is geboren en gestorven om uw onsterfelijke ziel te redden.
Hij vraagt aan U goede wil.
Hij verzekert U Zijn genade en sterkte uw leven lang.

DAAROM : geen dag zonder gebed,
geen Zondag zonder H. Mis,
meer biechten, meer kommuniceren,
weest trouwe leden van H.Hartbond.

ECHTGENOTEN : vervult in liefdetrouw al wat het huwelijk van U vraagt.

OUDERS : geeft aan uw kinderen het goede voorbeeld en een kristelijke opvoeding in een katholieke school. Bidt samen de paternoster.

JONGELIEDEN : eert vader en moeder,
houdt U rein en fier.

GIJ ALLEN :
vlucht de gevaarlijke gezelschappen,
de schunnige films,
de verdachte dansgelegenheden
en slecht befaamde buizen,
de ongezonde lezingen.

Dit predikten U met Gods genade
en Maria's bijstand op aanvraag van
Z.E.H. R. De Rijcke, Pastoor van OKEGEM,
De Paters Missionarissen
Bruno Paschaas en Gildard
Minderbroeders-Kapucijnen

tijdens de H. MISSIE
van 10 tot 20 november 1955.

Uitg. De Troy, Okegem

In 1931 werd een missie gepreekt door de Eerwaarde Paters Redemptoristen L. Tits en A. Vercruysse van 28 november tot 8 december.

Van 11 tot 19 januari 1947 werd een missie gepredikt door de Eerwaarde Paters Capucijnen Hubertien en Paschasius.

In 1955 werd een missie verzorgd door de Eerwaarde Paters Capucijnen Bruno, Paschaas en Gildard van 10 tot 20 november.

De laatste missie had plaats van 2 tot 16 december 1962 en werd gepreekt door de Eerwaarde Paters Gildard, Erik en Fridolien.

Van 1 tot 16 november 1986 werden er Geloofsdagen gehouden op onze parochie. Deze dagen van bezinning en gebed werden reeds van in 1985 ernstig voorbereid op verscheidenen vergaderingen van het parochiaal beraad.
In elk huis werd een programmakalender afgegeven waarin voor elke dag een zinvolle tekst stond.
Pater Smeets en pater Segers verzorgden niet alleen de predikaties maar ook de gespreksavonden, de ziekennamiddag en de grote verzoenings-avond.

VOETNOTEN.

(1) R.A.G., Abdij Ninove, nrs. 107-108. Pachtboek van de goederen en heerlijke renten van de cure van Okegem.

(2) DEFOORT, H. : Broederschappen in de Kortrijkse Sint-Martinuskerk in de 17de en 18de eeuw. De Leiegouw, 1986, p. 10 en volgende.

(3) ART, J. : Kerkelijke structuur en pastorale werking in het bisdom Gent tussen 1830 en 1914. Standen en Landen, 1977, pp. 245-246.

(4) DE BROUWER, J. : Bijdrage tot de geschiedenis van de kerkelijke instellingen en het godsdienstige leven in het Land van Aalst tussen 1621 en 1796. Deel IV, p. 867 en volgende.

(5) DE SMET, S., s.j. Over de Sacramentsprocessie. In Tijdschrift voor Liturgie, 65ste jg. (1981), nr. 4, pp. 241-247.

(6) ART, J. : Kerkelijke structuur en pastorale werking in het bisdom Gent tussen 1830 en 1914. Standen en Landen, 1977, pp. 199-240.

(7) DE HAES, P. : De parochie : beperkingen en kansen. Collationes, 13de jg., nr. 3, p. 437.

III. PAROCHIALE VERENIGINGEN EN WERKGROEPEN.

Congregaties van de Heilige Agnes en Onze-Lieve-Vrouw.

Volgens bisschop Bracq vormde de congregatie de grondslag van een gezond parochiaal leven en was ze het middel bij uitstek om alle misbruiken via de vrouwelijke bevolking op de parochie uit te roeien.
Reeds onder bisschop Delebecque werden verscheidene verenigingen ter ere van Onze-Lieve-Vrouw opgericht. Mgr. Bracq trachtte er op iedere parochie van het bisdom Gent tot leven te wekken en hij gaf aan deze verenigingen een sterk militant karakter. Dit blijkt uit de instructies van 1871 waarin hij de oprichting van een congregatie sterk aanbevool.
De activiteiten van de congregatie bestonden in een wekelijkse of maandelijkse instructie en gebedsoefening o.l.v. een geestelijke. Deze vergadering stond open voor alle ongehuwde vrouwen van de parochie die van goed gedrag en zeden waren. De leden dienden een scherpe onderlinge controle uit te oefenen ; misstappen zoals het bezoeken van herbergen en het bijwonen van danspartijen konden tot uitsluiting leiden.
De uitbouw van dit vrome verenigingsleven had duidelijk zijn weerslag op het aantal intredingen bij de zustercongregaties.

o
o o
o

De congregatie van Onze-Lieve-Vrouw moet in Okegem gesticht zijn rond 1875. Ze heeft bestaan tot 1954 want tot november van dat jaar is er een kasboek bijgehouden.
In het archief van de parochie zijn slechts sporadisch gegevens te vinden over deze vereniging. Voor dit rapport hebben we ons alleen kunnen steunen op enkele feiten die genoteerd staan in het Memorieboek en op mededelingen van oud-congreganisten.
Vooreerst moeten we er u attent op maken dat er een duidelijk verschil bestond tussen de congregatie van de Heilige Agnes en deze van Onze-Lieve-Vrouw. De congregatie van de Heilige Agnes (kleine congregatie)

CONGREGATIE
DER
Onbevlekte Ontvangenis
VAN
MARIA.

Ingericht te Okegem.

vereenigd met de
ROOMSCHE-HOOFDCONGREGATIE

J.B.L. Hemelsoet, bij St Baats, Gent.

De dagen der belooning zijn aangekomen.
Osu IX. — 7.

✝

Bid voor de Ziel
VAN JUFVROUW

BARBARA COVENS,

prefekte der Congregatie van O. L. Vr.; lid der Derde Orde van den H. Franciscus; der Broederschappen van 't H. Hert; van 't H. Sacrament en van den H. Antonius, geboren te Okegem, den 9 Maart 1829 en aldaar godvruchtig in den Heere ontslapen, den 24 September 1901, voorzien van de H.H. Sakramenten der stervenden.

Zij wandelde in de eenvoudigheid des herten, stelde geene ongerechtigheden voor hare oogen, haatte de overtreders van Gods wet, en verkeerde nooit met dezen die bedorven van hert zijn. Psalm. c.

Allen die haar naderden bewonderden haar levendig geloof en grondige godvruchtigheid. Troosten en helpen was haar grootste geluk. De schoonheid van uw huis, o Heer, heeft zij bemind en de woonplaats uwer glorie. Psalm xxv.

Hare gedachtenis zal niet vergaan, want zij heeft eene getuigenis in hare goede werken.
Eccl. xxxix — 13. Tim. V. — 10.

O Maria, gij waart mijne sterkte in mijne zwakheden, mijn troost in mijne droefheid, mijn toevlucht in mijne ellenden, en gij zijt de hoop mijner zaligheid.

Mijn Jezus, barmhertigheid. (100 dagen aflaat).

Zachtmoedig Hert van Maria wees mijn heil.
(300 dag. aflaat.)

R. I. P.

De plechtige uitvaart, gevolgd van de begrafenis zal plaats hebben te Okegem, den Zaterdag 28 September, om 9 uren, en 's Maandags nadien, om 6 uren, de Namis.

Druk. Annessens, Ninove.

GEDACHTENIS
AAN DE
RETRET

Gepredikt op aanvraag van **Z.E.H. Cnockaert**
door
E. P. J. DE SMET, Redemptorist
van 5 tot 8 December 1935

Jonge Dochter Congreganiste,

Gij bezit drie kostbare schatten: *Uw geloof, Uw hart en uwe zuiverheid.*

Om ze ongedeerd te bewaren:

1° Vlucht de gevaren welke deze schatten bedreigen: vermijd sommige vergaderingen en gezelschappen, herbergen, danszalen, cinema's, vroegtijdige, eenzame en lange verkeeringen. - Woont getrouw de vergaderingen der Congregatie bij.

2° Bid veel: ga dikwijls, ja dagelijks — als 't kan — ter H. Tafel.
Vergeet nooit de drie Wees-gegroeten, 's morgens en 's avonds.
Bid gaarne den Rozenkrans, draagt het Scapulier.

Mijn goede Moeder Maria: geleid me op m'n levensbaan . . .

H. Jozef, bid voor mij.

H. Theresia, leer mij ootmoedig, nederig en zuiver zijn.

was bedoeld voor de meisjes die hun eerste (vóór 1910) of plechtige communie gedaan hadden en voorbereid werden om in de "grote" congregatie opgenomen te worden. Deze groep meisjes werd begeleid door zuster overste van de kloosterschool. De vergaderingen hadden dan ook maandelijks plaats in een lokaal van de school. In de processie stapten deze jonge congreganisten op bij hun patrones de Heilige Agnes.
Rond de leeftijd van 15-16 jaar werden de jonge congreganisten opgetekend in het register van de congregatie van Onze-Lieve-Vrouw. Dit gebeurde waarschijnlijk met een kleine plechtigheid op het feest van Onze-Lieve-Vrouw-Lichtmis. We leiden dit af van een bewijs van inschrijving van een jonge congreganiste die op 2 februari 1911 ingeschreven werd en toen ca. 15 jaar oud was. Dit intredebewijs is ondertekend door de bestuurder pastoor J. Cnockaert, de prefecte V. Van Damme en de secretaris P. Grijseels. Dit trio zal destijds het bestuur van de congregatie uitgemaakt hebben. Bij het raadplegen van onze reeks doodsprentjes ontdekten we dat juffrouw Barbara Covens als prefecte in 1901 overleed. Zij moet waarschijnlijk de eerste prefecte van de congregatie geweest zijn. Ook Josephine Maria Van Holder is tot aan haar dood (9 juli 1946) prefecte geweest en werd opgevolgd door Delphina Van Cotthem.
Bij hun intrede in de congregatie werd aan de congreganisten heel wat opgelegd. Als dagelijkse oefeningen kregen ze op : 3 maal een Weesgegroet bidden ter ere van Onze-Lieve-Vrouw, het morgen- en avondgebed godvruchtig opzeggen en een ernstig gewetensonderzoek doen. Ze waren ook verplicht maandelijks te biecht te gaan.
Er was ook een maandelijkse bijeenkomst geplant waarop de proost het godsdienstig woord hield. Die vergadering ging door op de eerste zondag van de maand na de vespers. Van hen werd ook gevraagd dagelijks in het lof aanwezig te zijn tijdens de mei- en oktobermaand. Tijdens de meimaand werd dagelijks met de schaal rondgegaan ten voordele van de congregatie. (In 1952 werd nog 1 750 fr. rondgehaald). Elke dag werd in het lof tijdens de meimaand Marialiederen gezongen door de congreganisten. De grote dag van de congregatie was 8 december, het feest van Onze-Lieve-Vrouw-Onbevlekt Ontvangen. Op die dag werd de mis opgedragen voor het geestelijk en tijdelijk welzijn van de leden. In de namiddag was er een plechtig Lof waarin er een sermoen gehouden werd. Daarna deden de nieuwe congreganisten hun opdracht en kregen het blauwe halslint met zilveren kruisje opgelegd. De daarop volgende zondag konden alle congreganisten na de vespers gaan aanzitten aan een rijkgevulde koffietafel. Op die plechtigheid werd meestal hulde gebracht aan de

jubilarissen.
In Herinneringen aan Okegem II staat op bladzijde 13 een mooie foto afgedrukt waarop zowat 150 congreganisten staan. Hij werd genomen ter gelegenheid van een feest van de congregatie dat in 1929 plaats had. Op de eerste rij zitten naast het bestuur een zevental jubilarissen. Van oudsher bestond het gebruik dat de congreganisten het geklede Mariabeeld, dat onder een troon stond, in de processie droegen. De draagsters droegen boven hun wit kleed het blauwe lint.
Bij de uitvaart en begrafenis van een congreganiste werd het blauwe lint met kruisje of het baarkleed gelegd. Enkele congreganisten droegen de kist naar de kerk en de overigen stapten mee op in de lijkstoet.

Nog enkel bijzondere feiten die we uit het Memorieboek noteerden :

- Op 17 november 1904 werd een Triduum gegeven door Pater Denis s.j. n.a.v. het 50-jarig bestaan van het feest van Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen. Op 8 december werd de kerk speciaal verlicht door "heren van Brussel".

- Op Onze-Lieve-Heer-Hemelvaart 1929 namen de congreganisten deel aan de bedevaart die gehouden werd naar de grot van Poelk.

- Van 5 tot 8 december 1935 werd voor de congreganisten een retraite gepredikt door pater J. De Smet s.j. (zie gedachtenisprentje hiernaast).

Als bijvende herinnering aan het bestaan van de congregatie is er :

- de standaard van de congregatie, die gemaakt is van blauw fluweel en met gouddraad bestikt. In het midden is er een prachtig beschilderd medaillon.

- het glasraam vooraan in de linkerzijbeuk waarin Maria de Onbevlekte in een medaillon afgebeeld is. Dit glasraam is volgens de inscriptie geschonken in 1907 na de vergroting van de kerk.

Congregatie van de Heilige Aloysius.

Deze vereniging werd in 1896 gesticht op onze parochie en was bedoeld Om de jongens die hun plechtige communie gedaan hadden nog wat godsdienstonderricht te geven.
Er werd vergaderd na de vespers van de tweede zondag van iedere maand.
U zult heel goed begrijpen dat veel jongens vooral in de zomermaanden op het appel ontbraken.
Bij het begin van W.O.-II is met deze activiteit gestopt.

Eucharistische Kruistocht (E.K.).

De E.K. had als aanvankelijke bedoeling de veelvuldige kindercommunie te propageren. Ze groeide in korte tijd uit tot een grootse beweging die zich tot doel stelde zowel kinderen als volwassenen een optimale vorming tot christelijk leven te bieden. Rond 1920 werd Averbode een centrum voor de aldaar gestichte E.K. Priester Edward Poppe heeft op deE.K.-gedachte ingespeeld en is er de grote bezieler van geworden.

In januari 1920 verscheen te Averbode voor 't eerst Zonneland, dat bedoeld was als tijdschrift voor de leden van de E.K. Eigenlijke en blijvende bezieler hiervan is pater Vanmaele geweest (1890-1968). Heel wat publicaties en tijdschriften hebben vooral in de vooroorlogse periode bijdragen aan de E.K. gewijd.
In 1968 werd de E.K. omgevormd tot Werkgroep voor Levensverdieping.
Ook te Okegem is, naar zegspersonen beweren, vóór W.O.-II voor de E.K. geijverd. In het bijzonder werd aan de kinderen die hun Eerste Communie gedaan hadden vergaderingen gehouden waarin hun bijkomend godsdienstonderricht werd verstrekt. Zelfs in de gemeenteschool werd in de jaren 20-30 hiervoor actie gevoerd.

Missienaaikring - De Missiebietjes.

Deze kring gesticht te Okegem in 1932 had als bijzondere bedoeling de missies van de Paters Minderbroeders te helpen. Zuster Madeleine die in de dertiger jaren bestuurster van de kloosterschool was had een kring van jonge meisjes rond zich geschaard die zich vooral bezighielden met naaiwerk voor de missies. Ze kwamen hiervoor regelmatig in een klaslokaal van de school samen.
In Herinneringen aan Okegem II staan op blz. 14 twee foto's afgebeeld waarop telkens een twintigtal meisjes gekiekt staan.

Bonden van het Heilig Hart - Kerk en wereld.

Door bemiddeling van pater R. Mathieu s.j., propagandist van Kerk en Wereld in Oost-Vlaanderen, kregen we een copie van enkele bladzijden uit het manuscript van pater Brouwers s.j. Die werkt momenteel aan een boek over het residentiehuis van de paters Jezuieten te Mechelen waar het algemeen secretariaat van de Heilige Hartbonden gevestigd was en nog is.
We hebben dus eigenlijk de primeur waarvoor we de paters zeer erkentelijk zijn.

°
° °
°

Ontstaan.

De Bonden van het Heilig Hart zijn eigenlijk ontstaan in de residentie van de paters Jezuieten te Gent, waarvan de overste, P. Victor Van de Put, de stichter dient genoemd te worden. Te Gent was in de residentie in 1896 een retraitehuis voor werklieden opgericht door P. Van de Put. Dit retraitehuis kende dadelijk een groot succes. Weldra werd iedere week een retraite ingericht. Zo hadden er, in 1911, 42 retraites plaats

BOND VAN HET H. HART

Wijk Ute Nr 44

M Jr Ode Kunst Paula

Straat, Nr .....

GEACHT MEDELID,

Aanstaande Zondag heeft ter ere van het H. Hart onze maandelijkse betoging van eerherstellende Kommunie plaats.

Wij rekenen stellig op uw tegenwoordigheid. Vriendelijk verzoek deze kaart mede te brengen en in de kerk af te geven.

HET BESTUUR.

Ga, zo mogelijk, 's Zaterdags te biecht. Dank U!

WIJK ..... nr ..... JAAR 19.....

M _____

_____, n' _____

DE H.HART-BOND NODIGT U UIT TOT DE EUCHARISTIEVIERING VAN AANSTAANDE ZONDAG

voor de biecht wordt u verwacht op zaterdag

januari	februari	maart	april	mei	juni
juli	augustus	september	oktober	november	december

Ontvingen de Eremedalie van de Bond, voor 25 jaar plichtsgetrouw ijveraarswerk:

de heren : BAEYENS ALBERT
DE DIER JOZEF
GIES ALBERT
VAN BONTAEL AIME

Ontvingen het Erediploma voor 25 jaar trouw lidmaatschap :

de heren :
Anthoens Alfons
Asschericksx Jules
Baeyens Gerard
Baeyens Henri
Baeyens Henri, Nestor
Bozaert Jan-Baptist
Bourgeois Gerard
Bourgeois Victor
Buydens Firmin
Chiau Maurits
Cobbaert Albert
Cobbaert Cyriel
Cobbaert Petrus
De Bodt August
De Boitselier Firmin
De Brabanter Albert
De Brabanter Maurits
De Bruyn Evarist
De Dier Marcel
De Kempeneer Jozef
De Roeck Emiel
De Saeger Kamiel
De Saeger Petrus
De Strooper Frans
Gies Jozef
Heyman Albert
Leemans Philemon
Van den Bosch Felix
Van den Broeck G.
Van den Brande Daniel
Van den Spiegel Cl.
Van de Perre Frans
Van de Perre Leo
Van de Perre Robert
Van de Perre René
Van der Perre Germ.
Van der Speeten Cyr.
Van der Speeten Jan
Van der Speeten J.
Van der Speeten Karel
Van Droogenbroeck P.
Van Isterdael Clement
Van Snick Achiel
Van Snick Jean
Vernaillen Albert
Vernaillen Henri
Vernaillen Jozef
Vernaillen Leo
Vernaillen Marcel
Vernaillen Petrus
Vernaillen Piet
Wauters Edmond
Wittenberg Jozef

Okegem 11 juni 1967

BONDSLIED

I.

O Heilig Hart, met vlammengoed omstraald,
Gij zijt Meester en Koning der tijden.
Uw Rijk staat vast, omdat Gij zegepraalt
Door uw lieid' en uw bloed en uw lijden.
Wij erkennen U dan als onz' wettigen Vorst.
En de kreet onzer trouw dreune hier uit onz' borst :

Ref : O Jezus Hart, wij zijn uw zonen,
krachtig van wil, sterk in getal.
Dat zijn wij en dat zullen wij tonen
Overal, overal !

II.

Wij hebben U ons eeuwoord verpand
Toen wij vrij in den Bond zijn getreden.
Een man van eer doet ook zijn woord gestand
Tot hij moedig de strijd heeft doorstreden.
Daar alleen voor uw troon, in de hemel o Heer,
Daar alleen leggen wij onze wapens eens neer.
Ref :

Drukkerij Excelsior, koster, Okegem.

voor een totaal van 1664 retraitanten, meestal arbeiders, milicians, Xaverianen en boeren. Tijdens de Eerste Wereldoorlog konden zulke retraites niet plaats hebben, maar onmiddellijk daarna werden ze met veel ijver herbegonnen, zodat men in 1925 reeds 29 retraites kon inrichten voor 1277 retraitanten.

Om de vrucht van de retraite te bestendigen stichtte de overste P. Van de Put, in 1897 een genootschap onder de naam 'Bond van de vrienden van het Heilig Hart', waarvan de leden ook ipso facto ingeschreven waren in het 'Apostolaat des Gebeds'. De bedoeling was de volharding te bewerken bij de oud-retraitanten en deze ook aan te zetten om apostelen te worden voor het retraitewerk. Op een bepaalde zondag, iedere maand, kwamen de leden bijeen in de congregatiekapel, waar zij een Mis met preek bijwoonden en hun consecratie aan het Heilig Hart vernieuwden. Er waren om te beginnen 30 leden, maar dat getal zou in enkele jaren aanzienlijk toenemen : in 1898 waren er reeds 300, en in 1920 was hun getal tot 600 gestegen en waren de leden over verschillende gemeenten verspreid. Voor deze leden werd maandelijks het 'Bondsgazetje' uitgegeven, terwijl bovendien nog een ander blad 'Orgaan van den Bond der Vrienden van het Heilig Hart' naar alle oud-retraitanten werd gestuurd.

P. Van de Putte werd nu in 1899 naar Lier overgeplaatst en daar organiseerde hij eveneens arbeidersretraites met de daarbij horende groepen van volharding. Geholpen door P. Hardy en een paar andere paters slaagde hij erin talrijke volhardingsbonden te stichten in het aartsbisdom Mechelen en in Limburg. Nu werd echter weldra de doelstelling van deze verenigingen gewijzigd : men zou de oud-retraitanten van eenzelfde parochie vormen tot apostelen om alle mannen tot het christelijk leven op te wekken, m.a.w. de deuren van de volhardingsbond werden wijd opengezet om alle mannen van goede wil uit de parochie daarin op te nemen.

Zo ontstonden, in ontwikkeling van de volhardingsgroepen, de Bonden van het Heilig Hart, die een vlugge uitbreiding kenden. In 1914 bestonden in het aartsbisdom Mechelen alleen reeds 180 Bonden van het Heilig Hart met 30 000 leden.

Na de Eerste Wereldoorlog (P. Van de Put was in 1919 gestorven) werden deze Bonden op vastere grondslagen gevestigd door P. Hardy die te Mechelen overste van de residentie was geworden, op 7 november 1920. Hij was diocesaan moderator van het Apostolaat des Gebeds en een vurig

ijveraar voor de devotie tot het Heilig Hart van Jezus, wat hij dadelijk bewees door op 1 januari 1921 de residentie van Mechelen plechtig aan het Heilig Hart toe te wijden, een toewijding die ieder jaar op 1 januari zal herhaald worden.

Een speciaal jaar, dat hier vermelding verdient, is 1923 omdat in dit jaar in de Mechelse residentie het nationaal secretariaat der Bonden van het Heilig Hart tot stand kwam. Het was duidelijk dat er een centraliserende organisatie moest komen, nu op zoveel plaatsen in heel het Vlaamse land Bonden waren ontstaan. Een nationaal secretariaat werd dan gevestigd in de Mechelse residentie en op 21 februari 1923 officiëel door kardinaal Mercier erkend. P. Jozef Hardy was de eerste 'promotor generalis'. Hij ging in 1924 een eerste hulpsecretariaat oprichten te Kortrijk. In 1928 volgden de hulpsecretariaten te Alken en te Gent. Rond 1930 kwam een Waals secretariaat tot stand te Brussel, met hulpsecretariaten te Doornik en te Luik.
Toen in 1935 de mannenbonden nagenoeg in alle parochies tot stand waren gekomen, werden ook de vrouwenbonden ingericht. Op korte tijd hadden deze die van de mannen ingehaald en op sommige plaatsen zelfs overvleugeld.
De actie van al die Bonden was gecentraliseerd in het nationaal secretariaat te Mechelen, dat gevestigd was in het lange gebouw tegenover de kerk.

Providentiëel kregen toen de Bonden een man aangewezen om dat secretariaat behoorlijk in te richten en de werking te organiseren, P. Jozef Meeus, die in 1921 tot de communiteit der Mechelse residentie was toegetreden. Dat hij daartoe de aangewezen man was, had hij reeds duidelijk bewezen door zijn actie in Engeland tijdens de oorlog. Gedurende 35 jaar zal hij, eerst onder P. Hardy en na diens overlijden te Kortrijk op 15 december 1928 als promotor generalis de organisatie der Bonden op reusachtige wijze ontwikkelen, want hij bezat een onvermoeibare werkzaamheid, een ontembaar doorzettingsvermogen en een buitengewoon organisatorisch talent.

Eerst zorgde hij voor medewerkers, de paters van de andere diocesane secretariaten. Om bij hen de ploeggeest te onderhouden, richtte hij geregeld promotorenvergaderingen in te Mechelen. zijn zorg ging dan verder naar de plaatselijke bestuurders : voor hen liet hij <u>Maandelijkse Mededelingen</u> verschijnen in druk en gaf daarin steeds zijn zakelijke richtlijnen. Later, toen dit ook onder de ijveraars werd

verspreid, volgde het blaadje Inter nos, dat meer theoretische bestuurs-problemen besprak. Langs Orate Fratres vroeg hij gebeden aan de kloosterlingen. Voor de ijveraars voorzag hij af en toe een recollectie, en voor de leden de zogenaamde Bondsdagen, terwijl hij ze met hun gezinnen rechtstreeks bewerkte door het Bondsblad.

Ook ging hij voort de maandbriefjes te verspreiden met de uitleg der maandelijkse pauselijke intentie. Zijn vondst was het, gekleurde platen te laten maken die voor het volk deze intentie illustratief voorstelden. Ze werden sindsdien in verscheidene talen en landen overgenomen. Hij zorgde zelfs voor een zangboek, hij die geen noot muziek kende, want hij had begrepen welk een macht samenzang voor het volk betekent ; en zo ontstonden Hoog de Harten, dat de honderdduizenden exemplaren werd uitgegeven, en het meer uitgebreide Sursum Corda, dat het zangboek werd van ontelbare kerkkoren en jeugdkoren in de colleges.

Om aan de mannen meer christelijke fierheid bij te brengen, organiseerde P. Meeus grootste manifestaties : in 1925 een Romebedevaart met 500 man en een manifestatie met 10 000 mannen in de kathedraal te Antwerpen. Bij de toewijding van West-Vlaanderen aan het Heilig Hart in 1926 kwamen 30 000 mannen te Brugge bijeen ; bij de toewijding in Limburg in 1928 defileerden te Hasselt 40 000 bondsleden, en bij de sluiting van het Katholiek Congres te Mechelen, in 1930, defileerden op onberispelijke wijze 100 000 mannen voor de kerkelijke overheid, een prestatie die zelfs officieren van het leger met verbazing sloeg.

De Bonden namen ook met talrijke afvaardigingen deel aan grote internationale feesten, zoals de Eucharistische Congressen : naar Carthago in 1930, naar Budapest in 1938, naar Dublin in 1932 ; tweemaal trok men op bedevaart naar Kevelaar.

De bedrijvigheid van het secretariaat beperkte zich niet tot de eigen belangen, maar steunde ook op de niet geringe wijze andere werken zoals : Missie-actie, Zedenadel, het Paviljoen van het Katholiek Leven op de tentoonstelling van 1935 te Brussel, het Werk der Vlamingen in Frankrijk, de Heilig Hartbonden in het Waalse gedeelte van het land en andere naburige gebieden, en dit alles met de uitgave van talrijke geestelijke boeken en boekjes op duizenden exemplaren verspreid.

De kern van deze reusachtige werking was de residentie van Mechelen, waar de generale promotor P. Meeus verbleef, bijgestaan ter plaatse door twee of drie paters en door de paters promotoren in de diocesane

secretariaten : Brugge, Gent en Limburg (14).

°

° °

°

Heilig Hartbonden te Okegem.

Mannenbond.

Deze bond werd op 29 november 1942 gesticht op verzoek van pastoor Van Vreckem en met medewerking van pater Arts s.j.

Als schrijver (secretaris) werd Albert Baeyens aangesteld die heel wat schrijfwerk te verrichten kreeg. Hij werd bijgestaan door een groep wijkmeesters of ijveraars die elk voor een wijk van de parochie verantwoordelijk waren. Ze moesten o.m. elke maand de aanwezigheids-kaarten persoonlijk aan hun respectieve leden overhandigen. De Bondsmis, die op de tweede zondag van iedere maand opgedragen werd door de Bonds-proost werd in den beginne stipt bijgewoond. De mis die begon om 8 u., werd verzorgd door de bondsleden, die de ons nu nog bekende Volksmis zongen. De tekst hiervan werd geschreven door Pater Monden s.j. en Arthur Meulemans was de toondichter. Een grote groep mannen zat samen in de middenbeuk van de kerk en tijdens de mis was er de algemene communnie, waarbij ieder lid zijn aanwezigheidskaart persoonlijk aan de secretaris gaf. Bij het einde van de Bondsmis klonk uit volle borst het Bondslied "O Heilig Hart ...".
Na de mis stipte de secretaris de leden die hun kaart afgegeven hadden aan in het "Getrouwheidsregister" en kon onmiddellijk de stand van zaken opmaken.
Op de bestuursvergadering die elke maand vóór de Bondsdag gehouden werd, gaf de secretaris een kort relaas over het bijwonen van de mis en kregen de ijveraars de kaarten van hun leden mee evenals de Bonds-bladen.
We betreuren ten zeerste dat het archief van de mannenbond verdwenen is. We kregen gelukkig ook een copie van enkele jaaroverzichten uit de eerste periode die de secretaris diende op te maken en naar het Diocesaan Secretariaat opstuurde.

In het verslag van het jaar 1942 (jaar der stichting) staat dat de bond startte met 198 leden. Het jaaroverzicht van 1945 biedt ons al meer interessante details o.m. dat het aantal leden gestegen is tot 277. Hiervan zijn 235 leden "zeer oppassende leden" d.w.z. dat ze slechts eenmaal in dat jaar de bondsmis niet bijgewoond hebben. In 1946 bereikte de mannenbond met zijn 294 leden een hoogtepunt qua aantal.
De grafiek die U op volgende bladzijde vindt laat ons verder toe de beweging van het ledenaantal te volgen. We zien dat er vanaf de vijftiger-jaren een regelmatige daling is. In 1964 zakt het aantal leden zelfs beneden de score van het startjaar. Vanaf 1967 werden mannen- en vrouwenbond in één bond samengevoegd.
In het verslagboek waarin August De Bodt vanaf 1966 tot op heden van alle bestuursvergaderingen een beknopt verslag neerschreef, vonden we nog enkele opmerkelijke feiten die we U graag meedelen.

- De bondsbetoging (aanwezig zijn in de Bondmis) werd in november 1966 maar door slechts 56 % van de leden meer bijgewoond. Er was dus na meer dan 20 jaar werking al een sterke terugval.

- Op de jubileumviering van 11 juni 1967 (de mannenbond bestond toen 25 jaar) overhandigde pater Loyens s.j. aan 4 ijveraars een eremedaille voor 25 jaar plichtsgetrouw ijveraarswerk en aan 54 leden het ere-diploma voor 25 jaar trouw lidmaatschap.

- Bij het overlijden van een bondslid werd een metalen kenteken op het grafkruis aangebracht.

- Elk jaar werd op de laatste zondag van november een mis opgedragen voor de overleden bondsleden (zowel mannen als vrouwen). In die mis werd een gedachtenisprentje uitgereikt.

- De Bond beschikte over een Bondsvlag die uit zijde vervaardigd is. Opvallend is dat er twee jaartallen opstaan, nl. 1942 en 1947. Het eerste jaartal kunnen we verklaren, nl. de stichting van de Mannen-bond. Het jaartal 1947 stelt ons echter voor problemen. We zijn geneigd te zeggen dat toen de Vrouwenbond gesticht is, maar dat is pas in 1949 gebeurd. Misschien heeft dit iets te maken met de officiële overhandiging van de vlag.

Aantal leden Bonden H.HART

M.B. mannenbond

V.B. vrouwenbond

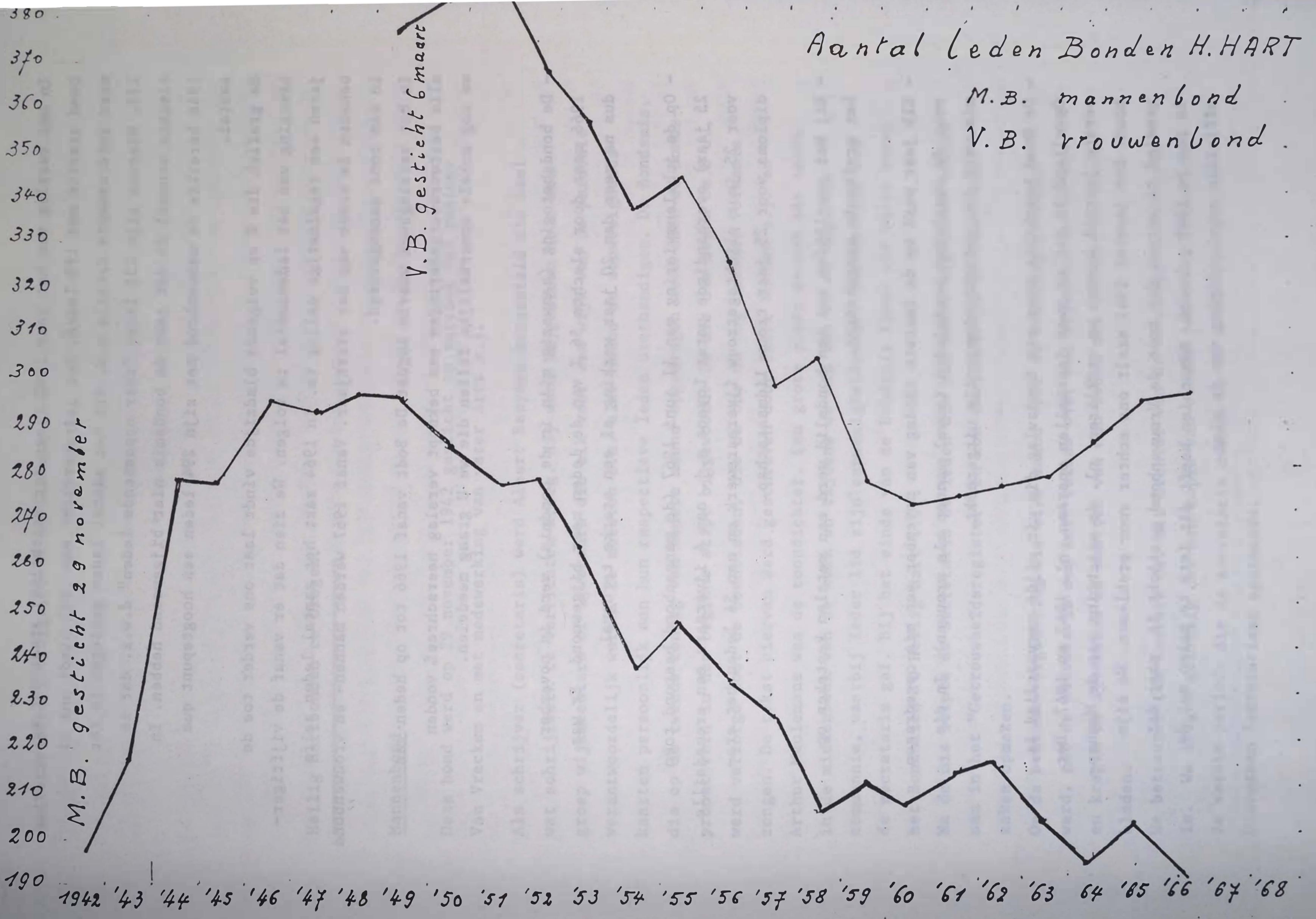

Vrouwenbond.

Vooraf moeten we zeggen dat het archief van deze bond volledig in het parochiearchief bewaard wordt en dat we hieruit heel wat gegevens gepuurd hebben.
De "getrouwheidsregisters" zijn zeer stipt bijgehouden vanaf 1949 tot 1968. Van 1949 tot mei 1965 werden ze bijgehouden door Germaine Broeckaert en vanaf juni 1965 tot eind 1968 werd dit werk gedaan door Marie-Thérèse Van der Speeten.
Ook zijn de jaaroverzichten bewaard ; die geven ons een duidelijk beeld van de getrouwheid der leden in de bondmis. Verder is er nog het verslagboek van de bestuursvergaderingen waaruit een en ander te sprokkelen viel.
Volgens het eerste register (1949) werd voor de goede werking van de Bond de parochie in 10 wijken opgedeeld die door wijkmeesterssen of ijveraarsters bediend werden. De pioniers waren : Helene Duyck, Margriet Gies, Irma Van den Broeck, Maria De Weghe, Maria Van Muylem, Maria Van de Perre. Deze 10 medewerksters moesten toen samen 374 leden bezoeken ; dit maakt 30 à 40 leden per wijk.
In de loop van de jaren werd er nog een wijk aan toegevoegd en zijn nog andere ijveraarsters gekomen.
De wijkmeesteressen werden elke maand op de bestuursvergadering verwacht die doorging in de pastorie op de maandagavond die de Bondmis voorafging.

De Bondmis werd gehouden op elke eerste zondag van de maand om 6.30 u.
Ze werd verzorgd door de bondsleden.
Het aantal leden zien we van 1949 (374 leden) tot 1951 (387 leden) stijgen om dan tot 1965 (278 leden) ieder jaar terug te lopen. Van 1966 tot 1968 is er opnieuw een lichte stijging waar te nemen. Ook het gemiddeld aantal communies dat in de bondmis uitgereikt werd kende een gestadige daling : 90 % in 1949, 75 % in 1965.
Interessant vonden we de samenstelling van de bond die de secretaresse in 1953 opstelde. Ze vergeleek hierbij het aantal vrouwen van de parochie met het aantal leden van de Bond.

		parochie	bond
ongehuwden	14-25 jaar	175	100
gehuwden	20-50 jaar	110	90
gehuwden	+ 50 jaar	150	94
weduwen & ongehuwden	+ 25 jaar	130	83
		565	367 of 65 %

In 1963 lag die verhouding enigszins anders : er waren slechts 276 vrouwen (+ 14 jaar) lid van de Bond op 605 kerkgaande vrouwen of nog slechts 45,6 %.
In het parochieblad verscheen in 1967 volgende mededeling :

"De Heilige Hartbonden hebben zoveel jaar geijverd om het gelovige volk tot een verzorgd eucharisitsch leven te brengen. Ze willen zich aanpassen aan de noden van de tijd. Aan de bondsleden zowel mannen als vrouwen wordt gevraagd één zondag per maand te offeren en te bidden voor de grote intenties van de Kerk".

De Bondmis werd vervangen door een "Bondszondag" d.w.z. dat in elke mis de bondsplicht kon worden vervuld en mannen en vrouwen konden deze dag samen vieren. In de plaats van het Bondsblad verscheen er in 1967 een nieuw maandblad voor de leden met als titel "Kerk en Wereld".

In de missies van 30 november 1968 kwam pater Mathieu spreken over de vernieuwing en aanpassing van de Heilig Hartbonden.
Vanaf 1969 verviel de bondskaart, waarop maandelijks de aanwezigheid in de Bondsmis werd aangetekend en werd door een gebedskaart vervangen.
In 1969 sloten 232 gezinnen zich aan en van dan af was er nog één bondsdag voor mannen en vrouwen, de zg. Bondszondag voor de Wereldkerk.

Vanaf 1969 sprak men van de "Bond van Kerk en Wereld". Het bestuur hiervan bestond uit zo'n twintig verantwoordelijken die heel wat andere taken op de parochie op zich namen.
Tot eind 1976 was Marie-Thérèse Van der Speeten secretaresse-schatbewaarster.
Vanaf 1977 tot 1984 nam Raf De Smet tie taak op zich en vanaf 1984 is Godelieve De Saeger hoofdverantwoordelijk voor 'Kerk en Wereld'.
In 1977 waren er 203 gezinnen aangesloten bij 'Kerk en Wereld' die maandelijks ofwel het blad ofwel de gebedskaart door een wijkverantwoordelijke

bezorgd kregen. In 1988 waren er dit 216. De bestuursleden worden maandelijks verwacht op de bestuursvergadering waar allerlei aangelegenheden van de parochie besproken worden. Ook worden ze uitgenodigd jaarlijks naar de recollectie te gaan om wat geestelijke bagage op te doen.
Maken momenteel deel uit van het bestuur : Elvire Van der Speeten, Lutgart Van Kerkhove, Maria Sorgeloos, Elvire De Dier, Maria Van der Gucht, Godelieve Vernaillen, Marie Van de Perre, Godelieve De Saeger, Francine Baeyens, Nicole Appelmans, Christiane Vernaillen, August De Bodt, Albert Gies, Alfons Van Isterdael, Achiel Anthoens en Eric Santuliano.

Boerinnenbond - K.V.L.V.

De Belgische Boerinnenbond is in 1911 gesticht te Leuven. Om bij te dragen tot de opleiding, opvoeding en ontvoogding van haar leden organiseerde de Boerinnenbond talloze vergaderingen om de leden niet alleen op huishoudelijk maar ook op algemeen menselijk vlak bij te scholen. Daar zijn ook nog naast het traditioneel kerstfeest, groepuitstappen bijgekomen. Zoals alle verenigingen kende de Boerinnenbond ook hoogte- en laagtepunten.
In 1973 werd de benaming "Boerinnenbond" gewijzigd tot "Katholiek Vormingswerk van Landelijke Vrouwen" afgekort K.V.L.V. De jongste jaren kon deze groepering zich verheugen in de toetreding van opvallend veel jonge vrouwen.
In "Mededelingen" 2de jg (1977) blz. 101-102 schetsten we zeer sumier het ontstaan en historiek van de Boerinnenbond - K.V.L.V. te Okegem die in 1977 haar twintigjarig bestaan vierde. Bij dat verslag kunnen er nog enkele bijzonderheden aan toegevoegd worden.
De Boerinnenbond stuurde elk jaar een lid als afgevaardigde van de afdeling op bedevaart naar Lourdes. De reis werd bekostigd met de opbrengst van de lotenverkoop op het kerstfeest. Ook trokken de gildeleden regelmatig elk jaar naar Oostakker op bedevaart. In 1961 bestond de Boerinnenbond vijftig jaar en in dat jubeljaar werd een grote jubelviering op touw gezet te Leuven waar de gilde van Okegem goed vertegenwoordigd was. In dat jubeljaar gingen vijf leden mee met de grote Lourdesbedevaart.
Op 14 december 1967 werd het tienjarig bestaan van de gilde gevierd

in de nieuwe stemmige feestzaal die pastoor Houtman in de Kloosterschool had laten inrichten.
Het twintigjarig bestaan van de Boerinnenbond (K.V.L.V.) die sedert 1973 een naamwijziging had ondergaan, werd op 11 april 1977 gevierd en het zilveren jubileum van het bestaan van de vereniging op 12 april 1982. Denk nu maar niet dat K.V.L.V. alleen maar feestte. Niets is minder waar. De laatste jaren stond het programmablad van elk werkjaar bol van de activitetien : info-avonden, kooklessen, bezinningen, bedrijfsbezoeken, ontspanningsavonden, uitstappen. De eendagsreizen naar Parijs en Den Haag waren toppers.
K.V.L.V. trad tijdens het pastoraat van E.H. Van Avermaet buiten haar werkkring. Onder de regie van de pastoor werden blijspelen en toneelspelen voor het grote publiek opgevoerd, o.a. Voor hete Vuren, Romance rond ART. 17, enz. Het succes van de opvoeringen drong zelfs tot buiten de parochiegrenzen door en de toneelgroep moest zelfs een toneelavond te Nieuwerkerken gaan verzorgen.
Magda de Deyn is sedert 1967 ononderbroken voorzitster van de vereniging van de vereging die momenteel 130 leden telt, en wordt in haar bestuurstaak geholpen door secretaresse Magda Wittenberg, en door 10 wijkmeesterssen. Deze zijn : Josée Baeyens (is tevens schatbewaarster), Emilienne De Rijck, Yolande Scheerlinck, Maria Van de Perre, Marie-Jeanne Neuckermans, Godelieve Vernaillen, Rita Bourgeois, Myriam Sonck, Magda De Gieter, Thérèse De Cocker.

Kristelijke Bond van Gepensioneerden - K.B.G.

Over de eerste tien jaar van het bestaan van deze vereniging schreef de toenmalige secretaris Germaan Van de Perre een verslag dat in Mededelingen jg. 5 (1980) op blz. 126-128 afgedrukt staat. Volledigheidshalve willen we nu een terugblik werpen op het verloop van de volgende jaren waarin de Bond zijn activiteiten nog sterker uitbreidde. De hobbywerking gaat onverdroten verder onder de kundige leiding van Angèle De Saeger en Mariette Vernaillen. Een bewijs dat deze groep al heel wat handwerk vervaardigd heeft is geleverd op het Dorpsfeest van augustus 1988 waar de hobbyclub bijna een heel lokaal vulde met zeer kunstzinnig handwerk. In het Nieuwsblad van 30 augustus 1988 verscheen een foto waarop de twee leidsters gekiekt staan vóór hun stand. De leden van de hobbyclub komen tweemaal per maand samen in "het Fonteintje" (lokaal O.C.M.W.) om allerlei technieken aan te leren en uit te wisselen. Er wordt aan doorstopwerk, lacet-, haak- en macramé-

werk en tientallen vormen van borduurkunst gedaan.
Een drietal jaren geleden lanceerde K.B.G.-Okegem het idee om met de meest kwieke leden in groep volksdansen aan te leren. Tijdens de wekelijkse repetitie wordt een repertoire ingeoefend van plezante dansen en groepsdansen. De bedoeling is samen op een aangepaste manier in beweging te blijven. Initiatiefneemster was Maria Van de Perre. Nu wordt de groep begeleid door Paula Delaey en Rosa Nuyts en oefenen ze elke maandag in het Buurthuis. De dansgroep trad telkens met succes op bij de Dorpsfeesten die in '86, '87 en '88 gehouden werden.
Het jaarprogramma 1988-1989 bevat een heel gamma gevariëerde activiteiten. Er zijn Steek-er-wat-van-op-vergaderingen, hele en halve dagreizen, bezinningsnamiddagen, Kerst- en Paasvieringen en koffietafels geprogrameerd. Er is minstens één activiteit per maand voorzien, in sommige maanden zelfs meer dan één. Naar men mij vertelde woont slechts 50 % van de aangesloten leden (160 in 1988) deze activiteiten bij, wat spijtig is.
De leden kunnen ook elke maandag- en woensdagnamiddag ongestoord een kaartje leggen in het stemmig lokaal van het O.C.M.W. in de Fonteinstraat. Wie dus beweert dat de K.B.G. weinig doet voor zijn leden, doet de waarheid sterk geweld aan.
Om de kas wat te spijzen wordt er ieder jaar een wafelenbak en -slag gehouden voor de parochie. Iedereen kan dan proeven van de heerlijke wafelen die nog smaken zoals in grootmoeders tijd.
Het bestuur van K.B.G. is in de loop der jaren gewijzigd. Als voorzitter fungeert de nog krasse Richard Gies die door een hele ploeg medewerkers bijgestaan wordt. Maria Van de Perre is secretaresse en Marcel Vernaillen schatbewaarder. Elvire De Dier en Henri Van den Haute fungeren als ondervoorzitter(ster) en Nelly Van der Elst, Maria Van Muylem, Julia Broeckaert, Alice Verpaelst, Simone Van den Bosch, Leonie Cosijns zijn als wijkmeesteressen de schakel tussen bestuur en leden.

Kristelijke Werknemers Beweging - K.W.B.

Deze vereniging is de jongste telg van onze parochiale groeperingen en werd opgestart in december 1986 op verzoek van pastoor Van Avermaet die van mening was dat er ook een degelijke vereniging voor de mannen moest bestaan.
Op 17 januari 1987 werd een eerste vergadering belegd waarop over een eventuele oprichting van K.W.B. gesproken werd. Hierop waren alle

mannen uitgenodigd die belangstelling hadden voor een initiatief dat gegroeid was uit de geloofsdagen.
23 januari 1987 moet eigenlijk beschouwd worden als de stichting en start van de K.W.B. te Okegem. Er vond op die avond een ontmoetings-receptie plaats van alle mensen die wilden meewerken op het vlak van vorming en ontspanning van werknemers. Er werd ook door de aanwezigen gezocht naar wat er op dat stuk kon verwezenlijkt worden te Okegem.
Op 29 maart 1987 vergaderde reeds een kerngroep van mannen die besloten verdere contacten te leggen met vrienden en kennissen. Deze groep van kernleden werd op de volgende vergadering uitgebreid met een wijk-meestersploeg die het jaarprogramma 1987-1988 vastlegden. Op dat programma dat reeds afgewerkt is, kwamen info-avonden voor, een boswandeling in het Neigembos, een debat over het verkeersprobleem te Okegem waarop politie, rijkswacht en de verantwoordelijke schepen hun zegje deden, vogels beluisteren, enz...
Op het programma 1988-1989, dat ook al gedeeltelijk afgewerkt is, staan een aantal hoogst interessante activiteiten als een wandeling in de Hoge Venen, een info-avond over kunst of kitsj waarop vele mensen heel wat kennis opgestoken hebben over "echte" kunstvoorwerpen.
Er zit dus een goede vaart in K.W.B.-Okegem die momenteel al een 60 leden telt.
Willy Cornelis is voorzitter van de plaatselijke K.W.B. en wordt geassisteerd door secretarissen Herman Brantegem en Herman Van Tricht en schatbewaarder Cyriel Eylenbosch.
Als wijkmeesters zijn er : Frans Gies, Johan Allaer, Paul Ronsyn, Raf De Smet en Victor De Leenheer.

Jeugdverenigingen.

Ook op het vlak van het verenigingsleven voor de jeugd liet men zich op onze parochie niet onbetuigd.
Vóór en na W.O.-II was er een bloeiende K.A.J.- en V.K.A.J.-afdeling.
Vanaf de vijftiger jaren zijn de CHIRO-jongens gestart en zijn momenteel nog in volle actie.
De meisjes-CHIRO liet vooral in de zestiger en zeventiger jaren van zich horen.
De historiek van deze jeugdgroeperingen vindt men terug in Mededelingen 5de jg. (1980).

K.A.J.	blz. 26-34
V.K.A.J.	blz. 34-42
CHIRO-jongens	blz. 19-23
chrio-meisjes	blz. 24-25

<u>CHIRO Sint-Antonius</u>.

Een kleine tien jaar geleden werd in "Mededelingen" het ontstaan en de werking van Chiro Sint-Antonius uit de doeken gedaan.
Ondertussen heeft deze jeugdgroepering hoogten en laagten gekend.
De leidersploeg werd reeds verschillende malen afgelost en er waren perioden dat het ledenaantal flink daalde.
Maar telkens werd er geknokt voor het behoud van de Chiro die er elke keer weer bovenop kwam.
Momenteel staat elke zondagnamiddag van 14 tot 17 u een leidersploeg klaar om 35 jongens op te vangen en hen te vermaken met allerlei spelen die zowel binnen als buiten gehouden worden.
De Chiro richt ook nog allerlei activiteiten in om de financiën wat op peil te houden. Zo zijn er de kaartavonden in de winter, de chiro-feesten in de vakantiemaanden juli of augustus en de wafelenbak die met Allerheiligen gehouden wordt.
Het hoogtepunt van het werkjaar is het bivak. Daar dit jaar het 30-jarig bestaan van de Chiro gevierd wordt, is er aan iets extra gedacht, nl. het bivak te houden in Hadewijck-Lechtal Oostenrijk van 19 tot 30 juli. Om dit alles te kunnen bekostigen wordt er nog een reuze-tombola

ingericht.
De leiders hopen dat de Chiro nog vele jaren mag bestaan zodat de Okegemse kinderen van hun jeugd een prachttijd kunnen maken.
De 35 jongens die momenteel aangesloten zijn bij de Chriro zijn in vier groepen onderverdeeld : de Aspi (5), de Kerels (9), de Toppers (8) en de Rakkers (13).
Ze worden geleid door hoofdleider Hans Heyvaert die zes leiders in zijn dienst heeft : Jo De Leeneer, Rudy Helpers, Peter De Strooper, Frank De Pauw, Luc Impens en Eric Bellemans.
Deze groep leiders kan ook rekenen op de morele steun van Chris De Bodt die als volwassen begeleider hen met woord en daad bijstaat.

Werkgroepen nà 1965 - Parochie in actie.

Na Vaticaan II (1962-1965) is er veel veranderd in de samenleving maar vooral binnen de Kerk. De herderlijke taak van de pastoor onderging een verandering van verzorgingspastoraal door de kerkelijke bedienaar naar een bewustwording dat de zending van de Kerk op alle christenen rust en dat de herderlijke taak samen met de leken diende uitgeoefend te worden. Bij de leken groeide er een nieuwe geloofsdynamiek en ze engageerden zich in de Kerk en in de samenleving.
Het sluimerende parochiale leven kwam vanaf 1965 stilaan opnieuw tot bloei. Een actieve José Houtman die toen de herderstaf overnam was de stuwende kracht achter dit fenomeen.
Hij was doordrongen van een diepe pastorale bezorgdheid voor de parochie. Deze pastoraal vertoonde een brede waaier van allerhande activiteiten. Er groeide op de parochie het bewustzijn dat de pastoor niet alleen verantwoordelijk is voor het religieuze gebeuren. Op vele gebieden namen leken belangrijke taken op zich als b.v. catechese, ziekenzorg, welzijnszorg, enz.. . Dit gaf het ontstaan van vele werkgroepen die momenteel nog altijd actief zijn.

Voor het samenstellen van historiek en werking hiervan hebben we ons vooral gebaseerd op de parochiale mededelingen die vanaf 1965 wekelijks in het Parochieblad verschenen en ook op de verslagen van het parochiaal beraad. We konden ook rekenen op de gewaardeerde hulp van twee medewerksters.

Parochieraad - Parochievergaderingen.

Parochiaal beraad - Stuurgroep.

In 1966 deed pastoor Houtman langs het parochieblad een dringende oproep. Personen die inzake kerkelijk en parochiaal leven goede ideeën hadden konden zich bij hem aanmelden. Een tiental personen waren bereid met de pastoor samen te werken en deze groep werd parochieraad genoemd. Onder leiding van de pastoor wou deze werkgroep de wensen van de parochianen in de mate van het mogelijke verwezenlijken en dit met de steun van vele goedwilligen.
Behoorden tot de parochieraad : Zuster Christine, Rosa Van Nerom, Marie-Thérèse Van der Speeten, Josée Van Damme, August De Bodt, Gustaaf, Piet en Leo Vernaillen.
Die raad bleef tot de jaren tachtig functioneren.
Pastoor Houtman, in samenspraak met de parochieraad, begon de kerkelijke vernieuwing met het organiseren van parochiale vergaderingen, waarop heel wat interessante zaken aan bod kwamen. Zo werd b.v. op de eerste vergadering de taak van de priester en de leek in de kerk behandeld, waarop een geanimeerde bespreking over dit onderwerp volgde.
Op deze parochiale vergaderingen die minsten een tweetal keer per jaar plaats hadden kwamen heel wat eminente sprekers hun visie over een bepaald onderwerp uiteenzetten. We sommen er enkele op :

Dom Ambroos Verheul : Liturgische vernieuwing ;

E.H. Becaus : Moeten wij nog biechten ?

Wieske van Maele : Wat gebeurt er met het geld van Broederlijk Delen ?

Die parochiale vergaderingen boden aan de parochiale gemeenschap het best de gelegenheid om haar inzichten en wensen tot uitdrukking te brengen. Die vergaderingen zijn ook een aanleiding geweest van de oprichting van werkgroepen.

Pastoor Van Avermaet gaf aan deze twee parochiale organen een andere wending. De naam parochiale vergadering werd veranderd in parochiaal beraad. Zijn bedoeling was dat een groep parochianen een paar maal per jaar zou samenkomen om van gedachten te wisselen over het parochiaal leven. Er zou samen gedacht worden om tot echte samenwerking te groeien.

Het eerste parochiaal beraad ging door op 9 juni 1982.
Op deze parochiale beraden, die in de kloosterzaal doorgingen, werden in de loop van de volgende jaren heel wat parochiale initiatieven en projecten besproken en vorm gegeven als b.v. bijbelavonden, kruisbezinning, Christus-avonden in voorbereiding op de geloofsdagen, wijkwerking en wijkgesprekken over "Waarom christenen geloven".

Vanaf 1984 omringde de pastoor zich met een aantal personen die samen met hem de parochiale beraden zouden voorbereiden. De pastoor noemde deze kern een Stuurgroep, die regelmatig vergaderde in de pastorie. Behoorde tot die groep : Rosa Van Nerom, Maria Van de Perre, Piet Vernaillen en Jozef Van der Speeten.
Maria Van de Perre haakte een paar jaar geleden af en werd vervangen door Lieve De Deyn.

Parochiaal Zangkoor - Jeugdkoor.

Pastoor Houtman was in 1965 nog maar pas enkele weken geïnstalleerd te Okegem of hij deed reeds een oprroep tot de mannen om tot het zangkoor toe te treden. De repetities werden op vrijdagavond in de kerk gehouden. Enkele tijd later werden ook vrouwen uitgenodigd om naar de zangherhalingen te komen, die op dinsdagavond plaats hadden.
Eind september 1965 waren er op de algemene repetitie van het gemengd zangkoor reeds 39 leden aanwezig. Er werd ernstig geoefend om op Allerheiligen het gregoriaans van de hoogdag en een driestemmige mis te kunnen uitvoeren, wat met veel succes gebeurde.
In Herinneringen aan Okegem II (annalen 1978) staan twee foto's van het toenmalige zangkoor afgedrukt De eerste foto toont ons het koor tijdens een uitvoering. Op de tweede foto zijn de koorleden gekiekt. bij de achtergevel van de pastorie nadat zij de Eucharistieviering hadden opgeluisterd bij het afscheid van haar dirigent pastoor Houtman.
Wie aandachtig deze foto bekijkt komt tot de vaststelling dat de vrouwelijke leden met heel wat meer in aantal waren dan de mannelijke : er waren toen 19 zangsters en 11 zangers.
Op 5 jaar tijd had pastoor Houtman een koor opgericht dat met veel brio de plechtige missen op de hoogdagen en andere feesten opluisterde.
Tijdens het pastoraat van pastoor Van Daele zien we het koor dat dan geleid werd door Marcel Vernaillen, koster Gustaaf Vernaillen en Zuster Maria Martine stelselmatig afbrokkelen om allerlei redenen. Vermeldingswaard uit de periode 1970-1980 is de onderscheiding die koster Gustaaf

Vernaillen in 1979 kreeg om zijn 35 jaren dienst als koster en Richard Gies die de gouden medaille opgespeld kreeg voor zijn 60 jaren dienst als kerkzanger.
Pastoor Van Avermaet zal het zeer verzwakt zangkoor nieuw leven inblazen. Door zijn sterke inzet groeide het aantal leden, breidde het repertorium uit en kreeg het kansen om aan enkele grote activiteiten deel te nemen. Wij moeten hier aan toevoegen dat hij de laatste jaren een sterke steun kreeg van Marc Van den Borre die met vaste hand het koor leidde.

Vermoemensvaard zijn het optreden bij het pausbezoek (1985) te Gent, de T.V.-mis in Okegem (1986) en de koorconcerten die in 1987 en 1988 werden georganiseerd ten bate van Welzijnszorg.
Bij het optreden in de T.V.-mis traden de koorleden voor het eerst in uniform op.
Het eerste koorconcert had op vrijdag 10 april 1987 plaats en werd voledig door mensen vanOkegem verzorgd. Verleenden hieraan hun medewerking : het zangkoor en het jeugdkoor, o.l.v. Marc Van den Borre en de Koninklijke Fanfare 'Eendracht is Macht' o.l.v. R. Van Imp.
Op het programma stonden een religieuze canon en polyfonische werken (Haendel, Bach, Beethoven) en ook moderne werken en jeugdliederen.
Op 30 december 1988 werd een kerstconcert verzorgd door koor en jeugdkoor samen met een groep jonge instrumentalisten Dit concert was uiterst fijn verzorgd en zeer hoogstaand.
Het koor maakte zich niet alleen op de parochie verdienstelijk maar trad ook reeds buiten de parochiegrenzen op. Op 29 juni 1988 trad het samen met het Denis Dalton Koor uit Soweto (Zuid-Afrika) in de kerk van Sint-Katharina-Lombeek op op uitnodiging van het plaatselijk Sint-Jozefskoor.
Het koor dat reeds geruime tijd opgeleid en gedirigeerd wordt door Marc Van den Borre heeft ook een bestuur. De bestuursploeg is samengesteld uit : Pastoor Callebaut, koster Gustaaf Vernaillen, Marc Van den Borre, Lutgart Van Kerkhove, Zuster Patricia, Bea Ardans, André Van de Perre en Patrick Ots.
De leden van het zangkoor zijn :

Vrouwen : Gerda Ardans, Gerarda Baeyens, Liesbet Boriau, Leen Coppens, Leonza De Coninck, Lieve De Deyn, Magda De Gieter, Peggy Gies, Anne-Marie Spitaels, Denise Van Nuffel, Godelieve, Odette, Simonne en Rita Vernaillen, Gertrude Vetsuypens, Magda Wittenberg.

Mannen : Willy De Kock, Geert De Schrijver, Richard Gies, Omer Meyskens, Mark Van Cauteren, Jan Van der Speeten, Kris Van der Straeten, Frans Van Holsbeek, Luc Van Isterdael, Leo Vernaillen.

Jeugdkoor en instrumentaal ensemble.

Dat een kleine parochie als Okegem ook nog over een jeugdkoor en een groep jonge muzikanten beschikt mag als een luxe beschouwd worden.
Het jeugdkoor is in 1983 gegroeid uit een groep kinderen die catechese gevolgd hadden en waaraan pastoor Van Avermaet mis- en jeugdliederen aanleerde. De pastoor werd toen op het orgel begeleid door Marc Van den Borre en de repetities hadden op zaterdagvoormiddag plaats.
In 1984 liet de pastoor de zorg voor dit jeugdkoor aan Marc over die nu geassisteerd werd door organist Chris Van der Straeten.
Op een paar jaar tijd had dit koortje, dat ieder jaar leden aanwon, een zekere faam verworven op de parochie door het regelmatig opluisteren van jeugdmissen. In mei 1985 was het ook te Gent van de partij bij het pausbezoek en in maart 1986 hielp het de T.V.-mis opluisteren die vanuit onze parochie uitgezonden werd. Op 10 april 1987 nam het deel aan het eerste koorconcert en bracht op voortreffelijke wijze heel wat mooie jeugdliederen ten gehore.
1988 betekende echter de grote doorbraak. Het jeugdkoor werd aangevuld met een instrumentaal ensemble waarin een dwarsfluit, klarinet, twee gitaren, twee orgeltjes en een drumstel voorkomen.
Op 12 juni 1988 traden koor en ensemble op in het Buurthuis bij de officiële opening van de uitleenpost van de Plaatselijke Openbare Bibliotheek en kregen zelfs een goede pers.
Van 25 tot 28 augustus 1988 werd een driedaagse te Ronse gehouden waar vooral veel gerepeteerd en gemuciseerd werd maar ook aan ontspanning werd gedaan.
In december 1988 namen jeugdkoor en ensemble deel aan het tweede koorconcert waar ze evenals het "groot" koor hun steentje (nootje) bijbrachten voor het succes van deze avond.
We citeren nog graag de namen van zangeresjes die meezongen bij het laatste concert : Dorien Becqué, Ann Broekaert, Leentje Cornelis, Katrien en Sofie De Brucker, Sophie De Coster, Cindy De Meyer, Sandra en Sibilla Gies, Ann Neuckermans, Katrien Persoons, Carine en Nancy Sorgeloos, Lieve Timmermans, Debbie Van Schoors, Hilde Van Tricht, Nele en Leen Van Cauteren, Els, Francisca, Hilde, Johanna, Prisca en Sofie Vernaillen.
Bij het ensemble zijn : Katrien Vernaillen (dwarsfluit), Benny Servranckx (klarinet), Jan Van der Speeten en Mieke Ronsyn (gitaar); Tom Van Esbroeck en Carine Servranckx (orgel) en Tom Van Droogenbroeck (drum).

Werkgroep Catechese;

Toen E.H. Houtman in 1965 benoemd werd tot pastoor van onze parochie werd de catechese, die tot dan toe uitsluitend in handen was geweest van de parochiepriester, overgedragen aan leken. Marie-Thérèse Van der Speeten en Rosa Van Nerom voelden zich tot deze taak geroepen. Ingedeeld in twee groepen, jongens en meisjes, werden kinderen gedurende twee jaar voorbereid op het Heilig Vormsel. Tijdens deze voorbereiding werden de zeven sacramenten en de verschillende facetten van het christen-zijn beklemtoond. In de zeven weken die aan het Heilig Vormsel voorafgingen, werden de toekosmtige vormelingen driemaal in de week onderhouden over het sacrament dat ze weldra zouden ontvangen.

Deze tendens werd door E.H. Van Daele verder doorgetrokken toen hij in 1970 als parochieherder van Okegem werd aangesteld.
Samen met Zuster Patricia, Maria Van der Perre, Marie-Paule Cobbaert, Monique Ardans en Christiane De Saeger hield ook hij eraan dat onze 11-12-jarigen wekelijks de catechese zouden volgen. De zeven weken bleven gehandhaafd en de bestaande catecheseleerstof werd in een meer aantrekkelijke en didactisch meer verantwoorde vorm gegoten. Tijdens zijn mandaat werd ook de "nieuwe catechismus" opnieuw in gebruik genomen.

Met de aanstelling van E.H. Van Avermaet in 1981 wordt de catechese op onze parochie nieuw leven ingeblazen. De strenge scheiding jongens-meisjes wordt verbroken en heterogene catechesegroepjes met elk hun catechist krijgen wekelijks de kans om het rijke leven open te trekken en uit te diepen.
Met een vernieuwde catechistenploeg w.o. Zuster Patricia, Anne-Marie Spitaels, Denis Van Nuffel, Chris De Bodt, Marc Van Cauteren, Walter Van Geite, Chantal Sonck en Christiane De Saeger wordt geopteerd voor een ervaringsgerichte en maatschappijbevragende catechese.
Trouwens in de praktijk werd aangevoeld dat een docerende houding en een strakke theoretische benadering echt tekort schieten wanneer men kinderen mag helpen geloven. Vanuit de constatatie dat de bijbel een neerslag is van een katechetisch proces waarbij menselijke ervaringen gelovige ervaringen worden, wordt er getracht om datzelfde bijbelse proces in de parochiecatechese vorm te geven.

Vanuit deze overtuiging worden ook de jeugdvieringen verrijkt door meerdere sprekende elementen die binnen de parochiale catechese meer ruimte en aandacht kregen o.a. liederen en creativiteit.

Gelovige ervaringen die in de kring samen werden ontdekt, verdiept en geduid, mogen sprekend en verstaanbaar klinken in de biddende samenkomsten van de parochie.

Onder stimulans van E.H. Van Avermaet worden ook de "zeven weken" in een nieuw kleedje gestoken. Toekomstige vormelingen trekken op driedaagse om in een klimaat van samenhorigheid en vriendschap ingewijd te worden in de drie initiatiesakramenten : doopsel, vormsel en eucharistie.

Overtuigd dat het vormsel geen eindpunt is maar een nieuw begin wordt in de parochie ook gestart met de 'pluswerking'. Deze geloofsbegeleiding is er eerder op gericht dat jongeren zouden komen tot een keuze van verantwoordelijkheid en engagement.

Zowel de catechesewerking en de pluswerking worden door de pastoor en de catechisten in maandelijkse vergaderingen voorbereid en uitgediept. Tevens wordt er verschillende keren gepoogd aan volwassenencatechese te doen door ouders van toekomstige vormelingen uit te nodigen naar ouderavonden die eerder "vormingsavonden" zijn.

Op het gebied van catechese kunnen we zeggen dat E.H. Van Avermaet baanbrekend werk heeft verricht dat ook nu nog zijn vruchten draagt.

Vandaag staan vijf catechisten voor deze moeilijke maar dankbare opdracht. Zuster Patricia, Anne-marie, Marc, Chantal en Christiane blijven geloven dat hun inzet niet tevergeefs is.
Wellicht is dit hun geheim : ook als jongeren in hun leven maar één keer kunnen steunen op wat ze in de catechese beleefd hebben is ook voor hen de catechese niet zonder nut geweest.

<u>Werkgroep ziekenzorg</u>.

Op initiatief van de toenmalige pastoor E.H. Van Daele werd in Okegem gestart met het "Ziekenzorgwerk" op 6 februari 1971.
Heel wat mensen van de parochie werden aangesproken om regelmatig een bezoek te brengen bij enkele langdurig zieken of bejaarden die soms vereenzaamd achter hun gesloten deuren zitten. Het was verbazend hoeveel mensen deze "vergeten groep" telde.
De verantwoordelijken van het eerste uur droegen hun steentje bij om door een regelmatig kontakt met de zieken en bejaarden een vriend-

schapsrelatie te doen groeien in de parochie, om even troost en bemoediging te brengen bij mensen bij wie het met de gezondheid niet te best ging.
Tot deze eerste ploeg behoorden : Van Damme Clarisse en Cornelie, Vernaillen Piet, Baeyens Juliette, De Deyn Jan, Van de Perre Julia, Van der Kelen Irma, Van de Perre Willy, Van der Speeten Frans, Zuster Hubertine, Becqué Isabelle, De Troy Gerardine, Van Waeyenberghe Simonne.
De eindverantwoordelijke was Van der Perre Christiane.
Op de vergaderingen van Ziekenzorg werden nieuwe zieken gemeld. Iedere zieke kreeg het blad "Onder ons" en "De Wijnstok" thuis bezorgd door de verantwoordelijken.
Zieken van de parochie die een paar weken in de kliniek of het hospitaal in Ninove verblijven krijgen regelmatig bezoek van ziekenzorg.
Jaarlijks wordt een ziekennamiddag georganiseerd met een eucharistieviering in de kerk en nadien een gezellig samenzijn in de kloosterzaal.
Rond Kerstmis en Pasen wordt elke zieke of bejaarde met een attentie bedacht. In september gaat een bedevaartnamiddag door speciaal voor de zieken en andere belangstellenden ; meestal gaat deze trip naar Halle of Oostakker. Dit jaar kozen we een andere richting. Het werd een geslaagde namiddag in Geraardsbergen en omstreken. Tijdens de geloofsdagen in 1986 wou E.H. Van Avermaet ook ziekenzorg bij de activiteiten betrekken. Zo werd op zondag 9 november een enig mooie viering voor onze zieken uitgewerkt. Vele aanwezigen ontvingen toen de ziekenzalving. Nadien werd door de paters predikanten de ziekenzalving thuis toegediend aan hen die niet konden aanwezig zijn. Voor vele zieken waren dit "echt gelukkige momenten" waarop zij nu nog samen met de werkgroep ziekenzorg gaarne terugblikken.
Sinds september 1985 werd Rita Vernaillen hoofdverantwoordelijke van Ziekenzorg. Momenteel is de groep van de medewerkser : E.H. Pastoor Callebaut, Cobbaert Celestine, De Deyn Lieve, De Gieter Magda Matthijs Liliane, Van Eesbeeck Celestine, Van Herzele Rogette, Van de Perre Alma, Van der Perre Christiane, Vernaillen Godelieve, Vernaillen Odette, Vernaillen Piet en Wittenberg Magda.
Werkgroep ziekenzorg heeft zich onafhankelijk opgesteld omdat ze bereikbaar willen zijn voor alle overtuigingen.
Voor het financieren van onze werking werd oorspronkelijk jaarlijks een "penskermis" georgzniseerd. Reeds een paar maal werd de voorkeur gegeven aan een tombola om de steeds oplopende onkosten te dekken.
Telkens mochten we rekenen op de sympathie van gans de parochie. Bovendien

genieten we regelmatig van de spreekwoordelijke vrijgevigheid van de inwoners van Okegem.

Werkgroep Amos - Animatie Missie Ontwikeling Samenwerking.

Deze groep, gegroeid uit de werkgroep Parochiaal beraad, werd in januari 1985 opgericht met als doelstelling : het propageren, begeleiden en promoten van acties voor kerkelijke niet gouvernementele ontwikkelingshulp, o.m. Broederlijk Delen, Welzijnszorg, Pauselijke Missiewerken.
De werkgroep AMOS stelt zich niet alleen als doel "het verzamelen van fondsen voor ontwikkelingshulp" maar ook en vooral "het bewust maken", van de bevolking voor de noden van de Derde en Vierde Wereld.
In de werkgroep AMOS die op een paar jaren al heel wat gepresteerd heeft zijn volgende personen actief : E.H. Pastoor, Paul Ronsyn (secretaris-penningmeester), Zuster Patricia, Piet Vernaillen, Juliette Baeyens, Lutgart Van Kerkhove, Magda Wittenberg, Odette Vernaillen, Lieve De Deyn, Magda De Gieter, Roza Van Nerom, Godelieve Vernaillen, Godelieve De Saeger, Christiane De Saeger en Eric Santuliano.

Werkgroep Liturgie.

Op een van de eerste parochiale beraden werd de wens uitgedrukt dat er een werkgroep zou komen die de zorg van het liturgisch gebeuren op zich nam of allerlei suggesties zou doen.
Nadien werd het voorstel gelanceerd een groep samen te stellen uit vertegenwoordigers van alle groepen die iets met liturgie te maken hadden en die een drietal keer per jaar zou vergaderen. Op 17 november 1983 ging een werkgroep liturgie officiel van start en kwam samen om zich te beraden over liturgische problemen. Deze groep bestond uit : Juliette Baeyens, Omer Meyskens, Francine Baeyens, Leonza De Coninck en Rosa Van Nerom. Het lag ook in hun bedoeling verder te zoeken naar personen die iets voelden voor het liturgische gebeuren op de parochie en passende raad en hulp wouden bieden.
Deze werkgroep, die slechts een paar maal vergaderde, bracht niet de oplossing die men zocht.

Werkgroep bloemenschikking.

De meesten van ons zullen zich nog goed Zuster Christine herinneren die met heel veel toewijding de materiële kant van het kerkgebeuren ter harte nam. Op een parochiaal beraad werd gesuggereerd dat de zuster het niet meer alleen aankon en hulp nodig had. Zeker wat betreft het verzorgen van het decorum bij de eredienst. In 1982 kreeg zuster Christine dan efficiënte hulp van een tiental vrouwen die samen een werkgroep vormden en het werk onderling verdeelden. Van toen af kreeg het interieur van onze kerk een fleurig uitzicht en bij hoogdagen en andere feesten zorgden deze dames ervoor dat er ruikers bloemen voorhanden waren.
Zorgen momenteel voor de bloemschiking in de kerk : Rosa Van Nerom, Yolande Scheerlinck, Francine Baeyens, Lutgart Vernaillen, Juliette Baeyens, Christiane Vernaillen, Maria De Moortel, Anne-Marie Covens, Lieve De Deyn.

°

° °

°

In de slotpagina's van deze bijdrage willen we het nog hebben over twee belangrijke parochiale gebeurtenissen die in 1988 plaats hadden nl. het afscheid van pastoor Wim Van Avermaet en de aanstelling van E.H. Alfons Callebaut tot pastoor van onze parochie.
In het parochieblad van 10 januari 1988 verscheen het bericht dat de bisschop op 28 december 1987 pastoor Van Avermaet had benoemd tot pastoor van Laarne. Na zeven jaar intense werking diende de pastoor zijn parochie te ruilen voor de grotere parochie Laarne.
De Okegemnaars zagen hem met lede ogen weggaan maar toch wou de hele parochiegemeenschap op hartelijke wijze van hem afscheid nemen, wat op zaterdag 20 februari 1988 geberude. De dankavond werd ingezet met een Eucharistieviering die opgeluisterd werd door parochie- en jeugdkoor. Daarna stapten de talrijk opgekomen parochianen op naar de kloosterzaal waar Albert Baeyens en Piet Vernaillen dankwoorden in naam van de parochie uitspraken. Een diamontage belichtte enkele hoogtepunten

uit het zevenjarig pastoraat waarin de activiteiten van een vernieuwde parochiale visie vooral aan bod kwamen. Orgelpunt van deze dankavond was de uitvoering van het Vredeslied door beide koren. Als blijk van erkentelijkheid werden aan de pastoor niet alleen bloemen aangeboden, maar ook een prachtige ikoon, waarvoor hij welgemeend dankte. Na het officieel gedeelte van deze dankavond werd nog even nagepraat en probeerde de pastoor de vele aanwezigen persoonlijk te danken.

E.H. Van Aevermaet werd in Laarne op 13 maart 1988 tot pastoor van de Sint-Machariusparochie aangesteld die ca. 7.000 zielen telt en waar hij ook nog een medepastoor (onderpastoor) in zijn dienst heeft. Ook in Laarne zijn de leken al sterk geïntegreerd in het parochiale leven zodat hij ook daar de rol van stimulator en coördinator kan verder spelen. Wij wensen hem een vruchtbaar apostolaat.

Aanstelling van E.H. A. Callebaut.

Okegem diende niet lang te wachten op een nieuwe herder. In het parochieblad van 31 januari 1988 werd gemeld dat de bisschop E.H. Alfons Callebaut, onderpastoor van Melle, tot pastoor van Okegem had benoemd.
Een parochiaal feestcomité kreeg daarop de handen vol met de voorbereiding van de dubbele viering nl. de dankviering en afscheid van pastoor Van Avermaet en de aanstelling van E.H. Callebaut tot pastoor.
De bevolking werd uitgenodigd op de officiële aanstelling die op 27 maart 1988 (Palmzondag) doorging. Naar aloude gewoonte werd de pastoor opgewacht door de leden van de kerkraad aan de grens van de gemeente, einde Kattestraat, in de volksmond "Stoemp" geheten. Van hieruit werd hij, vergezeld van E.H. Deken en zijn twee getuigen, door de leden van de Kerkfabriek begeleid naar de kerk. De fanfare ging lustig musicerend deze groep voorop. Aan de kerk werd de nieuwe herder opgewacht en verwelkomd door burgemeester en schepenen van Ninove. De plechtige aanstelling gebeurde in de kerk zelf waar de voorzitter van de kerkfabriek vooraf de pastoor hartelijk welkom heette op zijn nieuwe parochie en de blijdschap en het vertrouwen van de parochiegemeenschap uitdrukte.
De kerk zat afgeladen vol voor de eucharistieviering die gecelebreerd werd door zeven priesters en opgeluisterd door de twee Okegemse koren. Ook een groot aantal Mellenaars was aanwezig. Om van hun "kapelaan" officiëel afscheid te nemen. Na de mis volgde nog een receptie in de zaal van de "toffe school" waar de nieuwe pastoor handen te kort had om de vele aanwezigen te begroeten.

E.H. Alfons Callebaut werd op 19 februari 1936 te Nieuwerkerken geboren. Zijn ouders Romain en Melanie Tas kwamen zich enkele jaren later te Denderleeuw vestigen.
Na de lagere school die hij in Denderhoutem liep, studeerde hij in het Sint-Aloysiuscollege van Ninove waar hij de Lagere Middelbare afwerkte. Op 15-jarige leeftijd werd hij geconfronteerd met de harde werkelijkheid van het leven en werd in een zagerij tewerkgesteld. Dit hield hij een jaar vol en deed vervolgens zeven jaar dienst bij de Posterijen (Brussel X) waar hij als postman bij de nachtploeg werkte.
In 1959 voelde hij zich geroepen tot het priesterschap en maakte in Kortrijk in het Don Bosco-instituut als late roeping zijn humaniora-studiën af. In 1962 trok hij naar het seminarie en werd op 6 juli 1968 te Gent door de bisschop tot priester gewijd. De volgende dag droeg hij te Denderhoutem zijn plechtige eremis op. De bisschop zond hem op 31 juli 1968 als kapelaan naar Kwatrecht en het jaar daarop (28 oktober 1969) werd hij als onderpastoor aangesteld te Melle waar hij 18 jaar lang zeer actief was.
Op 22 januari 1988 benoemde de bisschop hem tot pastoor van Okegem waar hij op 27 maart 1988 plechtig geïnstalleerd werd. In de ruime pastorie van Okegem die voor alle parochianen openstaat kon hij probleemloos zijn uitgebreide bibliotheek plaatsen die hij als bibliofiel had opgebouwd.

Jozef Van der Speeten

E.H. Wim VAN AVERMAET
was pastoor te Okegem
van 12 april 1981
tot 13 maart 1988.

E.H. Alfons CALLEBAUT
werd als pastoor van Okegem
aangesteld op 27 maart 1988.

DE BIBLIOTHEEK VAN OKEGEM : VAN "BOEKERIJ" NAAR UITLEENPOST.

Toen begin dit jaar bekend geraakte dat de Davidsfonds-bibliotheek door de stad Ninove zou overgenomen worden, hebben velen waarschijnlijk even de wenkbrauwen gefronst. Welke Okegemmenaar heeft immers tijdens zijn jeugd of zelfs nog later nooit de "boekerij" bezocht ? Haar uitstraling was dermate groot dat zij werkelijk een deel uitmaakte van het culturele leven van de gemeente. De overname vraagt dermate enige toelichting.

Vooraleer hierop echter dieper in te gaan, wensen we eerst de historiek van de bibliotheek nog even in herinnering te brengen.

In 1923 wordt voor het eerst melding gemaakt van een "openbare bibliotheek" in Okegem. In vergelijking met andere gemeenten is dit zeer vroeg. België hinkte immers op dat moment inzake lectuurvoorziening nog sterk achterop ten opzichte van andere landen zoals Nederland, Groot-Brittannië of de Scandinavische landen. Pas in 1921 werd een wet uitgevaardigd die de bibliotheeksector in ons land regelde (de zogenaamde wet-Destrée).

De aanwezigheid van een voor het publiek toegankelijke boekencollectie in Okegem, impliceerde daarom nog geen wettelijke erkenning ; het aantal boeken was onvoldoende en er was geen bevoegd bibliothecaris. Maurits Van Vaerenbergh offerde iedere week wel een deel van zijn vrije tijd op, maar bezat geen gelegaliseerd diploma. Gustaaf Van De Perre nam in 1930 het roer over. Hij ijverde er voor dat de bibliotheek (voluit genoemd "Boekerij Guido Gezelle-Okegem") door staat en provincie werd erkend en bijgevolg ook voor toelagen in aanmerking kwam. Nadat de activiteiten in 1942 waren stilgelegd, zetten Jozef Van der Speeten en Odilon Van der Elst vanaf 1948 zich in voor een heroprichting. Deze laatste verzorgde nog verscheidene jaren de uitleendienst. Na zijn benoeming tot hoofd van de gemeenteschool stopte hij met deze activiteit (1).

In 1965 rijpte bij het hernieuwde Davidsfonds-bestuur de overtuiging dat de gemeente opnieuw dringend nood had aan een bibliotheek. Begonnen met 500 boeken en enkele gammele rekken groeide de boekerij dank zij de talrijke inspanningen van de vereniging op korte tijd uit tot een volwaardige bibliotheek met 1 000 boeken in 1968 en duur bibliothecono-misch materiaal. In datzelfde jaar werd Roger Van Eeckhout als biblio-thecaris vervangen door Roger Chiau. Het was mede onder zijn impuls

dat een aanvraag tot erkenning werd ingediend. Deze erkenning gebeurde uiteindelijk op 29 december 1969. Dit betekende dat de "Vrije Openbare Bibliotheek" - zo luidde voortaan haar officiële naam - in aanmerking kwam voor subsidiëring. Vanaf 1 januari 1974 deed Georges Becqué dienst als bibliothecaris, een functie die hij gedurende een decennium met veel inzet vervulde. Patrick Praet nam uiteindelijk zijn plaats in.

In 1982 werden de statistische gegevens van de bibliotheek gepubliceerd (2). We vulden ze verder aan tot 1987.

Jaar	collecties	uitleningen	lezers
1968	1000	2220	125
1969	1382	2440	152
1970	1659	2575	190
1971	1828	2848	221
1972	2214	2882	243
1973	2414	2816	261
1974	2753	3092	278
1975	2948	4250	313
1976	3195	3754	334
1977	3419	3700	298
1978	3650	4235	279
1979	4000	4115	275
1980	4200	4297	265
1981	4394	4353	267
1982	4549	4225	257
1983	4709	3925	242
1984	4874	3725	213
1985	5008	3040	198
1986	5155	3030	196
1987	5263	2617	178

Uit deze cijfers blijkt duidelijk de gestage opgang van de bibliotheek tijdens de jaren zeventig. Niet alleen nam het aantal boeken jaarlijks

met enkele honderdtallen toe, maar ook kwamen steeds meer lezers over de vloer. Een hoogtepunt werd bereikt in 1975 en de periode 1978-1982 toen meer dan 4000 uitleningen werden gerealiseerd. Daarna ging dit cijfer in dalende lijn. De voornaamste verklaring hiervoor vormt de toenemende concurrentieslag met de Plaatselijke Openbare Bibliotheek (P.O.B.) van Ninove. Na de overname van de Sint-Joris-bibliotheek en de erkenning in 1982 kende de stedelijke bibliotheek een groeiend succes. Haar uitstraling beperkte zich niet alleen tot Ninove zelf, maar reikte ook tot in de deelgemeenten. Daarbij kwam dat de fusie van de gemeenten in 1976 de grenzen deed vervagen en op die manier de drempel naar de P.O.B. verlaagde. Het hoeft niet te verwonderen dat de Davidsfonds-bibliotheek hiertegen moeilijk kon optornen. De middelen waarmee ze moest werken waren voldoende om enkel in de basisbehoeften van de lezers te voldoen. Met staatstoelagen die gedurende jaren bijna onveranderd bleven en een beperkt leengeld van 2 frank per boek was het bijna onmogelijk om het publiek een verantwoord boekenaanbod te blijven aanbieden. Het was echter niet zozeer de teruglopende belangstelling die de overname noodzakelijk maakte. Het decreet betreffende het Nederlandstalig openbaar bibliotheekwerk van 19 juni 1978 voorzag immers een grondige wijziging in de tot dan toe stiefmoederlijk behandelde bibliotheeksector in Vlaanderen. De gemeenten kregen strengere eisen (inzake collecties, personeel, lokalen, etc.) opgelegd voor het oprichten van een openbare bibliotheek. het decreet hield echter ook in dat de vrije bibliotheken tot 31 december 1988 konden erkend en gesubsidieerd blijven. Deze overgangsmaatregel van tien jaar betekende een toegeving aan de verschillende ideologische zuilen die via hun culturele verenigingen nog steeds boekencollecties voor het publiek toegankelijk stelden. Een uitzondering werd gemaakt voor de bibliotheken van groot belang : dit waren instellingen men minimum 10.000 boekbanden en 30.000 uitleningen per jaar. Aan deze eisen voldeed de bibliotheek van Okegem niet. Concreet betekende dit dus dat zij vanaf 1989 niet meer in aanmerking kwam voor erkenning en subsidiëring (3).

Het Davidsfonds hakte daarom de knoop door en diende bij het stadsbestuur een aanvraag tot overname in. Artikel 15 van het decreet van 1978 bepaalde immers dat vrije bibliotheken, indien zij dat tenminste wensten, door de gemeenten waarin ze gevestigd waren, moesten overgenomen worden. Aangezien de P.O.B. van Ninove zich sinds enige tijd in een fase van gedeeltelijke decentralisering van haar werkzaamheden bevindt, zag de stad in deze overname geen bezwaar. Het Davidsfonds eiste en verkreeg dat de boekencollecties en het bibliotheconomisch

materiaal dat gedurende de laatste 15 jaar met eigen middelen werden aangekocht, zouden vergoed worden en dat de continuïteit van de lectuurvoorziening zou gegarandeerd blijven (4).
Op die manier werd de bibliotheek van Okegem na deze van Appelterre en Outer de derde uitleenpost van de stedelijke bibliotheek. De officiële opening ging door op 15 juni 1988 in het Buurthuis. Het geheel werd opgeluisterd door het parochiaal jeugdkoor en kreeg de medewerking van de schoolkinderen waarvoor een tekenwedstrijd werd uitgeschreven.

De eerste weken was de opkomst nog aan de lage kant, maar vrij vlug begon het te vlotten, zoals moge blijken uit de volgende cijfers (5) :

maand	jeugd		volwassenen		totaal	
	uit-leningen	be-zoekers	uit-leningen	be-zoekers	uit-leningen	be-zoek
juli	300	85	92	28	392	11
augustus	269	77	100	31	369	10
september	480	156	40	17	520	17
oktober	532	216	72	33	604	24
november	444	164	57	27	501	19
december	437	180	67	20	504	20
totaal	2462	878	428	156	2890	103

Zoals tijdens de voorbije jaren reeds merkbaar was, voelt vooral de jeugd zich aangetrokken door de bibliotheek. De positieve inbreng van de school is hieraan uiteraard niet vreemd. De volwassenen-afdeling wordt daarentegen minder vaak bezocht. Personen vanaf 18 jaar vinden duidelijk veel moeilijker de weg naar een boek. Dit weerspiegelt zich ook in het aantal inschrijvingen. Op een half jaar tijd bezochten 150 personen de bibliotheek. Dit betekent ongeveer 8 % van de Okegemse bevolking. Hiervan waren er 88 vrouwen en 71 mannen. Slechts 29 bezoekers zijn ouder dan 15 jaar. Tijdsgebrek, drempelvrees, onbekendheid of gewoon geen belangstelling ? Het antwoord hierop is niet zo duidelijk. Indien men de globale cijfers vergelijkt met deze van vóór 1988, dan is het toenemend succes van de Okegemse bibliotheek evenwel onbetwist-

baar.
De dienstverlening voor het publiek is dit jaar aanzienlijk uitgebreid. Vermits de stedelijke bibliotheek bezoldigd personeel kan tewerkstellen, vormt het geen probleem om de uitleenpost 4 uur per week te openen. Voortaan is hij geopend op woensdag van 14 tot 16 uur en op zaterdag van 10 tot 12 uur. Tevens fungeert hij vanaf september als schoolbibliotheek. Om de 14 dagen komen op de vrijdagvoormiddag 46 leerlingen op bezoek. Ook blijft de samenwerking met de K.C.V.L. (Katholieke Centrale Vereniging voor lectuurvoorziening) uit Sint-Niklaas gewaarborgd.
Driemaal per jaar stelt zij een wisselcollectie van ongeveer 500 titels ter beschikking die een interessante aanvulling betekent voor het bestaande boekenaanbod. Door de afhankelijkheid van de P.O.B. van Ninove is het interbibliothecair leenverkeer vergemakkelijkt. Het is dus mogelijk om in Okegem een boek aan te vragen dat zich in Ninove of bijvoorbeeld Antwerpen bevindt. Stippen we nog aan dat de uitlening voortaan gratis is en dat de uitleentermijn nu drie in plaats van twee weken bedraagt.

Niet voor niets gaat de bibliotheek van Okegem in Ninove door als de uitleenpost met kwantitatief en kwalitatief het beste boekenaanbod. Veel is hierbij te danken aan de inspanningen van de vroegere Davidsfondsbibliothecarissen zonder wiens idealisme en inzet dergelijke krachtoer onmogelijk kon worden neergezet. Het is echter noodzakelijk dat deze lijn naar de toekomst doorgetrokken wordt. Elk jaar wordt er daarom een aangroei voorzien van minimum 300 boektitels. Sinds de opening op 15 juni groeide de collectie tot eind 1988 reeds aan met 250 werken. Omwille van de grote belangstelling van de jeugd zullen de aankopen vooral in die richting gesitueerd zijn. Maar ook de volwassenen moeten meer aan hun trekken komen door het aanschaffen van informatieve boeken (rond hobby, natuur, techniek, maatschappij, ...). Dit betekent geenszins dat de romans in het vergeethoekje komen te staan. Op dat vlak zal echter vooral de wisselbibliotheek een positieve bijdrage leveren. Zolang dit blijkt te volstaan, zal de aankoop van nieuwe romans rich beperken tot de "betere" boeken die jaarlijks verschijnen.

...

***

Men kan tegen de overname van Davidsfonds-bibliotheek aanvoeren dat opnieuw een stuk eigenheid van de gemeente verloren gaat. Deze

"nostalgie" staat dan wel in schril contrast met de geringe belangstelling dat het publiek de laatste jaren voor de bibliotheek getoond heeft. Ook kan men als argument aanhalen dat cultuurminister Dewael van plan is om de vrije bibliotheken weer meer autonmie en middelen te geven. Gegeven de huidige toestand in de Vlaamse regering is dit evenwel weinig waarschijnlijk. Overigens zou de Davidsfonds-bibliotheek wegens haar beperkte omvang van deze maatregel onmogelijk gebruik kunnen maken. Deze twee argumenten worden tenslotte tegengesproken door de naakte cijfers die een gestegen aantal bezoekers en uitleningen aangeven. We zijn daarom van mening dat de overname ingevolge het bibliotheekdecreet van 1978 niet alleen onvermijdelijk was, maar ook een goede zaak betekende voor Okegem, wou de gemeente vroeg of laat zijn bibliotheek niet verliezen.

***

Patrick Praet

VOETNOTEN.

(1) J. VAN DER SPEETEN en G. BECQUE, Historiek van de Vrije Openbare Bibliotheek. In Mededelingen Heemkring Okegem, 1982, VII, 3, pp. 119-127.

(2) Ibid, pp. 127-131.

(3) F. HEYMANS, Vademecum wetgeving openbare bibliotheken in Vlaanderen. Antwerpen, 1986, (decreet van 19 juni betreffende het Nederlandstalig openbaar bibliotheekwezen).

(4) Ibid.

(5) Maandelijkse statistieken P.O.B. Ninove.